

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Skonsolidowany raport roczny RS 2018

(zgodnie z § 60 ust. 2 Rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych)

dla emitentów papierów wartościowych prowadzących działalność wytwórczą, budowlaną, handlową lub usługową

za rok obrotowy 2018 obejmujący okres od 2018-01-01 do 2018-12-31 zawierający skonsolidowane sprawozdanie finansowe według MSSF w walucie zł.

data przekazania: 2019-03-14

KGHM Polska Miedź Spółka Akcyjna (pełna nazwa emitenta)	
KGHM Polska Miedź S.A. (skrótowa nazwa emitenta)	Surowcowy (sur) (sektor wg klasyfikacji GPW w Warszawie)
59 – 301 (kod pocztowy)	LUBIN (miejscowość)
M. Skłodowskiej – Curie (ulica)	48 (numer)
(+48) 76 7478 200 (telefon)	(+48) 76 7478 500 (fax)
ir@kghm.com (e-mail)	www.kghm.com (www)
6920000013 (NIP)	390021764 (REGON)

Deloitte Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.
(firma audytorska)

WYBRANE DANE FINANSOWE	w mln PLN		w mln EUR	
	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
I. Przychody z umów z klientami	20 526	20 358	4 811	4 796
II. Zysk netto ze sprzedaży	2 591	3 811	607	898
III. Zysk przed opodatkowaniem	2 466	2 299	578	542
IV. Zysk netto	1 658	1 525	388	359
V. Zysk netto przypadająca akcjonariuszom Jednostki Dominującej	1 657	1 568	388	369
VI. Zysk / (Strata) netto przypadający na udziały niekontrolujące	1	(43)	-	(10)
VII. Pozostałe całkowite dochody netto	(298)	548	(70)	129
VIII. Łączne całkowite dochody	1 360	2 073	318	488
IX. Łączne całkowite dochody przypadające akcjonariuszom Jednostki Dominującej	1 359	2 120	318	499
X. Łączne całkowite dochody przypadające na udziały niekontrolujące	1	(47)	-	(11)
XI. Ilość akcji (w szt.)	200 000 000	200 000 000	200 000 000	200 000 000
XII. Zysk na akcję zwykłą (w PLN/EUR) przypadająca akcjonariuszom Jednostki Dominującej	8,29	7,84	1,96	1,85
XIII. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	3 826	3 054	897	719
XIV. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(3 539)	(3 340)	(829)	(787)
XV. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	66	18	15	4
XVI. Przepływy pieniężne netto razem	353	(268)	83	(64)
XVII. Aktywa trwałe	29 375	26 515	6 831	6 357
XVIII. Aktywa obrotowe	7 862	7 607	1 829	1 824
XIX. Aktywa razem	37 237	34 122	8 660	8 181
XX. Zobowiązania długoterminowe	12 147	10 878	2 825	2 608
XXI. Zobowiązania krótkoterminowe	5 865	5 459	1 364	1 309
XXII. Kapitał własny	19 225	17 785	4 471	4 264
XXIII. Kapitał przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej	19 133	17 694	4 450	4 242
XXIV. Kapitał przypadający na udziały niekontrolujące	92	91	21	22

Średnie kursy wymiany złotego w stosunku do euro ustalone przez NBP

	2018	2017
Średni kurs w okresie*	4,2669	4,2447
Kurs na koniec okresu	4,3000	4,1709

*Kursy stanowią średnie arytmetyczne bieżących kursów średnich ogłaszanych przez NBP na ostatni dzień każdego miesiąca odpowiednio 2018 i 2017 r.

**SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA 2018 ROK**

Lubin, marzec 2019 r.

Spis treści

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z WYNIKU	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.....	8
Część 1 – Informacje ogólne	9
Nota 1.1 Opis biznesu.....	9
Nota 1.2 Podstawa sporządzenia i prezentacji.....	9
Nota 1.3 Wpływ nowych i zmienionych standardów i interpretacji	12
Nota 1.4 Opublikowane standardy i interpretacje, które jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę.....	20
Część 2 – Segmenty działalności i informacje na temat przychodów	23
Nota 2.1 Informacje dotyczące segmentów działalności.....	23
Nota 2.2 Wyniki finansowe segmentów sprawozdawczych.....	26
Nota 2.3 Przychody z umów z klientami Grupy Kapitałowej – podział według asortymentu.....	29
Nota 2.4 Przychody z umów z klientami Grupy Kapitałowej – podział geograficzny według lokalizacji finalnych odbiorców	31
Nota 2.5 Główni klienci	32
Nota 2.6 Aktywa trwale – podział geograficzny.....	32
Część 3 - Utrata wartości aktywów	33
Część 4 - Noty objaśniające do sprawozdania z wyniku	35
Nota 4.1 Koszty według rodzaju	35
Nota 4.2 Pozostałe przychody i (koszty) operacyjne.....	36
Nota 4.3 Przychody i (koszty) finansowe.....	36
Nota 4.4 Straty/odwrócenie strat z tytułu utraty wartości ujęte w sprawozdaniu z wyniku.....	37
Część 5 - Opodatkowanie.....	38
Nota 5.1 Podatek dochodowy w skonsolidowanym sprawozdaniu z wyniku	38
Nota 5.2 Pozostałe podatki	43
Nota 5.3 Należności i zobowiązania z tytułu podatków	44
Część 6 – Zaangażowanie we wspólne przedsięwzięcia	45
Nota 6.1 Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	45
Nota 6.2 Pożyczki udzielone wspólnym przedsięwzięciom (Sierra Gorda S.C.M.).....	47
Część 7 – Instrumenty finansowe i zarządzanie ryzykiem finansowym	48
Nota 7.1 Instrumenty finansowe	48
Nota 7.2 Pochodne instrumenty finansowe	50
Nota 7.3 Inne instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej	53
Nota 7.4 Inne instrumenty finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.....	54
Nota 7.5 Zarządzanie ryzykiem finansowym.....	54
Część 8 - Zadłużenie, zarządzanie płynnością i kapitałem	68
Nota 8.1 Polityka zarządzania kapitałem	68
Nota 8.2 Kapitały	69
Nota 8.3 Polityka zarządzania płynnością.....	72
Nota 8.4 Zadłużenie	74
Nota 8.5 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	77
Nota 8.6 Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń.....	77
Część 9 – Aktywa trwale i związane z nimi zobowiązania	78
Nota 9.1 Rzeczowe i niematerialne aktywa górnicze i hutnicze	78
Nota 9.2 Pozostałe aktywa rzeczowe i niematerialne.....	82
Nota 9.3 Amortyzacja.....	84
Nota 9.4 Rezerwa na koszty likwidacji kopalń i innych obiektów	84
Nota 9.5 Aktywowane koszty finansowania zewnętrznego	84
Część 10 – Kapitał obrotowy.....	85
Nota 10.1 Zapasy.....	85
Nota 10.2 Należności od odbiorców.....	85
Nota 10.3 Zobowiązania wobec dostawców.....	86
Nota 10.4 Zmiana stanu kapitału obrotowego.....	87
Część 11 – Świadczenia pracownicze.....	88
Nota 11.1 Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych.....	89

Nota 11.2 Zmiana stanu zobowiązań z tytułu programów przyszłych świadczeń pracowniczych.....	90
Część 12 – Inne noty	93
Nota 12.1 Transakcje z podmiotami powiązanymi	93
Nota 12.2 Dywidendy wypłacone	94
Nota 12.3 Pozostałe aktywa	94
Nota 12.4 Pozostałe zobowiązania	95
Nota 12.5 Aktywa, zobowiązania nieujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	95
Nota 12.6 Umowne zobowiązania inwestycyjne związane z aktywami rzeczowymi i niematerialnymi	96
Nota 12.7 Prawo wieczystego użytkowania gruntów	96
Nota 12.8 Struktura zatrudnienia	96
Nota 12.9 Pozostałe korekty w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych.....	96
Nota 12.10 Wynagrodzenie członków kluczowego personelu kierowniczego	97
Nota 12.11 Wynagrodzenie podmiotu badającego sprawozdanie finansowe i podmiotów z nim powiązanych	99
Nota 12.12 Skład Grupy Kapitałowej	100
Nota 12.13 Zdarzenia po dniu kończącym okres sprawozdawczy	104
Część 13 – Kwartalna informacja finansowa Grupy Kapitałowej	105
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z WYNIKU	105
Nota 13.1 Koszty według rodzaju	106
Nota 13.2 Pozostałe przychody i (koszty) operacyjne.....	107
Nota 13.3 Przychody i (koszty) finansowe.....	108

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z WYNIKU

		od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Nota 2.3	Przychody z umów z klientami, w tym:	20 526	20 358
	z transakcji sprzedaży, dla których wartość przychodów nie została ostatecznie ustalona na koniec okresu sprawozdawczego (MSSF 15.114)	1 423	ND*
Nota 4.1	Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	(16 555)	(15 204)
	Zysk brutto ze sprzedaży	3 971	5 154
Nota 4.1	Koszty sprzedaży i koszty ogólnego zarządu	(1 380)	(1 343)
	Zysk netto ze sprzedaży	2 591	3 811
Nota 6.1	Strata z wyceny wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności	(662)	(474)
Nota 6.2	Zysk z tytułu odwrócenia utraty wartości pożyczek udzielonych wspólnym przedsięwzięciom	733	-
Nota 6.2	Przychody odsetkowe od pożyczek udzielonych wspólnym przedsięwzięciom z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej	257	319
	Wynik z zaangażowania we wspólne przedsięwzięcia	328	(155)
Nota 4.2	Pozostałe przychody i (koszty) operacyjne, w tym:	308	(2 377)
	Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej	8	ND*
Nota 4.3	Przychody i (koszty) finansowe	(761)	1 020
	Zysk przed opodatkowaniem	2 466	2 299
Nota 5.1	Podatek dochodowy	(808)	(774)
	ZYSK NETTO	1 658	1 525
	Zysk netto przypadający:		
	Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	1 657	1 568
	Na udziały niekontrolujące	1	(43)
	Średnia ważona liczba akcji zwykłych (mln szt.)	200	200
	Zysk na akcję podstawowy i rozwodniony (w PLN)	8,29	7,84

*ND – nie dotyczy – pozycje, dla których nie wystąpiły: wycena według zasad wynikających z zastosowania od 1 stycznia 2018 r. MSSF 9 oraz obowiązek ujawnienia z MSSF 15.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

		od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
	Zysk netto	1 658	1 525
Nota 8.2.2	Wycena instrumentów zabezpieczających po uwzględnieniu efektu podatkowego	283	308
Nota 8.2.2	Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży po uwzględnieniu efektu podatkowego	ND*	33
	Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek o walucie funkcjonalnej innej niż PLN	(162)	316
	Pozostałe całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane do wyniku	121	657
Nota 8.2.2	Wycena kapitałowych instrumentów finansowych wycenianych w wyniku wyboru opcji w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, po uwzględnieniu efektu podatkowego	(159)	ND*
	(Straty)/zyski aktuarialne po uwzględnieniu efektu podatkowego	(260)	(109)
	Pozostałe całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane do wyniku	(419)	(109)
	Razem pozostałe całkowite dochody netto	(298)	548
	ŁĄCZNE CAŁKOWITE DOCHODY	1 360	2 073
	Łączne całkowite dochody przypadające:		
	Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	1 359	2 120
	Na udziały niekontrolujące	1	(47)

* „ND” – nie dotyczy – pozycje nie występują w związku ze zmianą od 1 stycznia 2018 r. klasyfikacji kapitałowych instrumentów finansowych zgodnie z MSSF 9. W kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży występowały udziały kapitałowe wyceniane w wartości godziwej (notowane) oraz udziały wyceniane po koszcie (nienotowane).

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŹYWÓW PIENIĘŻNYCH

		od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej			
	Zysk przed opodatkowaniem	2 466	2 299
Nota 9.3	Amortyzacja ujęta w wyniku finansowym	1 796	1 609
Nota 6.1	Strata z wyceny wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności	662	474
Nota 6.2	Zysk z tytułu odwrócenia utraty wartości pożyczek udzielonych wspólnym przedsięwzięciom	(733)	-
Nota 6.2	Odsetki od pożyczek udzielonych wspólnym przedsięwzięciom	(257)	(319)
	Odsetki i pozostałe koszty zadłużenia	109	148
Nota 4.4	Pozostałe straty / (odwrócenie) strat z tytułu utraty wartości aktywów trwałych	69	503
	Różnice kursowe, z tego:	(36)	210
	z działalności inwestycyjnej i środków pieniężnych	593	1 461
	z działalności finansowej	(629)	(1 251)
	Zmiana stanu rezerw i zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	244	(25)
	Zmiana stanu instrumentów pochodnych	(121)	202
Nota 12.9	Pozostałe korekty	62	(68)
	Razem wyłączenia przychodów i kosztów	1 795	2 734
	Podatek dochodowy zapłacony	(802)	(983)
Nota 10.4	Zmiana stanu kapitału obrotowego	367	(996)
	Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	3 826	3 054
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej			
Nota 9.1.3	Wydatki związane z aktywami górniczymi i hutniczymi, w tym:	(2 609)	(2 527)
	Zapłacone odsetki	(160)	(56)
	Wydatki na pozostałe rzeczowe i niematerialne aktywa trwałe	(266)	(269)
Nota 6.1	Objęcie udziałów we wspólnych przedsięwzięciach	(666)	(461)
	Pozostałe płatności	(83)	(123)
	Razem płatności	(3 624)	(3 380)
	Wpływy	85	40
	Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(3 539)	(3 340)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej			
	Wpływy z tytułu zaciągniętego zadłużenia	2 276	2 442
	Pozostałe wpływy	19	6
	Razem wpływy	2 295	2 448
	Płatności z tytułu zadłużenia	(2 110)	(2 072)
Nota 12.2	Dywidendy wypłacone akcjonariuszom Jednostki Dominującej	-	(200)
	Zapłacone odsetki i pozostałe koszty zadłużenia	(119)	(157)
	Pozostałe	-	(1)
	Razem płatności	(2 229)	(2 430)
	Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	66	18
	PRZEPIŹYWY PIENIĘŻNE NETTO	353	(268)
	Różnice kursowe	18	(6)
	Stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na początek okresu	586	860
Nota 8.5	Stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na koniec okresu	957	586

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
AKTYWA		
	17 507	16 296
	1 657	1 447
Nota 9.1	19 164	17 743
	2 789	2 679
	224	209
Nota 9.2	3 013	2 888
Nota 6.1	4	8
Nota 6.2	5 199	3 889
	5 203	3 897
Nota 7.1	320	110
Nota 7.3	541	614
Nota 7.4	716	762
	1 577	1 486
Nota 5.1.1	309	389
Nota 12.3	109	112
	29 375	26 515
Nota 10.1	4 983	4 562
Nota 10.2	799	1 522
	304	ND*
Nota 5.3	417	277
Nota 7.1	301	196
Nota 12.3	273	265
Nota 12.3	132	199
Nota 8.5	957	586
	7 862	7 607
	37 237	34 122
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY		
Nota 8.2.1	2 000	2 000
Nota 8.2.2	(444)	158
Nota 8.2.2	2 005	2 427
Nota 8.2.2	15 572	13 109
	19 133	17 694
	92	91
	19 225	17 785
Nota 8.4.1	6 878	6 191
Nota 7.1	162	208
Nota 11.1	2 447	2 063
Nota 9.4	1 564	1 351
Nota 5.1.1	498	347
Nota 12.4	598	718
	12 147	10 878
Nota 8.4.1	1 071	965
Nota 7.1	43	110
Nota 10.3	2 053	1 823
Nota 11.1	808	842
Nota 5.3	585	630
	271	114
Nota 12.4	1 034	975
	5 865	5 459
	18 012	16 337
	37 237	34 122

*ND – nie dotyczy – pozycja, dla której w 2017 r. nie wystąpiła wycena według zasad wynikających z zastosowania od 1 stycznia 2018 r. MSSF 9.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

		Kapitał przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej						
		Kapitał akcyjny	Kapitał z tytułu wyceny instrumentów finansowych	Zakumulowane pozostałe całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Ogółem	Kapitał przypadający na udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
Stan na 1 stycznia 2017 r.		2 000	(183)	2 216	11 739	15 772	139	15 911
Nota 12.2	Dywidenda	-	-	-	(200)	(200)	-	(200)
	Transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	-	-	-	2	2	(1)	1
	Transakcje z właścicielami	-	-	-	(198)	(198)	(1)	(199)
	Strata netto	-	-	-	1 568	1 568	(43)	1 525
Nota 8.2.2	Pozostałe całkowite dochody	-	341	211	-	552	(4)	548
	Łączne całkowite dochody	-	341	211	1 568	2 120	(47)	2 073
Stan na 31 grudnia 2017 r.		2 000	158	2 427	13 109	17 694	91	17 785
Nota 1.3	Zmiana zasad rachunkowości - zastosowanie MSSF 9, MSSF 15	-	(726)	-	806	80	-	80
Stan na 1 stycznia 2018 r.		2 000	(568)	2 427	13 915	17 774	91	17 865
	Zysk netto	-	-	-	1 657	1 657	1	1 658
Nota 8.2.2	Pozostałe całkowite dochody	-	124	(422)	-	(298)	-	(298)
	Łączne całkowite dochody	-	124	(422)	1 657	1 359	1	1 360
Stan na 31 grudnia 2018 r.		2 000	(444)	2 005	15 572	19 133	92	19 225

Część 1 – Informacje ogólne

Nota 1.1 Opis biznesu

KGHM Polska Miedź S.A. (Jednostka Dominująca, Spółka) z siedzibą w Lubinie przy ul. M. Skłodowskiej-Curie 48 jest spółką akcyjną zarejestrowaną w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia Fabrycznej IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, numer rejestru KRS 23302, na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

KGHM Polska Miedź S.A. jest przedsiębiorstwem wielooddziałowym, w którego skład wchodzi Centrala oraz 10 oddziałów: 3 zakłady górnicze (ZG Lubin, ZG Polkowice-Sieroszowice, ZG Rudna), 3 huty miedzi (HM Głogów, HM Legnica, HM Cedynia), Zakłady Wzbogacania Rud (ZWR), Zakład Hydrotechniczny, Jednostka Ratownictwa Górniczo-Hutniczego i Centralny Ośrodek Przetwarzania Informacji.

Akcje KGHM Polska Miedź S.A. są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Podstawowy przedmiot działalności Jednostki Dominującej stanowi:

- kopalnictwo rud miedzi i metali nieżelaznych oraz
- produkcja miedzi, metali szlachetnych i nieżelaznych.

Grupa Kapitałowa KGHM Polska Miedź S.A. (Grupa Kapitałowa, Grupa) prowadzi również inne rodzaje działalności opisane w Sprawozdaniu Zarządu z działalności KGHM Polska Miedź S.A. oraz Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. w 2018 r. (załącznik 4).

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej przez spółki Grupy Kapitałowej w niezmienionej formie i zakresie przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy i nie istnieją przesłanki zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez nią dotychczasowej działalności. Zarząd Jednostki Dominującej nie stwierdza na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego faktów i okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuacji działalności w dającej się przewidzieć przyszłości.

Działalność Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. w zakresie eksploracji i eksploatacji złóż rud miedzi, niklu oraz metali szlachetnych opiera się na posiadanych przez KGHM Polska Miedź S.A. koncesjach na eksploatację złóż w Polsce oraz posiadanych przez KGHM INTERNATIONAL LTD., KGHM AJAX MINING INC. tytułach prawnych do poszukiwania i wydobywania tych surowców na terenie USA, Kanady, Chile. Szczegółowe informacje są przedstawione w Sprawozdaniu Zarządu z działalności KGHM Polska Miedź S.A. oraz Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. w 2018 r. (punkt 2.4).

Jednostka Dominująca Grupy Kapitałowej w 2018 r. objęła skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym 75 jednostek zależnych oraz wyceniła metodą praw własności udziały w dwóch wspólnych przedsięwzięciach (Sierra Gorda S.C.M. i NANO CARBON Sp. z o.o.)

Oświadczenie Zarządu w sprawie rzetelności sporządzenia sprawozdania finansowego

Zarząd KGHM Polska Miedź S.A. oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za 2018 r. i dane porównawcze sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. oraz zysk netto Grupy.

Sprawozdanie Zarządu z działalności KGHM Polska Miedź S.A. oraz Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. w 2018 r. zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji KGHM Polska Miedź S.A. oraz Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A., w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyka.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji oraz podpisane przez Zarząd Jednostki Dominującej dnia 13 marca 2019 r.

Nota 1.2 Podstawa sporządzenia i prezentacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

Zasady Rachunkowości

Zasady rachunkowości Grupy Kapitałowej odnoszące się do skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako całości, jak również poczynione znaczące szacunki i ich wpływ na wartości prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zostały zaprezentowane w niniejszej notcie.

Temat	Zasady rachunkowości	Znaczące szacunki
Zasady konsolidacji	<p>Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe jednostki dominującej oraz spółek od niej zależnych. Za jednostki zależne uznaje się jednostki w odniesieniu, do których jednostka dominująca, bezpośrednio lub pośrednio poprzez swoje jednostki zależne sprawuje kontrolę.</p> <p>Objęcie kontroli nad jednostką zależną stanowiącą przedsięwzięcie rozlicza się metodą przejścia.</p> <p>Jednostki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną od dnia objęcia kontroli do dnia utraty kontroli.</p> <p>Rozrachunki, przychody, koszty i niezrealizowane zyski ujęte w aktywach, powstałe na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy, podlegają eliminacji.</p>	<p>Ocena czy jednostka dominująca sprawuje kontrolę nad spółką wymaga ustalenia czy posiada ona prawa do kierowania istotną działalnością spółki. Określenie istotnej działalności spółki oraz który z inwestorów ją kontroluje, wymaga osądu. W ocenie sytuacji i określeniu istoty powiązań bierze się pod uwagę m.in. prawa głosu, relatywnie posiadany udział, rozproszenie praw głosu posiadanych przez innych inwestorów, zakres udziału tych inwestorów w powoływaniu kluczowego personelu kierowniczego lub członków rady nadzorczej.</p>
Wycena do wartości godziwej	<p>Wartość godziwa stanowi cenę, którą otrzymano by ze sprzedaży składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji między uczestnikami rynku przeprowadzonej na zwykłych warunkach na dzień wyceny. Dla celów sprawozdawczości finansowej stosuje się hierarchię ustalania wartości godziwej, opartą na trzech poziomach pozyskania informacji wejściowych. Poziomy hierarchii ustalania wartości godziwej:</p> <p>Poziom 1 Wartość oparta na danych wejściowych pochodzących z aktywnego rynku, które są traktowane jako źródło najbardziej wiarygodnych danych.</p> <p>Poziom 2 Wartość oparta na danych wejściowych innych niż pochodzące z aktywnego rynku, które jednak są obserwowalne (obiektywne, mierzalne).</p> <p>Poziom 3 Wartość oparta na danych o charakterze nieobserwowalnym, stosowane wówczas, gdy nie można uzyskać informacji z pierwszych dwóch poziomów wyceny. Zalicza się do niego wszelkie wyceny nacechowane subiektywnymi danymi wejściowymi.</p>	<p>Wartość godziwa przedstawia obecne szacunki, które mogą ulec zmianie w kolejnych okresach sprawozdawczych z tytułu warunków rynkowych lub innych czynników. Istnieje wiele metod ustalania wartości godziwej, które mogą powodować różnice w wartościach godziwych. Co więcej, założenia będące podstawą ustalenia wartości godziwej mogą wymagać oszacowania zmian kosztów/cen w czasie, stopy dyskonta, stopy inflacji czy innych istotnych zmiennych.</p> <p>Pewne założenia i szacunki są konieczne dla ustalenia, do którego poziomu hierarchii wartości godziwej dany instrument powinien zostać zakwalifikowany.</p>
Sprawozdania jednostek zależnych o walucie funkcjonalnej innej niż PLN	<p>Dla celów sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego w walucie prezentacji Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. tj. w PLN, dokonuje się przeliczeń poszczególnych pozycji sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych, dla których walutą funkcjonalną jest waluta inna niż PLN, w następujący sposób:</p> <p>(i) pozycje aktywów i zobowiązań - po kursie zamknięcia, tj. po kursie średnim obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego ogłoszonym dla danej waluty przez NBP,</p> <p>(ii) pozycje sprawozdania z wyniku, sprawozdania z całkowitych dochodów, sprawozdania z przepływów pieniężnych - po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną kursów średnich ogłaszanych dla danej waluty przez NBP na ostatni dzień każdego miesiąca danego okresu sprawozdawczego. W przypadku znacznych wahań kursu wymiany w danym okresie przychody i koszty sprawozdania z wyniku i sprawozdania z całkowitych dochodów przelicza się po kursach z dnia transakcji,</p> <p>Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek zagranicznych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach danego okresu.</p>	<p>Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w PLN, który stanowi również walutę funkcjonalną Jednostki Dominującej i jednostek zależnych Grupy Kapitałowej za wyjątkiem:</p> <p>Jednostki zależnej Future 1 Sp. z o.o. oraz jednostek grupy kapitałowej niższego szczebla KGHM INTERNATIONAL LTD. dla których walutą funkcjonalną stanowi dolar amerykański (USD).</p> <p>Saldo różnic kursowych z przeliczenia sprawozdań powyższych jednostek: 2018 – 2 656 mln PLN, 2017 – 2 818 mln PLN.</p>

Dla lepszego zrozumienia danych przedstawionych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym istotne zasady wyceny i polityki rachunkowości przedstawiono w poszczególnych notach szczegółowych, jak poniżej:

Nota	Tytuł	Kwota ujęta w sprawozdaniu finansowym		Polityka Rachunko - wości	Ważne szacunki i osądy
		2018	2017		
2.3	Przychody z umów z klientami	20 526	20 358	X	
3.1	Test na utratę wartości aktywów Grupy KGHM INTERNATIONAL LTD.	733	(310)	X	X
4.4	(Odpisy) / odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości	657	(553)		
5.1	Podatek dochodowy	(808)	(774)	X	
5.1.1	Odroczone podatki dochodowe	(189)	42	X	X
5.3	Należności z tytułu podatków	417	277	X	
5.3	Zobowiązania podatkowe	(585)	(630)	X	
6.1	Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	4	8	X	X
6.2	Pożyczki udzielone wspólnym przedsięwzięciom	5 199	3 889	X	X
7.2	Pochodne instrumenty finansowe	416	(12)	X	
7.3	Inne instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej	541	673	X	X
7.4	Inne instrumenty finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	716	762	X	X
8.2	Kapitały	(19 225)	(17 785)	X	
8.4.1	Zadłużenie	(7 949)	(7 156)	X	
8.5	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	957	586	X	
9.1	Rzeczowe i niematerialne aktywa górnicze i hutnicze	19 164	17 743	X	X
9.2	Pozostałe aktywa rzeczowe i niematerialne	3 013	2 888	X	
9.4	Rezerwy na koszty likwidacji kopalń i innych obiektów*	(1 576)	(1 360)	X	X
10.1	Zapasy	4 983	4 562	X	X
10.2	Należności od odbiorców	961	1 522	X	
10.3	Zobowiązania wobec dostawców	(2 224)	(1 995)	X	
11.1	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	(3 255)	(2 905)	X	X
12.3	Pozostałe aktywa	514	576	X	
12.4	Pozostałe zobowiązania	(1 632)	(1 693)	X	

* w sprawozdaniu z sytuacji finansowej krótkoterminowe rezerwy na koszty likwidacji kopalń i innych obiektów technologicznych ujęte są w pozycji Rezerwy na zobowiązania i inne obciążenia

Zasady rachunkowości opisane w niniejszej notce jak i w notach szczegółowych stosowane były przez Grupę Kapitałową w sposób ciągły dla wszystkich prezentowanych okresów z wyłączeniem zasad rachunkowości i wyceny wynikających z zastosowania MSSF 9 i MSSF 15 od 1 stycznia 2018 r.

Nota 1.3 Wpływ nowych i zmienionych standardów i interpretacji

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zatwierdziła do stosowania od dnia 1 stycznia 2018 r. nowe standardy:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe”,
- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” oraz Zmiany do MSSF 15 wyjaśniające niektóre wymagania standardu,
- Zmiany do MSSF 2 dotyczące klasyfikacji i wyceny transakcji płatności w formie akcji,
- Zmiany do MSSF 4 dotyczące zastosowania MSSF 9 wraz z MSSF 4,
- Zmiany do MSR 40 dotyczące zasad przeniesienia nieruchomości do lub z nieruchomości inwestycyjnych,
- Roczne zmiany MSSF 2014-2016 w zakresie doprecyzowującym MSR 28 i MSSF 1,
- Interpretacja KIMSF 22 dotycząca transakcji w walucie obcej i wynagrodzenia wypłacanego lub otrzymywanego z góry.

Powyższe zmiany do standardów zostały do dnia publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zatwierdzone stosowania przez Unię Europejską i za wyjątkiem MSSF 9 oraz MSSF 15 nie będą miały wpływu na politykę rachunkowości Grupy oraz na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Opis wpływu zastosowania MSSF 9 i MSSF 15 na politykę rachunkowości Grupy Kapitałowej oraz na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

MSSF 9 Instrumenty finansowe

Grupa nie dokonała wcześniejszego wdrożenia MSSF 9 i zastosowała wymogi MSSF 9 retrospektywnie dla okresów rozpoczynających się po 1 stycznia 2018 r. Zgodnie z dopuszczoną przez standard możliwością, Grupa zrezygnowała z przekształcenia danych porównywalnych. Zmiany wyceny aktywów i zobowiązań finansowych, na dzień pierwszego zastosowania standardu zostały ujęte w pozycji zysków zatrzymanych. Wdrożenie MSSF 9 wpłynęło na zmianę polityki rachunkowości w zakresie ujmowania, klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych, wyceny zobowiązań finansowych oraz straty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych.

Wybrana polityka rachunkowości

Wycena aktywów i zobowiązań finansowych

Od 1 stycznia 2018 r. Grupa kwalifikuje aktywa finansowe do następujących kategorii:

- wyceniane w zamortyzowanym koszcie,
- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- instrumenty pochodne zabezpieczające.

Klasyfikacji dokonuje się na moment początkowego ujęcia aktywów. Klasyfikacja dłużnych aktywów finansowych zależy od modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz od charakterystyki umownych przepływów pieniężnych (test SPPI) dla danego składnika aktywów finansowych.

Do kategorii **aktywów wycenianych w zamortyzowanym koszcie** Grupa klasyfikuje należności z tytułu dostaw i usług (za wyjątkiem należności sprzedanych w ramach zawartych umów faktoringowych oraz należności handlowych zawierających formułę cenową M+ tj. dla których ostatecznie cena zostanie ustalona po dniu kończącym okres sprawozdawczy), pożyczki udzielone, które zdały test SPPI, pozostałe należności, lokaty oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości. Należności z tytułu dostaw i usług o terminie zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania (tj. niezawierające elementu finansowania) i nieprzekazane do faktoringu, nie podlegają dyskontowaniu i są wyceniane w wartości nominalnej. W przypadku aktywów finansowych zakupionych lub powstałych, dotkniętych utratą wartości na moment początkowego ujęcia (tzw. POCI), aktywa te wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe.

Do kategorii **aktywów wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody** kwalifikuje się:

1. składnik aktywów finansowych jeśli spełnione są poniższe warunki:
 - jest on utrzymywany w modelu biznesowym, którego celem jest zarówno uzyskanie umownych przepływów pieniężnych z tytułu posiadanych aktywów finansowych, jak i z tytułu sprzedaży aktywów finansowych, oraz
 - warunki umowne dają prawo do otrzymania w określonych datach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie kapitał i odsetki od kapitału (tzn. zdał test SPPI),

Skutki zmian wartości godziwej ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach do momentu zaprzestania ujmowania składnika aktywów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, kiedy skumulowany zysk/ strata ujmowane są w sprawozdaniu z wyniku.

2. instrument kapitałowy, co do którego na moment początkowego ujęcia dokonano nieodwracalnego wyboru klasyfikacji do tej kategorii. Opcja wyboru wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody nie jest dostępna dla instrumentów przeznaczonych do obrotu.

Zyski i straty, zarówno z wyceny jak i realizacji, powstające na tych aktywach ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach, za wyjątkiem przychodów z tytułu otrzymanych dywidend, które są ujmowane w sprawozdaniu z wyniku.

Do kategorii **aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy** klasyfikuje się wszystkie instrumenty finansowe, które nie zostały zaklasyfikowane jako wyceniane w zamortyzowanym koszcie lub jako wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, a także te w przypadku których Grupa podjęła decyzję o takiej klasyfikacji w celu wyeliminowania niedopasowania księgowego.

Grupa kwalifikuje do tej kategorii należności handlowe przekazywane do faktoringu, należności handlowe oparte o formułę M+, pożyczki udzielone, które nie zdały testu umownych przepływów pieniężnych oraz instrumenty pochodne będące aktywami, o ile nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające.

Zyski i straty na składniku aktywów finansowych zaliczonym do wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy ujmują się w wyniku finansowym w okresie, w którym powstały (w tym przychody z tytułu odsetek oraz dywidend).

Do **instrumentów finansowych zabezpieczających** klasyfikuje się aktywa i zobowiązania finansowe stanowiące instrumenty finansowe wyznaczone i spełniające wymogi rachunkowości zabezpieczeń, wyceniane w wartości godziwej uwzględniającej wszystkie komponenty dotyczące ryzyka rynkowego i ryzyka kredytowego.

Od 1 stycznia 2018 r. Grupa klasyfikuje zobowiązania finansowe do kategorii:

- wycenianych w zamortyzowanym koszcie,
- wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- instrumenty finansowe zabezpieczające.

Do **zobowiązań wycenianych w zamortyzowanym koszcie** kwalifikuje się zobowiązania inne niż zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (m.in. zobowiązania z tytułu dostaw i usług, kredyty i pożyczki), za wyjątkiem:

- o zobowiązań finansowych, które powstają w sytuacji transferu aktywów finansowych, który nie kwalifikuje się do zaprzestania ujmowania,
- o umów gwarancji finansowych, które wycenia się w wyższej z następujących kwot:
 - wartości odpisu na oczekiwane straty kredytowe ustalonego zgodnie z MSSF 9,
 - wartości początkowo ujętej (tj. w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do składnika zobowiązań finansowych), pomniejszonej o skumulowaną kwotę dochodów ujmowanych zgodnie z zasadami MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami.

Do **zobowiązań wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy** klasyfikuje się zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Do **zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu** zalicza się instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń.

Utrata wartości aktywów finansowych

MSSF 9 wprowadza nowe podejście do szacowania strat w odniesieniu do aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu oraz wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (inne niż instrumenty kapitałowe). Podejście to bazuje na wyznaczaniu strat oczekiwanych, niezależnie od tego czy wystąpiły przesłanki utraty wartości, czy nie.

Grupa stosuje następujące modele wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości:

- model ogólny (podstawowy),
- model uproszczony.

W modelu ogólnym Grupa monitoruje zmiany poziomu ryzyka kredytowego związanego z danym składnikiem aktywów finansowych oraz klasyfikuje aktywa finansowe do jednego z trzech etapów wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości:

Etap 1 – salda, dla których nie nastąpiło znaczące zwiększenie ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia i dla których ustala się oczekiwaną utratę wartości w oparciu o prawdopodobieństwo niespłacalności w ciągu 12 miesięcy,

Etap 2 – salda dla których nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia i dla których ustala się oczekiwaną utratę wartości w oparciu o prawdopodobieństwo niewypłacalności w ciągu całego okresu kredytowania,

Etap 3 – salda z utratą wartości dla których ustala się oczekiwaną utratę wartości w oparciu o prawdopodobieństwo niewypłacalności w ciągu całego okresu kredytowania.

W modelu uproszczonym Grupa, szacuje oczekiwaną stratę kredytową w horyzoncie do terminu zapadalności instrumentu.

Do celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Grupa wykorzystuje:

- w modelu ogólnym – poziomy prawdopodobieństwa niewypłacalności, implikowane z rynkowych kwotowań kredytowych instrumentów pochodnych, dla podmiotów o danym ratingu i z danego sektora,
- w modelu uproszczonym – historyczne poziomy spłacalności należności od kontrahentów oraz dwustopniowe podejście (jakościowe i ilościowe) do uwzględnienia wpływu czynników makroekonomicznych na stopy odzysku.

Za zdarzenie niewypłacalności Grupa uznaje brak wywiązania się z zobowiązania przez kontrahenta po upływie 90 dni od dnia wymagalności należności.

Grupa uwzględnia informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych, poprzez korektę bazowych współczynników prawdopodobieństwa niewypłacalności (dla należności) lub poprzez

kalkulację parametrów prawdopodobieństwa niewypłacalności w oparciu o bieżące kwotowania rynkowe (dla pozostałych aktywów finansowych).

Grupa stosuje model uproszczony kalkulacji odpisów z tytułu utraty wartości dla należności z tytułu dostaw i usług. Model ogólny stosuje się dla pozostałych typów aktywów finansowych, w tym dla dłużnych aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

Straty z tytułu utraty wartości dla dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie (na moment początkowego ujęcia oraz skalkulowane na każdy kolejny dzień kończący okres sprawozdawczy) ujmują się w pozostałych kosztach operacyjnych. Zyski (odwrócenie odpisu) z tytułu zmniejszenia wartości oczekiwanej utraty wartości ujmują się w pozostałych przychodach operacyjnych.

Dla zakupionych i powstałych aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe na moment początkowego ujęcia (POCI) korzystne zmiany oczekiwanych strat kredytowych ujmują się jako zysk z tytułu odwrócenia utraty wartości w pozostałych przychodach operacyjnych.

Straty z tytułu utraty wartości dla dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody ujmują się w pozostałych kosztach operacyjnych w korespondencji z pozostałymi całkowitymi dochodami, bez obniżenia wartości bilansowej składnika aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Zyski (odwrócenie odpisu) z tytułu zmniejszenia wartości oczekiwanej straty kredytowej ujmują się w pozostałych przychodach operacyjnych w korespondencji z pozostałymi całkowitymi dochodami.

Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa zdecydowała o stosowaniu z dniem 1 stycznia 2018 r. zasad rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z wymaganiami MSSF 9.

W grupie instrumentów zabezpieczających wyróżnia się instrumenty zabezpieczające wartość godziwą, instrumenty zabezpieczające przyszłe przepływy środków pieniężnych oraz instrumenty zabezpieczające udziały w aktywach netto podmiotów zagranicznych.

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ani zabezpieczeń udziałów w aktywach netto podmiotów zagranicznych. Instrumenty zabezpieczające wyznacza się, jako zabezpieczające przyszłe przepływy środków pieniężnych.

Instrument pochodny zabezpieczający przepływy środków pieniężnych, to taki instrument pochodny, który:

- służy ograniczeniu zmienności przepływu środków pieniężnych i można go przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składnikiem aktywów lub zobowiązań lub z wysoce prawdopodobną prognozowaną przyszłą transakcją oraz
- będzie miał wpływ na wykazywany zysk/stratę netto w sprawozdaniu z wyniku.

Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego przepływy pieniężne ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach w takiej części, w jakiej dany instrument stanowi skuteczne zabezpieczenie związanej z nim pozycji zabezpieczanej. Dodatkowo Grupa ujmuje w kapitałach z wyceny część zmiany instrumentu zabezpieczającego wynikającej ze zmiany wartości czasowej opcji, elementu terminowego (dot. transakcji forward) oraz marży walutowej (cross currency basis spread), przy czym w stosunku do ostatnich dwóch Grupa może każdorazowo dokonywać wyboru sposobu ujęcia (przez kapitał lub bezpośrednio do wyniku finansowego). Część nieskuteczną odnosi się do wyniku finansowego, jako pozostałe przychody operacyjne lub pozostałe koszty operacyjne – dla zabezpieczenia przepływów z działalności operacyjnej, oraz jako przychody finansowe lub koszty finansowe – dla zabezpieczenia przepływów z działalności finansowej.

Zyski i straty powstałe na instrumencie zabezpieczającym przepływy pieniężne odnoszone są do wyniku finansowego w momencie, gdy dana pozycja zabezpieczana wpływa na wynik finansowy.

W szczególności, w odniesieniu do zysku lub straty z tytułu zmiany wartości czasowej opcji, elementu terminowego lub marży walutowej reklasyfikacja z kapitału (z pozostałych całkowitych dochodów) do wyniku finansowego (jako pozostałe przychody operacyjne lub pozostałe koszty operacyjne – dla zabezpieczenia przepływów z działalności operacyjnej albo jako przychody finansowe lub koszty finansowe – dla zabezpieczenia przepływów z działalności finansowej) jest dokonywana jednorazowo, jeśli realizacja pozycji zabezpieczanej jest związana z transakcją, albo amortyzowana w horyzoncie życia powiązania zabezpieczającego, jeśli realizacja pozycji zabezpieczanej występuje w czasie.

Grupa stosuje następujące wymogi w stosunku do efektywności powiązania zabezpieczającego:

- istnieje powiązanie ekonomiczne pomiędzy pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym,
- wpływ ryzyka kredytowego nie stanowi dominującej części zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej ani instrumentu zabezpieczającego,
- współczynnik zabezpieczenia jest taki sam jak współczynnik wynikający z wielkości (nominału) pozycji zabezpieczanej, którą Grupa faktycznie zabezpiecza, oraz wielkości (nominału) instrumentu zabezpieczającego, którą Grupa faktycznie stosuje do zabezpieczenia tejże wielkości pozycji zabezpieczanej.

Poniższa tabela podsumowuje wpływ MSSF 9 na zmianę klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych Grupy na dzień 1 stycznia 2018 r.

(MSSF 7. 42I, 42J, 42O):

	Klasyfikacja wg MSR 39	Klasyfikacja wg MSSF 9	Wartość bilansowa wg MSR 39 stan na 31.12.2017	Wartość bilansowa wg MSSF 9 stan na 01.01.2018	Referencja do objaśnień pod tabelą
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (instrumenty kapitałowe)	Dostępne do sprzedaży	Wartość godziwa przez pozostałe całkowite dochody	673	709	(a)
Pożyczki udzielone	Pożyczki i należności	Wartość godziwa przez wynik finansowy	17	17	(b)
Pożyczki udzielone	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	3 892	3 892	(c)
Należności od odbiorców- należności handlowe objęte faktoringiem oraz zawierające formułę M+	Pożyczki i należności	Wartość godziwa przez wynik finansowy	782	798	(d)
Należności od odbiorców - należności handlowe objęte odpisem aktualizującym z tytułu oczekiwanej utraty wartości	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	740	723	(e)
Pozostałe należności - należności z tytułu wartości bieżącej przyszłych opłat dotyczących gwarancji finansowych	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	67	100	(f)

Zobowiązania finansowe					
Pozostałe zobowiązania - zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Początkowo ujęta wartość godziwa powiększona o koszty transakcji, powiększona o odwrócenia początkowego dyskonta do daty wyceny oraz pomniejszona o kwotę przychodów ujętą w rachunku wyników	-	37	(f)

Poniższe komentarze dotyczą tabeli podsumowującej wpływ MSSF 9 na zmianę klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych Grupy na dzień 1 stycznia 2018 r.

a) Na pozycję składają się instrumenty kapitałowe nieprzeznaczone do obrotu, zgodnie z MSR 39 zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży, które były przez Grupę wyceniane w wartości godziwej (notowane) i w koszcie (nienotowane). Ponieważ instrumenty te nie zostały nabyte z przeznaczeniem do obrotu, decyzją Jednostki Dominującej, będą wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, bez możliwości późniejszego przeniesienia wyniku zrealizowanego na tych instrumentach do sprawozdania z wyniku. Wskazane instrumenty kapitałowe są zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym w pozycji „Inne instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej”.

b) Na pozycję składają się pożyczki udzielone, które nie zdały testu umownych przepływów pieniężnych (SPPI), ponieważ w strukturze finansowania docelowego odbiorcy środków pieniężnych na ostatnim etapie dług zmienia się na kapitał (poziom kapitału jest istotny) według metodyki klasyfikacji instrumentów finansowych. W związku z powyższym aktywa te są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Wskazane instrumenty finansowe prezentowane są w sprawozdaniu finansowym w pozycji „Inne instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej”.

c) Na pozycję składają się pożyczki udzielone wspólnym przedsięwzięciom, które spełniły dwa warunki: są utrzymywane w modelu biznesowym, którego celem jest uzyskanie umownych przepływów pieniężnych z tytułu posiadanych aktywów finansowych oraz zdały test umownych przepływów pieniężnych (SPPI). Zostały zakwalifikowane do aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe na moment początkowego ujęcia i prezentowane są w sprawozdaniu finansowym w pozycji „Pożyczki udzielone wspólnym przedsięwzięciom”.

d) Na pozycję składają się należności handlowe objęte faktoringiem bez regresu, które zostały zaklasyfikowane do modelu biznesowego - utrzymywanie w celu sprzedaży (Model 3) a także należności handlowe zawierające formułę cenową M+, które nie zdały testu SPPI w związku z zawartym w formule cenowej M+ wbudowanym instrumentem pochodnym. W wyniku powyższych ustaleń wskazane należności handlowe są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zostały zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym w pozycji "Należności od odbiorców wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy".

e) Dla należności handlowych utrzymywanych w celu uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych (Model 1), które zdały test SPPI i są wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w zakresie ustalenia oczekiwanej utraty wartości Grupa zastosowała model uproszczony oraz oszacowała oczekiwaną utratę wartości w całym okresie życia, stosując macierze opóźnień płatniczych bazujących na danych historycznych, z uwzględnieniem wymogów standardu w odniesieniu do obecnych i prognozowanych warunków gospodarczych. Wskazane należności handlowe są zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym w pozycji "Należności od odbiorców".

f) Na pozycję składają się gwarancje udzielone Sierra Gorda jako zabezpieczenie jej zobowiązań z tytułu umów leasingu i umów kredytów krótkoterminowych. Należności z tytułu gwarancji (zdany test SPPI, aktywa utrzymywane w celu uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych) wyceniane w zamortyzowanym koszcie są ujmowane w wartości bieżącej przyszłych opłat i korygowane o efekt odwrócenia dyskonta oraz odpis z tytułu oczekiwanej straty kredytowej w korespondencji z zobowiązaniem. Skutki wyceny gwarancji finansowych są zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym w pozycji „Inne instrumenty finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie”, natomiast dla zobowiązań w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Poza opisanymi powyżej pozycjami w pozostałych aktywach i zobowiązaniach finansowych nie było zmian wynikających ze zmiany klasyfikacji bądź zmiany wyceny instrumentów finansowych.

Tabela poniżej prezentuje uzgodnienie **wartości odpisów z tytułu utraty wartości** oszacowanych zgodnie z MSR 39 na dzień 31 grudnia 2017 r. z wartością odpisów z tytułu utraty wartości oszacowanych zgodnie z MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 r. Zmiany wartości odpisów z tytułu utraty wartości oszacowanych zgodnie z MSSF 9 wynikają ze zmiany klasyfikacji aktywów finansowych pomiędzy kategoriami aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie a aktywami wycenianymi w wartości godziwej oraz z ponownej wyceny odpisów z tytułu utraty wartości uwzględniającej wymogi modelu oczekiwanych strat kredytowych (MSSF 7.42P).

Kategoria aktywów	Kwota odpisu zgodnie z MSR 39 - stan na 31.12.2017	Zmiana wynikająca ze zmiany klasyfikacji	Zmiana wynikająca ze zmiany wyceny	Kwota odpisu zgodnie z MSSF 9 - stan na 01.01.2018
Pożyczki i należności (MSR 39) / Aktywa finansowe w zamortyzowanym koszcie (MSSF9)				
Pożyczki udzielone	3 683	(3 683)	-	-
Należności od odbiorców	47	-	17	64
Razem	3 730	(3 683)	17	64
Aktywa dostępne do sprzedaży (MSR 39) / Aktywa finansowe w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (MSSF9)				
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	691	(691)	-	-
Razem	691	(691)	-	-

MSSF 15 Przychody z umów z klientami

Grupa zastosowała MSSF 15 od 1 stycznia 2018 r. zgodnie z paragrafem C3 (b) oraz C7 – retrospektywnie z łącznym efektem pierwszego zastosowania standardu jako korektę salda początkowego zysków zatrzymanych w roku 2018.

Wybrana polityka rachunkowości

Zgodnie z MSSF 15 od 1 stycznia 2018 r. Grupa ujmuje przychody z umów z klientami w momencie spełnienia przez jednostkę Grupy zobowiązania do wykonania świadczenia, poprzez przekazanie przyrzeczonego towaru lub usługi nabywcy, gdzie przekazanie to stanowi jednocześnie uzyskanie przez nabywcę kontroli nad tym składnikiem aktywów tj. zdolności do bezpośredniego rozporządzenia przekazanym składnikiem aktywów i uzyskiwania z niego zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści oraz zdolność do niedopuszczania innych jednostek do rozporządzania składnikiem aktywów i uzyskiwania z niego korzyści.

Jako zobowiązanie do wykonania świadczenia Grupa rozpoznaje każde, zawarte w umowie przyrzeczenie przekazania klientowi towaru lub usługi, które można wyodrębnić, lub grupy wyodrębnionych towarów lub usług, które są zasadniczo takie same i w taki sam sposób przekazywane klientowi. Dla każdego zobowiązania do wykonania świadczenia, jednostka Grupy ustala (na podstawie warunków umownych), czy będzie je realizować w miarę upływu czasu lub czy spełni je w określonym momencie.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ujmuje się w wyniku finansowym jednorazowo, w określonym momencie czasu, zgodnym z momentem spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, (w szczególności określanym w oparciu o formuły baz dostawy INCOTERMS).

Przychody ze sprzedaży usług ujmuje się w wyniku finansowym w miarę upływu czasu, jeżeli spełniony jest jeden z następujących warunków:

- klient jednocześnie otrzymuje i czerpie korzyści ekonomiczne płynące ze świadczenia jednostki Grupy w miarę jak wykonuje ona swoje zobowiązanie,
- w wyniku spełnienia zobowiązania przez jednostkę Grupy powstaje lub zostaje ulepszony składnik aktywów (np. produkcja w toku), a kontrolę nad tym składnikiem w miarę jego powstawania lub ulepszania, sprawuje klient,
- w wyniku spełnienia zobowiązania przez jednostkę Grupy powstaje składnik aktywów, który nie ma alternatywnego zastosowania dla jednostki Grupy i jednocześnie jednostce tej przysługuje egzekwowalne prawo do zapłaty za dotychczas wykonane świadczenie.

Przypisania ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczeń dokonuje się w oparciu o pojedyncze ceny sprzedaży.

W przychodach z umów z klientami w sprawozdaniu z wyniku ujmowane są przychody powstające ze zwykłej działalności operacyjnej Grupy tj. przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów.

Przychody z umów z klientami ujmuje się w kwocie równej cenie transakcyjnej (uwzględniającej wszelkie opusty i rabaty).

Cena transakcyjna odzwierciedla również zmianę wartości pieniądza w czasie, jeżeli umowa z klientem zawiera istotny element finansowania, który określa się na podstawie umownych warunków płatności, bez względu na to czy został on wyraźnie określony w umowie. Oceniając, czy komponent finansowania jest istotny dla umowy uwzględnia się wszystkie fakty i okoliczności, w tym ewentualną różnicę między kwotą przyzręczanego wynagrodzenia a ceną sprzedaży gotówkowej przyzręczonych towarów i usług oraz łączny wpływ obu następujących czynników: (i) przewidywany okres od momentu, w którym jednostka przekazuje przyzręczone towary lub usługi klientowi do momentu, w którym klient płaci za te towary lub usługi, oraz (ii) stopy procentowe obowiązujące na danym rynku.

W przypadku transakcji sprzedaży, dla których cena zostanie ustalona po dniu ujęcia sprzedaży w księgach rachunkowych, przychody koryguje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego o zmianę wartości godziwej odnośnych należności handlowych.

Przychody ze sprzedaży korygowane są o wynik z rozliczenia instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne, zgodnie z ogólną zasadą, że wycenę pochodnego instrumentu zabezpieczającego w części stanowiącej zabezpieczenie efektywne ujmuje się w tej samej pozycji wyniku finansowego, w której ujmowana jest wycena pozycji zabezpieczanej w momencie, kiedy pozycja zabezpieczana wpływa na wynik finansowy.

Wpływ wdrożenia MSSF 15 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe

W ramach wdrożenia MSSF 15 Grupa dokonała kompleksowej analizy wpływu zastosowania standardu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

W trakcie analizy wpływu MSSF 15 zidentyfikowano w Grupie Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. jedną umowę typu streaming arrangement (**Kontrakt z Franco Nevada**), stanowiącą dostępne na rynku źródło finansowania jednostek działających w branży wydobywczej, w przypadku której zastosowanie MSSF 15 ma wpływ na sposób ujmowania przychodu.

Wdrożenie MSSF 15 nie spowodowało zmian w sposobie ujmowania przychodów z pozostałych umów realizowanych przez Grupę.

Kontrakt z Franco Nevada

Umowa (zawarta w 2008 r. pomiędzy Quadra FNX Mining Ltd. oraz Franco Nevada) dotyczy sprzedaży połowy produkcji złota, platyny oraz palladu zawartych w rudzie wydobytej w okresie życia z określonych obszarów złożowych wchodzących w skład następujących kopalni: Morrison, McCreedy West oraz Podolsky (OWSP Sudbury). Zgodnie z umową, Quadra FNX Mining Ltd. otrzymała przedpłatę w wysokości 400 mln CAD. Jednocześnie, cena sprzedaży za uncję ekwiwalentu złota zgodnie z umową stanowi mniejszą z kwot: (a) stała kwota za uncję, powiększana corocznie o wskaźnik waloryzacji, bądź (b) cena rynkowa złota. Otrzymana przedpłata pokrywa różnicę pomiędzy wartością rynkową sprzedanej rudy, a jej wartością w stałej cenie sprzedaży.

Wynagrodzenie zmienne

Zgodnie z MSSF 15, jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Grupa oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyzręczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia.

W umowie z Franco Nevada łączna cena transakcyjna jest zmienna i zależy od ilości sprzedanych surowców, a ta z kolei zależy od wydobycia rudy w przyszłości przez okres życia kopalni (w tym np. od wielkości złóż). A zatem, jeżeli w kolejnych okresach sprawozdawczych Grupa dokona zmiany osądu w zakresie planowanego wydobycia rudy, a w konsekwencji ilości sprzedanych surowców – dokona także aktualizacji ceny transakcyjnej.

Kwoty przypisane do spełnionych zobowiązań do wykonania świadczenia Grupa ujmuje jako przychody lub jako zmniejszenie przychodów w okresie, w którym cena transakcyjna uległa zmianie.

Istotny element finansowania

W kontekście umowy z Franco Nevada, mając na uwadze przewidywany okres od momentu, w którym otrzymano przedpłatę do momentu, w którym Grupa przekazuje przyzręczone dobra (okres życia kopalni, tj. kilkadziesiąt lat) oraz charakter tej umowy uznano, że rozłożenie płatności w czasie daje Grupie korzyści z tytułu finansowania dostawy surowców przez kupującego (Franco Nevada), co skutkuje tym, że umowa zawiera istotny element finansowania.

Grupa przedstawia skutki finansowania (koszty z tytułu odsetek) oddzielnie od przychodów z tytułu umów z klientami w sprawozdaniu z wyniku. Koszty z tytułu odsetek ujmowane są tylko w takim zakresie, w jakim wcześniej ujęto zobowiązanie z tytułu umowy z Franco Nevada.

Wpływ zastosowania MSSF 15 na pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej oraz sprawozdania z wyniku na dzień 31 grudnia 2018 r.

	Stan na 31.12.2018 według MSR 11, 18	Wpływ MSSF 15	Stan na 31.12.2018 Według MSSF 15
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej			
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	673	(76)	597
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	1 054	(20)	1 034
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	446	54	500
Zyski zatrzymane	14 812	42	14 854
	od 01.01.2018 do 31.12.2018 według MSR 11, 18	Wpływ MSSF 15	od 01.01.2018 do 31.12.2018 według MSSF 15
Skonsolidowane sprawozdanie z wyniku			
Przychody z umów z klientami	20 479	47	20 526
Pozostałe przychody i (koszty) operacyjne	(295)	(21)	(316)
Podatek dochodowy	(777)	(31)	(808)

Główną przyczyną zmian ujawnionych w powyższej tabeli jest ujęcie istotnego elementu finansowania wynikającego z umowy zawartej przez Quadra FNX Mining Ltd. z Franco Nevada.

Poniżej zaprezentowano wpływ implementacji MSSF 9 (ujawnienie MSSF 7.42L) oraz MSSF 15 na pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 1 stycznia 2018 r., dla których nastąpiła zmiana klasyfikacji lub zmiana wyceny

Wpływ implementacji MSSF 9 Instrumenty finansowe i MSSF 15 Przychody z umów z klientami

	Zastosowany standard MSSF/MSR	Stan na 31.12.2017 Wartość bilansowa	Zmiana wynikająca ze zmiany klasyfikacji	Zmiana wynikająca ze zmiany wyceny	Stan na 01.01.2018 Wartość bilansowa	Wpływ na zyski zatrzymane	Wpływ na pozostałe całkowite dochody	Wpływ na kapitał własny
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	MSR 39	673	(673)	-	-	-	-	-
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	MSSF 9	-	673	36	709	-	36	36
Zyski zatrzymane - skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	MSR 39	(691)	691	-	-	691	-	691
Kapitał z wyceny instrumentów finansowych	MSSF 9	-	(691)	-	(691)	-	(691)	(691)
Pożyczki udzielone	MSR 39/MSSF 9	3 909	(3 906)	-	3	-	-	-
Pożyczki dotknięte utratą wartości (POCI)	MSSF 9	-	3 889	-	3 889	-	-	-
Pożyczki w wartości godziwej przez wynik finansowy	MSSF 9	-	17	-	17	-	-	-
Należności od odbiorców	MSR 39/MSSF 9	1 522	(782)	(17)	723	(17)	-	(17)
Należności od odbiorców w wartości godziwej przez wynik finansowy	MSSF 9	-	782	16	798	16	-	16
Zyski zatrzymane - zmiana wartości czasowej opcji instrumentów zabezpieczających	MSR 39	(223)	223	-	-	223	-	223
Kapitał z wyceny instrumentów zabezpieczających	MSSF 9	-	(223)	-	(223)	-	(223)	(223)
Pozostałe należności - należności z tytułu wartości bieżącej przyszłych opłat dotyczących gwarancji finansowych	MSSF 9	67	-	33	100	33	-	33
Pozostałe zobowiązania - zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	MSSF 9	-	-	37	37	(37)	-	(37)
Pozostałe zobowiązania długoterminowe - zobowiązania z tytułu umowy na dostawę metali do Franco Nevada	MSSF 15	410	-	(68)	342	68	-	68
Podatek odroczony od powyższych korekt		-	-	(19)	(19)	(171)	152	(19)
Wpływ razem						806	(726)	80

Nota 1.4 Opublikowane standardy i interpretacje, które jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę.

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa nie zdecydowała o wcześniejszym zastosowaniu opublikowanych standardów, interpretacji lub poprawek do istniejących standardów przed ich datą wejścia w życie. Poza wskazanym poniżej MSSF 16, inne zmiany nie mają zastosowania do działalności Grupy lub nie będą mieć wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

MSSF 16

Podstawowe informacje o standardzie

Data wdrożenia i przepisy przejściowe

MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie i został przyjęty przez Unię Europejską. Zastąpi on obecnie obowiązujący standard MSR 17 oraz interpretacje KIMSF 4, SKI 15, 27. Grupa zastosuje MSSF 16 od 1 stycznia 2019 r.

Główne zmiany wprowadzone przez standard

Nowy standard wprowadza jeden model ujęcia leasingu w księgach rachunkowych leasingobiorcy, zbieżny z ujęciem leasingu finansowego w ramach MSR 17. Zgodnie z MSSF 16 umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeśli przekazuje prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie.

Zasadniczym elementem różniącym definicję leasingu z MSR 17 i z MSSF 16 jest wymóg sprawowania kontroli nad użytkowanym, konkretnym składnikiem aktywów, wskazanym w umowie wprost lub w sposób dorozumiany. Przeniesienie prawa do użytkowania ma miejsce wówczas, gdy mamy do czynienia ze zidentyfikowanym aktywem, w odniesieniu do którego leasingobiorca ma prawo do praktycznie wszystkich korzyści ekonomicznych, i kontroluje wykorzystanie danego aktywa w danym okresie.

W przypadku, gdy definicja leasingu jest spełniona, ujmuje się prawo do użytkowania aktywa wraz z odpowiednim zobowiązaniem z tytułu leasingu ustalonym w wysokości zdyskontowanych przyszłych płatności w okresie trwania leasingu.

Wydatki związane z wykorzystywaniem aktywów będących przedmiotem leasingu, uprzednio ujęte w większości w kosztach usług obcych, będą obecnie klasyfikowane jako koszty amortyzacji oraz koszty odsetek.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania są amortyzowane zgodnie z MSR 16, natomiast zobowiązania z tytułu umów leasingowych są rozliczane efektywną stopą procentową.

Wymogi nowego standardu dotyczące ujmowania i wyceny po stronie leasingodawcy są zbliżone do wymogów MSR 17. Leasing klasyfikuje się jako finansowy lub operacyjny również zgodnie z MSSF 16. W porównaniu do MSR 17, nowy standard zmienia zasady klasyfikacji podnajmu i wymaga od leasingodawcy ujawnienia dodatkowych informacji.

Wpływ MSSF 16 na sprawozdania finansowe

Na moment sporządzenia niniejszego Sprawozdania finansowego Grupa zakończyła prace związane z wdrożeniem nowego standardu MSSF 16. Projekt wdrożenia MSSF 16 (projekt) został przeprowadzony w trzech etapach:

- etap I - analiza wszystkich realizowanych umów zakupu usług, bez względu na obecną kwalifikację, której celem było wyselekcjonowanie tych umów, na podstawie których spółki Grupy użytkują składniki aktywów należące do dostawców; dodatkowo etap ten obejmował przeprowadzenie analizy w odniesieniu do prawa wieczystego użytkowania gruntów oraz służebności gruntowej i służebności przesyłu,
- etap II - poddanie każdej zidentyfikowanej w etapie I umowy ocenie pod kątem spełnienia kryteriów uznania za leasing zgodnie z MSSF 16,
- etap III - wdrożenie MSSF 16 na bazie wypracowanej koncepcji.

Przedmiotem przeprowadzanych analiz były wszystkie umowy leasingu finansowego, leasingu operacyjnego, najmu, dzierżawy, a także prawa wieczystego użytkowania gruntów oraz służebności przesyłu i służebności gruntowej. Ponadto zostały przeanalizowane transakcje nabytych usług (koszty usług obcych w ramach działalności operacyjnej) pod kątem występowania sytuacji korzystania ze zidentyfikowanego składnika aktywów.

W ramach projektu Grupa dokonała stosownych zmian w polityce rachunkowości i procedurach operacyjnych. Zostały opracowane i wdrożone metodyki prawidłowej identyfikacji umów, które są leasingiem oraz gromadzenia danych niezbędnych do prawidłowego ujęcia księgowego tych transakcji.

Grupa podjęła decyzję o wdrożeniu standardu z dniem 1 stycznia 2019 r. Zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w MSSF 16.C5 (b) nowe zasady zostaną przyjęte retrospektywnie z odniesieniem skumulowanego efektu początkowego zastosowania nowego standardu do kapitałów własnych na dzień 1 stycznia 2019 r. W związku z tym dane porównawcze za rok obrotowy 2018 nie zostaną przekształcone (zmodyfikowane podejście retrospektywne). Na moment przejścia Grupa skorzystała z praktycznego rozwiązania, zgodnie z którym jednostki Grupy nie były zobowiązane do ponownej oceny tego, czy wcześniej sklasyfikowane umowy zawierają leasing. Przeprowadzony w trakcie wdrożenia projekt wykazał, że nowa definicja leasingu zawarta w MSSF 16 nie zmieni znacząco zakresu umów spełniających definicję leasingu.

Opis korekt

a) Ujęcie zobowiązań z tytułu leasingu

Po przyjęciu MSSF 16 Grupa będzie ujmowała zobowiązania z tytułu leasingu dotyczące umów, które wcześniej zostały sklasyfikowane jako "leasing operacyjny" zgodnie z zasadami MSR 17 Leasing. Zobowiązania te zostaną wycenione w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w dacie rozpoczęcia stosowania MSSF 16. Dla potrzeb wdrożenia MSSF 16 oraz ujawnień dotyczących wpływu implementacji MSSF 16 zastosowano dyskontowanie przy użyciu krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy na dzień 1 stycznia 2019 r.

Na datę początkowego ujęcia opłaty leasingowe zawarte w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu obejmują następujące rodzaje opłat za prawo do użytkowania bazowego składnika aktywów przez okres trwania leasingu:

- stałe opłaty leasingowe pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe uzależnione od indeksów lub od rynkowych stóp procentowych,
- kwoty, których zapłaty oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej przedmiotu leasingu,
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że zostanie ona zrealizowana,
- płatności kar umownych za wypowiedzenie leasingu jeżeli okres leasingu odzwierciedla wykorzystanie przez leasingobiorcę opcji wypowiedzenia umowy.

W celu obliczenia stóp dyskonta na potrzeby MSSF 16 Grupa stosuje krańcową stopę procentową odzwierciedlającą koszt finansowania, jakie byłoby zaciągnięte na zakup przedmiotu podlegającego leasingowi. W celu oszacowania wysokości stopy dyskonta Grupa wzięła pod uwagę następujące parametry umowy: rodzaj, długość trwania, walutę oraz potencjalną marżę, jaką musiałaby zapłacić na rzecz instytucji finansowych w celu uzyskania finansowania.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. obliczone przez Grupę stopy dyskonta mieściły się w przedziale (w zależności od okresu trwania umowy):

- dla umów w PLN: od 4,25% do 5,86%
- dla umów w EUR: od 2,10 do 4,63%
- dla umów w USD: od 5,42% do 6,08%
- dla umów w CAD: od 4,70% do 5,75%

Grupa skorzysta z uproszczeń dotyczących leasingów krótkoterminowych (poniżej 12 miesięcy) oraz leasingów, w odniesieniu do których bazowy składnik aktywów ma niską wartość (poniżej 20 000 PLN) i dla tych umów nie będzie ujmowała zobowiązań finansowych i odnośnych aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Opłaty leasingowe z tego tytułu będą ujmowane jako koszty metodą liniową w trakcie okresu leasingu.

b) Ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania wycenia się według kosztu.

Początkowy koszt składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania obejmuje:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez leasingobiorcę w związku z zawarciem umowy leasingu,
- szacunek kosztów, które mają zostać poniesione przez leasingobiorcę w związku z obowiązkiem demontażu i usunięcia bazowego składnika aktywów lub przeprowadzenia renowacji.

Na dzień pierwszego zastosowania w przypadku umów wcześniej sklasyfikowanych jako leasingi operacyjne zgodnie z MSR 17, składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania Grupa wyceniła w kwocie równej zobowiązaniu z tytułu leasingu, skorygowanej o kwoty przedpłat lub naliczonych opłat leasingowych odnoszących się do tego leasingu, ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej poprzedzającym bezpośrednio datę pierwszego zastosowania MSSF 16.

Po początkowym ujęciu aktywa z tytułu prawa do użytkowania będą podlegały amortyzacji zgodnie z MSR 16 oraz będą przedmiotem testów na utratę wartości zgodnie z MSR 36.

c) Zastosowanie szacunków

Wdrożenie MSSF 16 wymaga dokonania pewnych szacunków i wyliczeń, które mają wpływ na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu oraz aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Obejmują one m. in.:

- ustalenie umów objętych MSSF 16,
- ustalenie pozostałego okresu obowiązywania leasingu w stosunku do umów zawartych przed 1 stycznia 2019 r. (w tym dla umów z nieokreślonym terminem lub z możliwością przedłużenia),
- ustalenie krańcowych stóp procentowych stosowanych do dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych,
- wskazanie okresów użyteczności i ustalenie stawek amortyzacyjnych praw do użytkowania składników aktywów ujętych na dzień 1 stycznia 2019 r.

d) Zastosowanie praktycznych uproszczeń

Stosując po raz pierwszy MSSF 16 Grupa stosuje następujące praktyczne uproszczenia dopuszczone przez standard:

- zastosowanie jednej stopy dyskontowej dla portfela umów leasingowych o podobnych cechach,
- zastosowanie oceny czy leasingi rodzą obciążenia zgodnie z MSR 37 na moment wdrożenia standardu, jako alternatywy do przeprowadzenia testów na utratę wartości aktywa leasingowego,
- umowy z tytułu leasingu operacyjnego z pozostałym okresem leasingu krótszym niż 12 miesięcy na dzień 1 stycznia 2019 r. potraktowane zostaną jako leasing krótkoterminowy,
- wykorzystanie perspektywy czasu (wykorzystanie wiedzy zdobytej po fakcie) w określaniu okresu leasingu, jeżeli umowa zawiera opcje przedłużenia lub rozwiązania umowy leasingu.

e) Informacje o finansowym wpływie MSSF 16 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres, w którym Standard zostanie zastosowany po raz pierwszy

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Grupa posiadała nieodwołalne zobowiązanie pozabilansowe z tytułu leasingu operacyjnego dotyczące umów: prawa wieczystego użytkowania gruntów, dzierżawy gruntów, najmu maszyn i urządzeń oraz pozostałych najmów. Na dzień 31 grudnia 2018 r. wartość nominalna wynosiła 1 360 mln PLN (szczegółowe informacje przedstawiono w nocie 12.5 i w nocie 12.7) z tego kwota 1 350 mln PLN dotyczy umów leasingu zgodnie z MSSF 16 wyłączając leasing krótkoterminowy oraz leasing aktywów o niskiej wartości.

Dla powyższych umów Grupa dokonała wyceny w wartości bieżącej aktywów użytkowanych w ramach tych umów i rozpoznała na dzień 1 stycznia 2019 r. prawo do użytkowania składnika aktywów w kwocie 520 mln PLN i odpowiadające mu w tej samej wartości zobowiązanie z tytułu leasingu.

Zobowiązanie pozabilansowe z tytułu leasingu w kwocie 1 360 mln PLN zostanie wyksięgowane.

W przypadku umów leasingu klasyfikowanych uprzednio jako leasing finansowy wartość bilansowa prawa do użytkowania składnika aktywów i zobowiązania z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 r. będzie równa wartościom wycenionym zgodnie z MSR 17.

W przypadku umów, w których spółki Grupy występują jako leasingodawcy, zastosowanie MSSF 16 nie spowoduje konieczności ujęcia korekt na 1 stycznia 2019 r.

Podsumowanie skutków finansowych wprowadzenia MSSF 16 (dotyczy tylko umów leasingu zawartych lub zmienionych przed 1 stycznia 2019 r.):

	Stan na 01.01.2019
Prawo do użytkowania składnika aktywów – rzeczowe aktywa trwałe	520
Zobowiązanie z tytułu leasingu	520
	od 01.01.2019 do 31.12.2019
Prognozowany wpływ na sprawozdanie z całkowitych dochodów:	
- spadek kosztów z tytułu podatków i opłat oraz usług	(59)
- wzrost amortyzacji	30
- wzrost kosztów odsetkowych	21
Prognozowany wpływ na sprawozdanie z przepływów pieniężnych:	
- wzrost przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej	58
- spadek przepływów pieniężnych netto z działalności finansowej	(58)

Roczny koszt z tytułu krótkoterminowych umów leasingowych oraz roczny koszt z tytułu umów leasingowych aktywów o niskiej wartości szacuje się jako nieistotny.

Pozostałe opublikowane, lecz jeszcze nieobowiązujące standardy i interpretacje nie dotyczą działalności Grupy lub nie będą mieć wpływu na nią:

- Zmiany do MSSF 10 oraz MSR 28 dotyczące sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy investorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami,
- Interpretacja KIMSF 23 dotycząca niepewności co do ujęcia podatku dochodowego,
- MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe,
- Poprawki do MSSF 9 dotyczące dłużnych aktywów finansowych posiadających opcję wcześniejszej spłaty, która może skutkować powstaniem tzw. negatywnej rekompensaty,
- Poprawki do MSR 28 dotyczące długoterminowych udziałów, stanowiących część inwestycji netto w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach,
- Roczne zmiany MSSF 2015-2017,
- Zmiany do MSR 19 dotyczące zmian, ograniczeń lub rozliczeń planów określonych świadczeń,
- Zmiany odniesień do Założeń koncepcyjnych w MSSF,
- Poprawki do MSSF 3 dotyczące definicji przedsięwzięcia,
- Poprawki do MSR 1 i MSR 8 dotyczące definicji istotności.

Powyżej wymienione standardy, za wyjątkiem Interpretacji KIMSF 23 oraz poprawek do MSSF 9, oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską. Grupa zamierza zastosować wszystkie zmiany zgodnie z datą ich wejścia w życie.

Część 2 – Segmenty działalności i informacje na temat przychodów

Nota 2.1 Informacje dotyczące segmentów działalności

Identyfikowane w ramach Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. segmenty operacyjne wynikają ze struktury Grupy, sposobu zarządzania Grupą oraz poszczególnymi jednostkami wchodzącymi w skład Grupy oraz regularnego raportowania do Zarządu Jednostki Dominującej.

W ramach Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. identyfikuje się obecnie następujące segmenty sprawozdawcze, które powstały na podstawie agregacji segmentów operacyjnych, z uwzględnieniem kryteriów wymienionych w MSSF 8:

Segment sprawozdawczy	Segmenty operacyjne zagregowane w danym segmencie sprawozdawczym	Przesłanki podobieństwa charakterystyki ekonomicznej segmentów uwzględnione przy dokonywaniu agregacji
KGHM Polska Miedź S.A.	KGHM Polska Miedź S.A.	Nie dotyczy (segment operacyjny jest tożsamy ze sprawozdawczym)
KGHM INTERNATIONAL LTD.	Spółki Grupy KGHM INTERNATIONAL LTD., gdzie segmentami operacyjnymi są następujące kopalnie, złoża lub obszary wydobywcze: Zagłębie Sudbury, Robinson, Carlota, Franke, Ajax.	Segmenty operacyjne funkcjonujące w strukturach Grupy Kapitałowej KGHM INTERNATIONAL LTD. zlokalizowane są w Ameryce Północnej i Południowej. Zarząd analizuje wyniki działalności dla następujących segmentów operacyjnych: Zagłębie Sudbury, Robinson, Carlota, Franke, Ajax oraz pozostałych. Dodatkowo otrzymuje i dokonuje analizy raportów sprawozdawczych dla całej Grupy Kapitałowej KGHM INTERNATIONAL LTD. Przedmiotem działalności segmentów operacyjnych jest działalność poszukiwawcza i eksploatacyjna złóż miedzi, molibdenu, srebra, złota, niklu. Segmenty operacyjne zostały zagregowane na podstawie podobieństwa długoterminowych marż realizowanych przez poszczególne segmenty, podobnych produktów, procesu i metod produkcji.
Sierra Gorda S.C.M.	Sierra Gorda S.C.M. (wspólne przedsięwzięcie)	Nie dotyczy (segment operacyjny jest tożsamy ze sprawozdawczym)
Pozostałe segmenty	W ramach tej pozycji uwzględniono pozostałe spółki Grupy Kapitałowej (każda spółka stanowi oddzielny segment operacyjny).	Agregacji dokonano z uwagi na to, że nie zostały spełnione kryteria wymagające wydzielenia z tej grupy odrębnego dodatkowego segmentu sprawozdawczego.

Do żadnego z wyżej wymienionych segmentów nie zostały zaklasyfikowane spółki:

- Future 1 Sp. z o.o., która pełni funkcje holdingowe w stosunku do Grupy Kapitałowej KGHM INTERNATIONAL LTD.,
- Future 2 Sp. z o.o., Future 3 Sp. z o.o., Future 4 Sp. z o.o., Future 5 Sp. z o.o., Future 6 Sp. z o.o., Future 7 Sp. z o.o., które funkcjonują w ramach struktury związanej z utworzeniem Podatkowej Grupy Kapitałowej.

Spółki te nie prowadzą działalności operacyjnej mającej wpływ na wyniki osiągane przez poszczególne segmenty, w związku z czym ich uwzględnienie mogłoby zaburzać dane prezentowane w ramach tej części skonsolidowanego sprawozdania finansowego, z uwagi na istotne wartości rozrachunków wewnętrznych z pozostałymi podmiotami Grupy Kapitałowej.

Segmenty KGHM Polska Miedź S.A., KGHM INTERNATIONAL LTD. oraz Sierra Gorda S.C.M. posiadają oddzielne Zarządy, które raportują wyniki prowadzonej działalności do Zarządu Jednostki Dominującej.

W skład segmentu KGHM Polska Miedź S.A. wchodzi tylko Jednostka Dominująca, a w skład segmentu Sierra Gorda S.C.M. wchodzi tylko wspólne przedsięwzięcie Sierra Gorda. Poniżej przedstawiono pozostałe spółki Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. w podziale na segmenty: KGHM INTERNATIONAL LTD. oraz Pozostałe segmenty.

SEGMENT KGHM INTERNATIONAL LTD.	
Lokalizacja	Nazwa Spółki
Stany Zjednoczone	Carlota Copper Company, Carlota Holdings Company, DMC Mining Services Corporation, FNX Mining Company USA Inc., Robinson Holdings (USA) Ltd., Robinson Nevada Mining Company, Wendover Bulk Transshipment Company
Chile	Aguas de la Sierra Limitada, Minera Carrizalillo Limitada, KGHM Chile SpA, Quadra FNX Holdings Chile Limitada, Sociedad Contractual Minera Franke
Kanada	KGHM INTERNATIONAL LTD., 0899196 B.C. Ltd., Centenario Holdings Ltd., DMC Mining Services Ltd., FNX Mining Company Inc., Franke Holdings Ltd., KGHM AJAX MINING INC., KGHMI Holdings Ltd., Quadra FNX Holdings Partnership, Sugarloaf Ranches Ltd.
Meksyk	Raise Boring Mining Services S.A. de C.V.
Kolumbia	DMC Mining Services Colombia SAS
Wielka Brytania	DMC Mining Services (UK) Ltd.
Luksemburg	Quadra FNX FFI S.à r.l.

POZOSTAŁE SEGMENTY	
Rodzaj działalności	Nazwa Spółki
Wsparcie głównego ciągu technologicznego	BIPROMET S.A., CBJ sp. z o.o., Energetyka sp. z o.o., INOVA Spółka z o.o., KGHM CUPRUM sp. z o.o. – CBR, KGHM ZANAM S.A., KGHM Metraco S.A., PeBeKa S.A., POL-MIEDŹ TRANS Sp. z o.o., WPEC w Legnicy S.A.
Działalność uzdrowiskowa, usługi hotelarskie	Interferie Medical SPA Sp. z o.o., INTERFERIE S.A., Uzdrawiska Kłodzkie S.A. - Grupa PGU, Uzdrawisko Cieplice Sp. z o.o. - Grupa PGU, Uzdrawisko Połczyn Grupa PGU S.A., Uzdrawisko Świeradów - Czerniawa Sp. z o.o. - Grupa PGU
Fundusze inwestycyjne, działalność finansowa	Fundusz Hotele 01 Sp. z o.o., Fundusz Hotele 01 Sp. z o.o. S.K.A., KGHM TFI S.A., KGHM I FIZAN w likwidacji, KGHM IV FIZAN, KGHM V FIZAN w likwidacji, KGHM VI FIZAN, KGHM VII FIZAN, Polska Grupa Uzdrawisk Sp. z o.o.
Pozostała działalność	CENTROZŁOM WROCŁAW S.A., CUPRUM Development sp. z o.o., CUPRUM Nieruchomości sp. z o.o., KGHM (SHANGHAI) COPPER TRADING CO., LTD., KGHM Kupfer AG, MERCUS Logistyka sp. z o.o., MIEDZIOWE CENTRUM ZDROWIA S.A., NITROERG S.A., NITROERG SERWIS Sp. z o.o., PeBeKa Canada Inc., PHU "Lubinpex" Sp. z o.o., PMT Linie Kolejowe Sp. z o.o., PMT Linie Kolejowe 2 Sp. z o.o., Staropolanka Sp. z o.o., WMN "ŁABĘDY" S.A., Zagłębie Lubin S.A., OOO ZANAM VOSTOK

Lokalizacja aktywów górniczych Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A.

Zasadniczy wpływ na strukturę aktywów i generowanie przychodów Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. ma Jednostka Dominująca oraz Grupa Kapitałowa KGHM INTERNATIONAL LTD. (grupa kapitałowa niższego szczebla). Działalność KGHM Polska Miedź S.A. skoncentrowana jest na przemyśle wydobywczym w Polsce, natomiast działalność Grupy Kapitałowej KGHM INTERNATIONAL LTD. skoncentrowana jest na przemyśle wydobywczym zlokalizowanym w krajach Ameryki Północnej i Południowej. Profil działalności większości pozostałych spółek zależnych Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. odbiega od głównego profilu działalności Jednostki Dominującej.

Zarząd Jednostki Dominującej monitoruje wyniki operacyjne oddzielnie dla poszczególnych segmentów w celu podejmowania decyzji o alokowaniu zasobów Grupy Kapitałowej oraz oceny osiągniętych wyników finansowych.

Dane finansowe przygotowywane dla celów sprawozdawczości zarządczej oparte są na tych samych zasadach rachunkowości, jakie stosuje się przy sporządzaniu skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy, przy czym dane finansowe poszczególnych segmentów sprawozdawczych stanowią wartości pochodzące z odpowiednich sprawozdań finansowych przed uwzględnieniem korekt konsolidacyjnych na poziomie Grupy KGHM Polska Miedź S.A. tj.:

- Segment KGHM Polska Miedź S.A. - stanowią dane z jednostkowego sprawozdania finansowego Jednostki Dominującej sporządzonego wg MSSF. W jednostkowym sprawozdaniu finansowym udziały w spółkach zależnych (w tym udziały w KGHM INTERNATIONAL LTD.) ujmowane są według kosztu.
- Segment KGHM INTERNATIONAL LTD. - stanowią dane skonsolidowane Grupy KGHM INTERNATIONAL LTD. sporządzone wg MSSF. Zaangażowanie w Sierra Gorda S.C.M. ujęte jest metodą praw własności.
- Segment Sierra Gorda S.C.M - stanowi 55% udziału w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach tego przedsięwzięcia z jednostkowego sprawozdania finansowego Sierra Gorda S.C.M. sporządzonego wg MSSF.
- Pozostałe segmenty - stanowią dane zagregowane poszczególnych spółek zależnych po dokonaniu wyłączeń transakcji i sald pomiędzy nimi.

Miarą wyników segmentów analizowaną przez Zarząd Jednostki Dominującej jest skorygowana EBITDA oraz wynik finansowy netto.

Grupa definiuje skorygowaną EBITDA jako zysk/stratę netto za okres ustalone zgodnie z MSSF, z wyłączeniem podatku dochodowego (bieżącego i odroczonego), przychodów i (kosztów) finansowych, pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych, straty z wyceny wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności, odpisów z tytułu utraty wartości udziałów we wspólnym przedsięwzięciu, amortyzacji, odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych zaliczonych do kosztów działalności podstawowej. Skorygowana EBITDA - jako miernik wyniku niezdefiniowany przez MSSF, nie stanowi miernika zestandaryzowanego i sposób jego wyliczenia może różnić się pomiędzy podmiotami, a w związku z tym prezentacja i kalkulacja skorygowanej EBITDA stosowana przez Grupę może nie być porównywalna do stosowanych przez inne podmioty na rynku.

Aktywa i zobowiązania niealokowane dotyczą spółek, które nie zostały zaklasyfikowane do żadnego z segmentów. Aktywa niealokowane do segmentów obejmują środki pieniężne, należności od odbiorców oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Zobowiązania niealokowane do segmentów obejmują zobowiązania wobec dostawców oraz zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego.

Nota 2.2 Wyniki finansowe segmentów sprawozdawczych

		od 01.01.2018 do 31.12.2018						
		KGHM Polska Miedź S.A.	KGHM INTERNATIONAL LTD.	Sierra Gorda S.C.M.*	Pozostałe segmenty	Pozycje uzgadniające do danych skonsolidowanych		Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
						Eliminacja danych segmentu Sierra Gorda S.C.M	Korekty konsolidacyjne****	
Nota 2.3	Przychody z umów z klientami, z tego:	15 757	2 856	1 948	6 990	(1 948)	(5 077)	20 526
	- od innych segmentów	293	16	-	4 788	-	(5 097)	-
	- od klientów zewnętrznych	15 464	2 840	1 948	2 202	(1 948)	20	20 526
	Przychody z transakcji sprzedaży, dla których wartość przychodów nie została ostatecznie ustalona na koniec okresu sprawozdawczego (MSSF 15.114)	831	592	987	-	(987)	-	1 423
	Wynik segmentu	2 025	(308)	(767)	(41)	767	(18)	1 658
	Informacje dodatkowe dotyczące istotnych pozycji przychodów/kosztów segmentu							
	Amortyzacja ujęta w wyniku finansowym	(1 119)	(461)	(546)	(225)	546	9	(1 796)
	(Straty) / odwrócenie strat z tytułu utraty wartości aktywów trwałych, w tym:	623	684	-	(13)	-	(630)	664
	(straty) / odwrócenie strat z tytułu utraty wartości inwestycji w spółki zależne	355	-	-	(4)	-	(351)	-
	(straty) / odwrócenie strat z tytułu utraty wartości udzielonych pożyczek	279	733	-	-	-	(279)	733
	Strata z wyceny wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności	-	(658)	-	-	-	(4)	(662)
	Podatek odroczony dotyczący strat / odwrócenia strat z tytułu utraty wartości aktywów trwałych	-	-	-	2	-	-	2
	Aktywa, w tym:	34 250	9 587	8 851	5 848	(8 851)	(12 448)	37 237
	Aktywa segmentu	34 250	9 587	8 851	5 848	(8 851)	(12 466)	37 219
	Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	-	-	-	-	-	4	4
	Aktywa niealokowane do segmentów	-	-	-	-	-	14	14
	Zobowiązania, w tym:	15 205	15 178	12 340	2 606	(12 340)	(14 977)	18 012
	Zobowiązania segmentu	15 205	15 178	12 340	2 606	(12 340)	(15 030)	17 959
	Zobowiązania niealokowane do segmentów	-	-	-	-	-	53	53
	Inne informacje							
	Wydatki na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	1 907	620	572	246	(572)	102	2 875
	Dane produkcyjne i kosztowe							
	Miedź płatna (tys. t)	501,8	78,8	53,3				
	Molibden (mln funtów)	-	0,6	14,7				
	Srebro (t)	1 188,8	1,6	14,5				
	TPM (tys. troz)	83,2	67,6	23,2				
	Koszt gotówkowy produkcji miedzi w koncentracji C1 (USD/funt)**	1,85	1,92	1,31				
	Skorygowana EBITDA	3 416	722	633	201	-	-	4 972
	Marża EBITDA***	22%	25%	32%	3%	-	-	22%

* 55% udziału Grupy Kapitałowej w danych finansowych i produkcyjnych Sierra Gorda S.C.M.

** Jednostkowy gotówkowy koszt produkcji miedzi płatnej uwzględniający koszty wydobywania i przerobu urobku, koszty transportu, podatek od wydobywania niektórych kopalni, koszty administracyjne fazy górniczej oraz premii przerobową hutniczo-rafinacyjną (TC/RC) pomniejszony o wartość produktów ubocznych.

*** Stosunek skorygowanej EBITDA do przychodów ze sprzedaży. Na potrzeby kalkulacji marży EBITDA Grupy Kapitałowej (22%) skonsolidowane przychody ze sprzedaży powiększone zostały o przychody ze sprzedaży segmentu Sierra Gorda S.C.M. [4 972 / (20 526 + 1 948) * 100]

**** Korekty wynikają z eliminacji konsolidacyjnych i danych finansowych spółek nieprzypisanych do żadnego segmentu.

Wyniki finansowe segmentów sprawozdawczych za okres porównywalny

		od 01.01.2017 do 31.12.2017						
						Pozycje uzgadniające do danych skonsolidowanych		Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
		KGHM Polska Miedź S.A.	KGHM INTERNATIONAL LTD.	Sierra Gorda S.C.M.*	Pozostałe segmenty	Eliminacja danych segmentu Sierra Gorda S.C.M	Korekty konsolidacyjne****	
Nota 2.3	Przychody z umów z klientami, z tego:	16 024	2 602	1 993	6 478	(1 993)	(4 746)	20 358
	- od innych segmentów	276	-	-	4 465	-	(4 741)	-
	- od klientów zewnętrznych	15 748	2 602	1 993	2 013	(1 993)	(5)	20 358
	Wynik segmentu	1 323	(561)	(525)	38	525	725	1 525
	Informacje dodatkowe dotyczące istotnych pozycji przychodów/kosztów segmentu							
	Amortyzacja ujęta w wyniku finansowym	(1 035)	(351)	(465)	(234)	465	11	(1 609)
	(Straty)/ odwrócenie strat z tytułu utraty wartości aktywów trwałych, w tym:	(940)	(495)	-	-	-	932	(503)
	Straty z tytułu utraty wartości inwestycji w spółki zależne	(330)	-	-	-	-	330	-
	Straty z tytułu utraty wartości udzielonych pożyczek	(606)	(23)	-	-	-	606	(23)
	Strata z wyceny wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności	-	(474)	-	-	-	-	(474)
	Podatek odroczonej straty z tytułu utraty wartości aktywów trwałych	-	168	-	-	-	-	168
		Stan na 31.12.2017						
	Aktywa, w tym:	30 947	7 807	8 114	5 400	(8 114)	(10 032)	34 122
	Aktywa segmentu	30 947	7 807	8 114	5 400	(8 114)	(10 071)	34 083
	Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	-	-	-	-	-	8	8
	Aktywa niealokowane do segmentów	-	-	-	-	-	31	31
	Zobowiązania, w tym:	13 691	12 701	11 240	2 007	(11 240)	(12 062)	16 337
	Zobowiązania segmentu	13 691	12 701	11 240	2 007	(11 240)	(12 204)	16 195
	Zobowiązania niealokowane do segmentów	-	-	-	-	-	142	142
		od 01.01.2017 do 31.12.2017						
	Inne informacje							
	Wydatki na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	1 991	549	564	253	(564)	3	2 796
		Dane produkcyjne i kosztowe od 01.01.2017 do 31.12.2017						
	Miedź płatna (tys. t)	522,0	81,0	53,4				
	Molibden (mln funtów)	-	0,7	19,7				
	Srebro (t)	1 218,1	1,6	14,4				
	TPM (tys. troz)	117,3	74,0	28,0				
	Koszt gotówkowy produkcji miedzi w koncentracji C1 (USD/funt)**	1,52	1,92	1,67				
	Skorygowana EBITDA	4 160	707	609	277	-	-	5 753
	Marża EBITDA***	26%	27%	31%	4%	-	-	26%

* 55% udziału Grupy Kapitałowej w danych finansowych i produkcyjnych Sierra Gorda S.C.M.

** Jednostkowy gotówkowy koszt produkcji miedzi płatnej uwzględniający koszty wydobycia i przerobu urobku, koszty transportu, podatek od wydobycia niektórych kopalin, koszty administracyjne fazy górniczej oraz premię przerobową hutniczo-rafinacyjną (TC/RC) pomniejszony o wartość produktów ubocznych.

*** Stosunek skorygowanej EBITDA do przychodów ze sprzedaży. Na potrzeby kalkulacji marży EBITDA Grupy Kapitałowej (26%) skonsolidowane przychody ze sprzedaży powiększone zostały o przychody ze sprzedaży segmentu Sierra Gorda S.C.M. [5 753 / (20 358 + 1 993) * 100]

**** Korekty wynikają z eliminacji konsolidacyjnych i danych finansowych spółek nieprzypisanych do żadnego segmentu.

Uzgodnienie EBITDA skorygowana

od 01.01.2018 do 31.12.2018

	KGHM Polska Miedź S.A.	KGHM INTERNATIONAL LTD.	Sierra Gorda S.C.M. *	Pozostałe segmenty
Zysk / (Strata) netto	2 025	(308)	(767)	(41)
[-] Strata z wyceny wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności	-	(658)	-	-
[-] Podatek dochodowy bieżący i odroczony	(647)	(28)	(60)	(24)
[-] Amortyzacja ujęta w wyniku finansowym	(1 119)	(461)	(546)	(225)
[-] Przychody i (koszty) finansowe	(774)	(854)	(797)	(13)
[-] Pozostałe przychody i (koszty) operacyjne	1 149	971	3	29
[=] EBITDA	3 416	722	633	192
[-] (Straty)/odwrócenie strat z tytułu utraty wartości aktywów trwałych ujęte w kosztach podstawowej działalności operacyjnej	-	-	-	(9)
Skorygowana EBITDA	3 416	722	633	201

od 01.01.2018 do 31.12.2018

Zysk/(strata) netto ze sprzedaży (EBIT)	2 297	261	87	(33)
[-] Amortyzacja ujęta w wyniku finansowym	(1 119)	(461)	(546)	(225)
[=] EBITDA	3 416	722	633	192
[-] (Straty)/odwrócenie strat z tytułu utraty wartości aktywów trwałych ujęte w kosztach podstawowej działalności operacyjnej	-	-	-	(9)
[=] Skorygowana EBITDA	3 416	722	633	201

* 55% udziału Grupy Kapitałowej w danych finansowych Sierra Gorda S.C.M.

Uzgodnienie EBITDA skorygowana

od 01.01.2017 do 31.12.2017

	KGHM Polska Miedź S.A.	KGHM INTERNATIONAL LTD.	Sierra Gorda S.C.M.*	Pozostałe segmenty
Zysk / (Strata) netto	1 323	(561)	(525)	38
[-] Strata z wyceny wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności	-	(474)	-	-
[-] Podatek dochodowy bieżący i odroczony	(831)	670	146	(26)
[-] Amortyzacja ujęta w wyniku finansowym	(1 035)	(351)	(465)	(234)
[-] Przychody i (koszty) finansowe	1 033	(948)	(781)	(7)
[-] Pozostałe przychody i (koszty) operacyjne	(2 004)	(422)	(34)	28
[=] EBITDA	4 160	964	609	277
[-] (Straty)/odwrócenie strat z tytułu utraty wartości aktywów trwałych ujęte w kosztach podstawowej działalności operacyjnej	-	257	-	-
Skorygowana EBITDA	4 160	707	609	277

od 01.01.2017 do 31.12.2017

Zysk/(strata) netto ze sprzedaży (EBIT)	3 125	613	144	43
[-] Amortyzacja ujęta w wyniku finansowym	(1 035)	(351)	(465)	(234)
[=] EBITDA	4 160	964	609	277
[-] (Straty)/odwrócenie strat z tytułu utraty wartości aktywów trwałych ujęte w kosztach podstawowej działalności operacyjnej	-	257	-	-
[=] Skorygowana EBITDA	4 160	707	609	277

* 55% udziału Grupy Kapitałowej w danych finansowych Sierra Gorda S.C.M.

Szczegółowe omówienie wyników poszczególnych segmentów zostało zaprezentowane w Sprawozdaniu Zarządu z działalności KGHM Polska Miedź S.A. oraz Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. w roku 2018, w rozdziałach:

- segment KGHM Polska Miedź S.A. w rozdziale 7,
- segment KGHM INTERNATIONAL LTD. w rozdziale 8,
- segment Sierra Gorda S.C.M. w rozdziale 9.

Nota 2.3 Przychody z umów z klientami Grupy Kapitałowej – podział według asortymentu

Zasady rachunkowości

Grupa generuje przychody głównie ze sprzedaży: miedzi, srebra i złota. Pozostałe mniejsze strumienie przychodów pochodzą ze sprzedaży usług oraz pozostałych produktów, towarów i materiałów.

Zgodnie z MSSF 15 od 1 stycznia 2018 r. Grupa Kapitałowa ujmuje przychody z umów z klientami w momencie spełnienia przez jednostkę Grupy zobowiązania do wykonania świadczenia, poprzez przekazanie przyrzeczonego towaru lub usługi nabywcy, gdzie przekazanie to stanowi jednocześnie uzyskanie przez nabywcę kontroli nad tym składnikiem aktywów tj. zdolności do bezpośredniego rozporządzania przekazanym składnikiem aktywów i uzyskiwania z niego zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści oraz zdolność do niedopuszczania innych jednostek do rozporządzania składnikiem aktywów i uzyskiwania z niego korzyści.

Jako zobowiązanie do wykonania świadczenia Grupa rozpoznaje każde, zawarte w umowie przyrzeczenie przekazania klientowi towaru lub usługi, które można wyodrębnić, lub grupy wyodrębnionych towarów lub usług, które są zasadniczo takie same i w taki sam sposób przekazywane klientowi. Dla każdego zobowiązania do wykonania świadczenia, jednostka Grupy ustala (na podstawie warunków umownych), czy będzie je realizować w miarę upływu czasu lub czy spełni je w określonym momencie.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ujmuje się w wyniku finansowym jednorazowo, w określonym momencie czasu, zgodnym z momentem spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia (w szczególności określanym w oparciu o formuły baz dostawy INCOTERMS).

Przychody ze sprzedaży usług ujmuje się w wyniku finansowym w miarę upływu czasu, jeżeli spełniony jest jeden z następujących warunków:

- klient jednocześnie otrzymuje i czerpie korzyści ekonomiczne płynące ze świadczenia jednostki Grupy w miarę jak wykonuje ona swoje zobowiązanie, lub
- w wyniku spełnienia zobowiązania przez jednostkę Grupy powstaje lub zostaje ulepszony składnik aktywów (np. produkcja w toku), a kontrolę nad tym składnikiem w miarę jego powstawania lub ulepszania, sprawuje klient, lub
- w wyniku spełnienia zobowiązania przez jednostkę Grupy powstaje składnik aktywów, który nie ma alternatywnego zastosowania dla jednostki Grupy i jednocześnie jednostce tej przysługuje egzekwowalne prawo do zapłaty za dotychczas wykonane świadczenie.

Przypisania ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczeń dokonuje się w oparciu o pojedyncze ceny sprzedaży.

W przychodach z umów z klientami w sprawozdaniu z wyniku ujmowane są przychody powstające ze zwykłej działalności operacyjnej Grupy tj. przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów.

Przychody z umów z klientami ujmuje się w kwocie równej cenie transakcyjnej (uwzględniającej wszelkie opusty i rabaty).

Cena transakcyjna odzwierciedla również zmianę wartości pieniądza w czasie, jeżeli umowa z klientem zawiera istotny element finansowania, który określa się na podstawie umownych warunków płatności, bez względu na to czy został on wyraźnie określony w umowie.

Oceniając, czy komponent finansowania jest istotny dla umowy uwzględnia się wszystkie fakty i okoliczności, w tym ewentualną różnicę między kwotą przyrzeczonego wynagrodzenia a ceną sprzedaży gotówkowej przyrzeczonego towarów i usług oraz łączny wpływ obu następujących czynników: (i) przewidywany okres od momentu, w którym jednostka przekazuje przyrzeczone towary lub usługi klientowi do momentu, w którym klient płaci za te towary lub usługi, oraz (ii) stopy procentowe obowiązujące na danym rynku.

W przypadku transakcji sprzedaży, dla których cena zostanie ustalona po dniu ujęcia sprzedaży w księgach rachunkowych, przychody koryguje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego o zmianę wartości godziwej odnośnych należności handlowych.

Przychody ze sprzedaży korygowane są o wynik z rozliczenia instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne, zgodnie z ogólną zasadą, że wycenę pochodnego instrumentu zabezpieczającego w części stanowiącej zabezpieczenie efektywne ujmuje się w tej samej pozycji wyniku finansowego, w której ujmowana jest wycena pozycji zabezpieczanej w momencie, kiedy pozycja zabezpieczana wpływa na wynik finansowy.

Przychody z umów z klientami Grupy Kapitałowej – podział według asortymentu

od 01.01.2018 do 31.12.2018

	KGHM Polska Miedź S.A.	KGHM INTERNATIONAL LTD.	Sierra Gorda S.C.M.*	Pozostałe segmenty	Pozycje uzgadniające do danych skonsolidowanych		Dane skonsolidowane
					Eliminacja danych segmentu Sierra Gorda S.C.M.	Korekty konsolidacyjne	
Miedź	12 342	1 666	1 065	6	(1 065)	(21)	13 993
Srebro	2 242	10	24	-	(24)	-	2 252
Złoto	381	206	102	-	(102)	-	587
Usługi	88	771	-	2 117	-	(1 551)	1 425
Pozostałe	704	203	757	4 867	(757)	(3 505)	2 269
RAZEM	15 757	2 856	1 948	6 990	(1 948)	(5 077)	20 526

od 01.01.2017 do 31.12.2017

	KGHM Polska Miedź S.A.	KGHM INTERNATIONAL LTD.	Sierra Gorda S.C.M.*	Pozostałe segmenty	Pozycje uzgadniające do danych skonsolidowanych		Dane skonsolidowane
					Eliminacja danych segmentu Sierra Gorda S.C.M.	Korekty konsolidacyjne	
Miedź	12 213	1 702	1 182	8	(1 182)	(22)	13 901
Srebro	2 441	16	29	-	(29)	-	2 457
Złoto	556	187	134	-	(134)	-	743
Usługi	142	449	-	1 910	-	(1 399)	1 102
Pozostałe	672	248	648	4 560	(648)	(3 325)	2 155
RAZEM	16 024	2 602	1 993	6 478	(1 993)	(4 746)	20 358

* 55% udziału Grupy Kapitałowej w przychodach Sierra Gorda S.C.M.

Nota 2.4 Przychody z umów z klientami Grupy Kapitałowej – podział geograficzny według lokalizacji finalnych odbiorców

	od 01.01.2018 do 31.12.2018							od 01.01.2017 do 31.12.2017	
	KGHM Polska Miedź S.A.	KGHM INTERNATIONAL LTD.	Sierra Gorda S.C.M.*	Pozostałe segmenty	Pozycje uzgadniające do danych skonsolidowanych		Dane skonsolidowane	Grupa Kapitałowa KGHM Polska Miedź S.A.	
					Eliminacja danych segmentu Sierra Gorda S.C.M.	Korekty konsolidacyjne			
Polska	4 131	-	7	6 696	(7)	(5 073)	5 754	5 575	
Austria	235	-	-	23	-	-	258	278	
Bułgaria	14	-	-	11	-	-	25	26	
Czechy	1 325	-	-	22	-	-	1 347	1 383	
Dania	57	-	-	1	-	-	58	71	
Estonia	18	-	-	1	-	-	19	8	
Finlandia	50	-	-	7	-	-	57	48	
Francja	699	6	-	2	-	-	707	992	
Hiszpania	551	156	-	2	-	-	709	(3)	
Holandia	3	-	196	-	(196)	-	3	5	
Niemcy	1 968	102	-	42	-	-	2 112	2 186	
Rumunia	112	-	-	2	-	-	114	103	
Słowacja	104	-	-	13	-	-	117	99	
Słowenia	69	-	-	3	-	-	72	69	
Szwecja	41	-	-	26	-	-	67	74	
Węgry	668	-	-	6	-	-	674	657	
Wielka Brytania	1 871	348	63	22	(63)	(2)	2 239	1 795	
Włochy	551	39	2	9	(2)	-	599	437	
Bośnia i Hercegowina	32	-	-	-	-	-	32	40	
Chile	-	17	15	-	(15)	-	17	60	
Chiny	2 001	459	766	-	(766)	-	2 460	2 990	
Indie	-	-	27	-	(27)	-	-	156	
Japonia	3	153	477	-	(477)	-	156	6	
Kanada	1	736	3	-	(3)	(1)	736	770	
Korea Południowa	30	57	174	-	(174)	-	87	4	
Rosja	1	-	-	24	-	(1)	24	18	
Stany Zjednoczone Ameryki	177	779	108	5	(108)	-	961	1 360	
Szwajcaria	533	-	-	1	-	-	534	766	
Turcja	323	-	-	9	-	-	332	273	
Singapur	158	-	-	-	-	-	158	3	
Argentyna	-	-	19	-	(19)	-	-	-	
Brazylia	4	-	51	-	(51)	-	4	-	
Oman	-	-	29	-	(29)	-	-	-	
Pozostałe kraje	27	4	11	63	(11)	-	94	109	
RAZEM	15 757	2 856	1 948	6 990	(1 948)	(5 077)	20 526	20 358	

Nota 2.5 Główni klienci

W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. oraz w okresie porównywalnym z żadnym odbiorcą nie zrealizowano przychodów przekraczających 10% przychodów ze sprzedaży Grupy Kapitałowej.

Nota 2.6 Aktywa trwałe – podział geograficzny**Rzeczowe aktywa trwałe, wartości niematerialne i nieruchomości inwestycyjne**

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Polska	19 652	18 430
Kanada	1 151	1 055
Stany Zjednoczone Ameryki	1 118	989
Chile	335	236
RAZEM	22 256	20 710

Na saldo aktywów trwałych wchodziły ponadto: wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności, pochodne instrumenty finansowe, inne instrumenty wyceniane do wartości godziwej, pozostałe aktywa finansowe i niefinansowe oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Część 3 - Utrata wartości aktywów

Nota 3.1. Test na utratę wartości aktywów Grupy KGHM INTERNATIONAL LTD.

Na dzień 31 grudnia 2018 r., w związku z wystąpieniem przesłanek wskazujących na możliwość zmiany wartości odzyskiwalnej zagranicznych aktywów górniczych wchodzących w skład Grupy KGHM INTERNATIONAL LTD., takich jak: Zagłębie Sudbury, Kopalnia Franke, zaangażowanie we wspólne przedsięwzięcie Sierra Gorda, Zarząd Jednostki Dominującej przeprowadził testy na utratę wartości tych aktywów, wyodrębniając każdy z nich jako odrębny ośrodek generujący środki pieniężne (OWSP).

Kluczową przesłanką do przeprowadzenia testu na utratę wartości była istotna zmiana parametrów techniczno-ekonomicznych dla aktywów górniczych w zakresie długości życia kopalni, wolumenu produkcji, zasobności złóż, zakładanych kosztów operacyjnych i poziomu nakładów inwestycyjnych w okresie życia kopalni. Na potrzeby ustalenia wartości odzyskiwalnej aktywów w przeprowadzonym teście dokonano wyceny do wartości godziwej (pomniejszonej o koszty doprowadzenia do zbycia) wykorzystując podejście dochodowe, tj. metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych dla OWSP Sudbury i zaangażowanie w Sierra Gorda oraz do wartości użytkowej dla OWSP Franke. Wartość godziwa została zaklasyfikowana do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA MAKROEKONOMICZNE PRZYJĘTE W TEŚCIE NA UTRATĘ WARTOŚCI	
Założenie	Poziom przyjęty w teście
Notowania cen miedzi	Ścieżka cenowa dla miedzi została przyjęta na podstawie wewnętrznych założeń makroekonomicznych opracowanych przy wykorzystaniu dostępnych wieloletnich prognoz instytucji finansowych i analitycznych. Szczegółowa prognoza przygotowana jest dla okresu 2019 - 2023, dla okresu 2024 - 2028 stosowane jest techniczne dostosowanie cen pomiędzy ostatnim rokiem szczegółowej prognozy, a rokiem 2029, od którego wykorzystywana jest długoterminowa prognoza ceny metalu na poziomie 6 614 USD/t (3,00 USD/lb). Długoterminowa prognoza ceny miedzi nie uległa zmianie w porównaniu do ceny długoterminowej przyjętej do testów przeprowadzanych na 31 grudnia 2017 r.

POZOSTAŁE KLUCZOWE ZAŁOŻENIA DLA SZACUNKU WARTOŚCI GODZIWEJ AKTYWÓW OWSP			
Założenie	Sierra Gorda	Sudbury	Franke
Okres życia kopalni / okres prognozy	25	18	2
Poziom produkcji miedzi w okresie życia kopalni [tys. t]	4 372	276	37
Średnia marża operacyjna w okresie życia kopalni	35%	57%	7%
Poziom nakładów inwestycyjnych do poniesienia w okresie życia kopalni [mln USD]	2 219	1 630	4
Zastosowana stopa dyskonta po opodatkowaniu dla aktywów w fazie operacyjnej	8%	8%	11%
Zastosowana stopa dyskonta po opodatkowaniu dla aktywów w fazie przedoperacyjnej		11%	
Koszty doprowadzenia do sprzedaży	2%		

KLUCZOWE CZYNNIKI ZMIANY ZAŁOŻEŃ TECHNICZNO-EKONOMICZNYCH	
Sierra Gorda	Przesunięcie na kolejne lata nakładów kapitałowych z lat 2017 - 2018 związanych z programem usuwania wąskich gardeł oraz z projektem przerobu rudy tlenkowej. W poprzednim teście uwzględniono wydatki na powyższe projekty w okresie nie objętym obecnymi założeniami. Aktualizacja wieloletniego planu kopalni skutkowałą wydłużeniem długości życia kopalni o 3 lata.
Sudbury	Prowadzenie optymalizacji wieloletniego planu działalności operacyjnej KGHM w Zagłębiu Sudbury. Efektem podjętych działań jest m.in. planowane wstrzymanie wydobycia ze złoża Morrison w I kw. 2019 r. oraz wznowienie produkcji w kopalni McCreedy West. Aktualizacja planów wieloletnich spowodowała zwiększenie nakładów kapitałowych, zmianę wolumenów produkcji poszczególnych metali oraz wydłużenie okresu produkcji o jeden rok. Założenia przyjęte do wyceny projektu Victoria nie uległy istotnej zmianie względem testów na 31 grudnia 2017 r.
Franke	Udokumentowanie dodatkowych zasobów rudy tlenkowej oraz aktualizacja planów eksploatacji pozwalających na wydłużenie okresu życia kopalni o dodatkowy rok produkcji.

Wyniki przeprowadzonego testu wykazały zasadność odwrócenia części dokonanego w latach ubiegłych odpisu dotyczącego salda pożyczek udzielonych wspólnemu przedsięwzięciu Sierra Gorda S.C.M.

OWSP	Segment (Część 2)	Wartość bilansowa		Wartość odzyskiwalna		Odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości	
		mln USD	mln PLN	mln USD	mln PLN	mln USD	mln PLN
Sierra Gorda S.C.M.	Sierra Gorda S.C.M.	1 188	4 466	1 383	5 199	195	733

Odwrócenie odpisu ujęto w pozostałych przychodach operacyjnych skonsolidowanego sprawozdania z wyniku.

Wyniki przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2018 r. testów dla OWSP Sudbury i OWSP Franke potwierdziły, że wartość godziwa jest równa wartości bilansowej.

Nota 3.2 Prawa do wody - wartości niematerialne nieoddane do użytkowania

W Grupie Kapitałowej corocznie testowane pod kątem utraty wartości są prawa do wody z posiadanych źródeł w Chile poprzez porównanie ich wartości bilansowej do wartości odzyskiwalnej, która jest ustalana na podstawie wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia. Wartość godziwa uprawnień do wody jest klasyfikowana jako pozycja poziomu 2 hierarchii wartości godziwej, w której pomiary wartości godziwej są oparte na istotnych obserwowalnych danych wejściowych innych niż notowane ceny rynkowe.

Za rok zakończony 31 grudnia 2018 r. Grupa dokonała oceny czynników finansowych i uznała, że nie należy rozpoznawać utraty wartości ponieważ oszacowana ilość wody możliwej do wydobycia nie zmieniła się w stosunku do ilości oszacowanej na dzień 31 grudnia 2017 r.

Część 4 - Noty objaśniające do sprawozdania z wyniku

Nota 4.1 Koszty według rodzaju

		od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Nota 9.3	Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	1 903	1 684
Nota 11.1	Koszty świadczeń pracowniczych	5 202	4 956
	Zużycie materiałów i energii	7 097	7 460
	Usługi obce	2 404	2 156
Nota 5.2	Podatek od kopalni	1 671	1 765
	Pozostałe podatki i opłaty	535	506
Nota 4.4	Odwrocenie odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(26)	(344)
	Koszty reklamy i wydatki reprezentacyjne	62	57
	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	54	34
Nota 4.4	Odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	35	92
	Pozostałe koszty	103	157
	Razem koszty rodzajowe	19 040	18 523
	Wartość sprzedanych towarów i materiałów (+)	653	571
	Zmiana stanu produktów, produkcji w toku (+/-)	(375)	(1 079)
	Koszty wytworzenia produktów na własne potrzeby Grupy Kapitałowej (-) (głównie koszty usuwania nadkładu w kopalniach odkrywkowych)	(1 383)	(1 468)
	Łączne koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, sprzedaży i ogólnego zarządu w tym:	17 935	16 547
	Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	16 555	15 204
	Koszty sprzedaży	374	371
	Koszty ogólnego zarządu	1 006	972

Nota 4.2 Pozostałe przychody i (koszty) operacyjne

		od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Nota 7.1	Wycena i realizacja instrumentów pochodnych	216	231
	Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej	8	ND*
Nota 7.1	Różnice kursowe z wyceny aktywów i zobowiązań innych niż zadłużenie	593	-
	Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw	51	132
	Pozostałe	166	199
	Pozostałe przychody ogółem	1 034	562
Nota 7.1	Wycena i realizacja instrumentów pochodnych	(305)	(492)
Nota 7.1	Różnice kursowe z wyceny aktywów i zobowiązań innych niż zadłużenie	-	(1 466)
Nota 4.4	Straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(24)	ND*
Nota 4.4	Straty z tytułu utraty wartości środków trwałych w budowie oraz wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania	(60)	(773)
	Utworzenie rezerw	(183)	(52)
	Pozostałe	(154)	(156)
	Pozostałe koszty ogółem	(726)	(2 939)
	Pozostałe przychody i (koszty) operacyjne	308	(2 377)

* ND - nie dotyczy - pozycje, dla których nie wystąpiła wycena według zasad wynikających z zastosowania od 1 stycznia 2018 r. MSSF 9

Nota 4.3 Przychody i (koszty) finansowe

		od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Nota 7.1	Różnice kursowe z wyceny zobowiązań z tytułu zadłużenia	-	1 251
Nota 7.1	Wycena instrumentów pochodnych	11	-
	Przychody ogółem	11	1 251
Nota 7.1	Odsetki od zadłużenia	(93)	(96)
	Skutek odwracania dyskonta rezerw	(50)	(50)
	Opłaty i prowizje bankowe od zaciągniętych kredytów i pożyczek	(15)	(44)
Nota 7.1	Wycena instrumentów pochodnych	-	(30)
Nota 7.1	Różnice kursowe z wyceny zobowiązań z tytułu zadłużenia	(593)	-
	Pozostałe	(21)	(11)
	Koszty ogółem	(772)	(231)
	Przychody i (koszty) finansowe	(761)	1 020

Nota 4.4 Straty/odwrócenie strat z tytułu utraty wartości ujęte w sprawozdaniu z wyniku

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Straty z tytułu utraty wartości aktywów rozpoznane w:		
kosztach sprzedanych produktów, towarów i materiałów, z tego:		
	63	150
	35	92
	28	37
	-	21
	84	798
	60	773
Nota 4.1	-	23
Nota 4.2	19	-
Nota 4.2	5	2
	147	948
Odwrócenie strat z tytułu utraty wartości aktywów rozpoznane w:		
kosztach sprzedanych produktów, towarów i materiałów, z tego:		
	56	351
	26	344
	30	5
	-	2
Nota 4.1	733	-
Nota 6.2	15	44
	-	41
	11	-
	2	3
	2	-
	804	395

Część 5 - Opodatkowanie

Nota 5.1 Podatek dochodowy w skonsolidowanym sprawozdaniu z wyniku

Zasady rachunkowości

Podatek dochodowy ujęty w wyniku finansowym obejmuje podatek bieżący oraz podatek odroczony. Podatek bieżący wyliczany jest zgodnie z aktualnym prawem podatkowym.

Podatek dochodowy

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Podatek bieżący	642	977
Nota 5.1.1 Podatek odroczony	165	(117)
Korekty podatku za poprzednie okresy	1	(86)
Podatek dochodowy	808	774

Jednostki Grupy Kapitałowej zapłaciły w 2018 r. do właściwych urzędów skarbowych podatek dochodowy w wysokości 802 mln PLN (w 2017 r. kwotę 983 mln PLN).

W tabeli poniżej zaprezentowano identyfikację różnic między podatkiem dochodowym od zysku przed opodatkowaniem Grupy a podatkiem dochodowym, jaki można uzyskać stosując stawkę wynikającą z miejsca rozliczania podatku przez Jednostkę Dominującą:

Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Zysk przed opodatkowaniem (brutto)	2 466	2 299
Podatek wyliczony wg stawki Jednostki Dominującej (2018: 19 %, 2017: 19%)	469	437
Skutek stosowania innych stawek podatkowych za granicą	(217)	(177)
Podatkowe skutki przychodów księgowych, które nie podlegają opodatkowaniu	(288)	(340)
Podatkowe skutki kosztów księgowych, które nie stanowią kosztów uzyskania przychodów, w tym:	515	547
podatek od wydobycia niektórych kopalin niestanowiący kosztów uzyskania przychodów	317	335
Ujemne różnice przejściowe od których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku dochodowego	345	659
Wykorzystane w okresie uprzednio nierozpoznanych strat podatkowych	(30)	(352)
Pozostałe	14	-
Podatek dochodowy w wyniku finansowym [efektywna stawka wyniosła 32,8% zysku brutto (w roku 2017: 33,7% zysku brutto)]	808	774

W Polsce organy skarbowe posiadają prawo kontroli deklaracji podatkowych przez okres pięciu lat, jednak spółki mogą w tym okresie dokonywać kompensat należności podatkowych ze zobowiązaniami podatkowymi stanowiącymi dochód Skarbu Państwa (w tym z tytułu bieżącego podatku dochodowego). W Kanadzie deklaracje podatkowe mogą zostać poddane weryfikacji przez okres trzech lat bez prawa kompensaty należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku dochodowego.

Nota 5.1.1 Odroczonego podatek dochodowy

Zasady rachunkowości	Ważne oszacowania i założenia
<p>Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek i przepisów podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać wtedy, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany a zobowiązanie rozliczone, przyjmując za podstawę stawki i przepisy podatkowe, które obowiązywały prawnie lub faktycznie na koniec okresu sprawozdawczego.</p> <p>Zobowiązania i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzone są od różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową w sprawozdaniu finansowym, za wyjątkiem różnic przejściowych wynikających z początkowego ujęcia aktywa czy zobowiązania w transakcji niestanowiącej połączenia przedsięwzięć.</p> <p>Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi potrącenie różnic przejściowych lub wykorzystanie strat podatkowych.</p> <p>Kompensaty aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego dokonuje się, gdy spółka posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł do przeprowadzenia kompensaty należności i zobowiązań z tytułu bieżącego podatku dochodowego oraz, gdy aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego dotyczą podatku dochodowego nałożonego przez tę samą władzę podatkową.</p>	<p>Prawdopodobieństwo realizacji aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego z przyszłymi zyskami podatkowymi opiera się na budżetach spółek Grupy Kapitałowej. Spółki Grupy Kapitałowej ujęły w księgach rachunkowych aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągną zysk do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.</p> <p>Spółki Grupy Kapitałowej, które historycznie generowały straty i których projekcje finansowe nie przewidują osiągnięcia zysku do opodatkowania umożliwiającego potrącenie ujemnych różnic przejściowych, nie rozpoznają w swoich księgach rachunkowych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.</p>

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Odroczony podatek dochodowy na początek okresu, z tego:	42	(52)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	389	511
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(347)	(563)
Zmiana zasad rachunkowości - zastosowanie MSSF 9 oraz MSSF 15, z tego:	(19)	ND*
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(83)	ND*
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	64	ND*
Odroczony podatek dochodowy na początek okresu po zastosowaniu MSSF 9 oraz MSSF 15, z tego:	23	ND*
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	389	ND*
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(366)	ND*
Odroczony podatek dochodowy w okresie:	(212)	94
Ujęty w wyniku finansowym	(165)	117
Ujęty w korespondencji z należnościami z tytułu bieżącego podatku dochodowego	(64)	-
Ujęty w pozostałych całkowitych dochodach	25	(55)
Różnic kursowych z przeliczenia sprawozdań jednostek o walucie funkcjonalnej innej niż PLN	(8)	32
Odroczony podatek dochodowy na koniec okresu, z tego:	(189)	42
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	309	389
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(498)	(347)

* ND - nie dotyczy - pozycje, dla których nie wystąpiła wycena według zasad wynikających z zastosowania od 1 stycznia 2018 r. MSSF 9

Terminy realizacji aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego były następujące:

	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	
	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
O okresie realizacji dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego	254	120	479	329
O okresie realizacji do 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego	55	269	18	18
Razem	309	389	498	347

Daty wygaśnięcia niewykorzystanych strat i ulg podatkowych, od których nie ujęto aktywa z tytułu podatku odroczonego w poszczególnych krajach zostały ujawnione w poniższej tabeli:

	Stan na 31.12.2018				Stan na 31.12.2017			
	Niewykorzystane straty podatkowe	Data wygaśnięcia	Niewykorzystane ulgi podatkowe	Data wygaśnięcia	Niewykorzystane straty podatkowe	Data wygaśnięcia	Niewykorzystane ulgi podatkowe	Data wygaśnięcia
Luksemburg	3 483	2020	-	-	3 619	2020	-	-
Chile	939	nieokreślony	-	-	924	nieokreślona	-	-
Kanada	818	2026-2038	59	2017-2021	515	2032-2037	44	2015-2021
Pozostałe	256	-	-	-	188	-	132	-
Razem	5 496		59		5 246		176	

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Jednostka Dominująca nie ujęła zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego od dodatknych różnic przejściowych w kwocie 965 mln PLN (1 185 mln PLN na dzień 31 grudnia 2017 r.) związanych z inwestycjami w jednostki zależne i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, ponieważ spełnione zostały warunki zdefiniowane w MSR 12.39.

w mln PLN, chyba że wskazano inaczej

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Uznanie/(Obciążenie)					Zmiana zasad rachunkowości - zastosowanie MSSF 9 oraz MSSF 15	Uznanie/(Obciążenie)				
	Stan na 01.01.2017	wynik finansowy	pozostałe całkowite dochody	różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek o walucie funkcjonalnej innej niż PLN	Stan na 31.12.2017		Stan na 01.01.2018	wynik finansowy	pozostałe całkowite dochody oraz należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek o walucie funkcjonalnej innej niż PLN	Stan na 31.12.2018
Rezerwa na likwidację kopalń i innych obiektów technologicznych	156	6	-	-	162	-	162	49	-	-	211
Wycena transakcji terminowych	84	-	-	-	84	(70)	14	-	-	-	14
Różnica pomiędzy księgowymi i podatkowymi stawkami amortyzacyjnymi rzeczowych aktywów trwałych	79	(10)	-	-	69	-	69	(8)	-	-	61
Zobowiązania na przyszłe świadczenia pracownicze	379	12	26	-	417	-	417	19	61	-	497
Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej	110	(2)	-	-	108	(16)	92	-	30	-	122
Pozostałe	690	3	(31)	(23)	639	3	642	102	(33)*	14	725
Razem	1 498	9	(5)	(23)	1 479	(83)	1 396	162	58	14	1 630

* Kwota zawiera (64) mln PLN ulgi podatkowej wykorzystanej przez Grupę Kapitałową KGHM International Ltd. w wyniku reformy podatkowej w USA (zmniejszenie aktywa z tytułu podatku odroczonego w korespondencji z należnościami z tytułu bieżącego podatku dochodowego).

Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(Uznanie) / Obciążenie				Stan na 31.12.2017	Zmiana zasad rachunkowości - zastosowanie MSSF 9 oraz MSSF 15	(Uznanie) / Obciążenie				Stan na 31.12.2018
	Stan na 01.01.2017	wynik finansowy	pozostałe całkowite dochody	różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek o walucie funkcjonalnej innej niż PLN			Stan na 01.01.2018	wynik finansowy	pozostałe całkowite dochody	różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek o walucie funkcjonalnej innej niż PLN	
Wycena transakcji terminowych	42	-	-	-	42	(27)	15	1	-	-	16
Aktualizacja wyceny instrumentów zabezpieczających	-	-	43	-	43	(42)	1	-	63	-	64
Różnica pomiędzy księgowymi i podatkowymi stawkami amortyzacyjnymi	1 024	36	-	(44)	1 016	-	1 016	196	-	16	1 228
Korekty z tytułu wyceny do wartości godziwej KGHM INTERNATIONAL LTD. z uwzględnieniem realizacji korekty do dnia kończącego okres sprawozdawczy	167	(148)	-	(18)	1	-	1	-	-	-	1
Pozostałe	317	4	7	7	335	5	340	130	34	6	510
Razem	1 550	(108)	50	(55)	1 437	(64)	1 373	327	97	22	1 819

Nota 5.2 Pozostałe podatki

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017	Podstawa kalkulacji podatku	Stawka podatku	Prezentacja w pozycji skonsolidowanego sprawozdania z wyniku
Podatek od wydobycia niektórych kopalin, z tego:	1 671	1 765			
- miedź	1 373	1 407	Ilość miedzi zawartej w wyprodukowanym koncentracie, wyrażona w tonach	stawka podatku obliczona dla każdego okresu sprawozdawczego*	Podatki i opłaty w kosztach według rodzaju (nota 4.1)
- srebro	298	358	Ilość srebra zawartego w wyprodukowanym koncentracie, wyrażona w kilogramach		

* zgodnie z warunkami określonymi na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2012 r. o podatku od wydobycia niektórych kopalin.

Podatek od wydobycia niektórych kopalin w Jednostce Dominującej naliczany jest od ilości miedzi i srebra zawartej w wyprodukowanym koncentracie i jego wysokość jest uzależniona od notowań tych metali i kursu USD/PLN. Podatek obciąża koszt wytworzenia produktu podstawowego, jednak nie stanowi kosztu uzyskania przychodów do celów kalkulacji obciążeń z tytułu CIT.

Pozostałe podatki i opłaty według lokalizacji prezentowały się następująco:

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Polska	484	456
Podatek od nieruchomości	202	188
Podstawowa opłata za wydobycie kopalin	108	110
Podatek akcyzowy	39	41
Opłaty z tytułu ochrony środowiska	19	19
Inne podatki i opłaty	116	98
Pozostałe kraje	72	44
Razem	556	500

Nota 5.3 Należności i zobowiązania z tytułu podatków**Zasady rachunkowości**

Należności z tytułu podatków obejmują należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego oraz rozliczenia z tytułu podatku VAT.

Należności niestanowiące aktywów finansowych ujmuje się początkowo w wartości nominalnej i wycenia na dzień kończący okres sprawozdawczy w kwocie wymaganej zapłaty.

Zobowiązania z tytułu podatków obejmują zobowiązania Grupy wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych w tym podatku u źródła, podatku dochodowego od osób fizycznych oraz zobowiązania z tytułu podatku od wydobycia niektórych kopalin oraz podatku akcyzowego.

Zobowiązania niezaliczone do zobowiązań finansowych wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego od osób prawnych	142	41
Należności z tytułu podatków, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	275	236
Należności z tytułu podatków	417	277
	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego od osób prawnych	14	88
Zobowiązania z tytułu podatków, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	571	542
Zobowiązania podatkowe	585	630

Część 6 – Zaangażowanie we wspólne przedsięwzięcia

Zasady rachunkowości

Pozycja Zaangażowanie we wspólne przedsięwzięcia obejmuje: inwestycje we wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności oraz pożyczki udzielone wspólnym przedsięwzięciom.

Grupa kwalifikuje do inwestycji wycenianych metodą praw własności udziały we wspólnych przedsięwzięciach będących wspólnymi ustaleniami umownymi, w których strony sprawujące współkontrolę mają prawa do aktywów netto tej jednostki. Współkontrola występuje wówczas, gdy decyzje dotyczące istotnej działalności wspólnych przedsięwzięć wymagają jednomyślnej zgody stron współkontrolujących.

Inwestycje te początkowo ujmują się według ceny nabycia. Udział Grupy w zysku lub stracie jednostek wycenianych metodą praw własności (ustalony z uwzględnieniem wpływu wycen do wartości godziwej z dnia nabycia inwestycji) od dnia nabycia ujmują się w zysku lub stracie, zaś jej udział w zmianach stanu zakumulowanych pozostałych całkowitych dochodów od dnia nabycia w odpowiedniej pozycji zakumulowanych całkowitych dochodów.

Niezrealizowane zyski i straty z tytułu transakcji pomiędzy inwestorem a wspólnym przedsięwzięciem są eliminowane w kwocie odpowiadającej udziałowi inwestora w tych zyskach/stratach.

Inwestycja testowana jest na utratę wartości w przypadku wystąpienia przesłanek na utratę wartości poprzez wyliczenie wartości odzyskiwalnej zgodnie z polityką przedstawioną w Części 3.

Pożyczki udzielone wspólnym przedsięwzięciom nie spełniają kryteriów uznania za inwestycję netto we wspólne przedsięwzięcie.

Ważne oszacowania i założenia

Istnienie współkontroli

Grupa Kapitałowa kwalifikuje jako wspólne przedsięwzięcia zgodnie z MSSF 11 Sierra Gorda S.C.M., w którym udział kapitałowy KGHM INTERNATIONAL LTD. stanowi 55%. Kwalifikacji Sierra Gorda S.C.M. do kategorii wspólnych przedsięwzięć, mimo 55% udziału Grupy Kapitałowej, dokonano na podstawie analizy warunków porozumień między stronami oraz ustaleń umownych, które wskazały na sprawowanie współkontroli. Zgodnie z warunkami porozumień wszystkie istotne działania Sierra Gorda S.C.M. wymagają jednomyślnej zgody obu właścicieli. W powoływanej Radzie właściciele Grupa oraz pozostali właściciele mają po trzech członków. Rada właścicieli podejmuje decyzje strategiczne i sprawuje nadzór nad ich wykonaniem. Zatwierdza ona również skład najwyższej kadry menadżerskiej. W okresie sprawozdawczym nie uległy zmianie postanowienia, które były podstawą kwalifikacji inwestycji do kategorii wspólnych przedsięwzięć.

Nota 6.1 Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności

	2018			2017		
	Sierra Gorda S.C.M.	Pozostałe jednostki	Razem	Sierra Gorda S.C.M.	Pozostałe jednostki	Razem
Stan na 1 stycznia	-	8	8	-	27	27
Nabycie udziałów	666	-	666	461	-	461
Straty z wyceny wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności	(658)	(4)	(662)	(474)	-	(474)
Likwidacja wspólnego przedsięwzięcia	-	-	-	-	(19)	(19)
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek o walucie funkcjonalnej innej niż PLN	(8)	-	(8)	13	-	13
Stan na 31 grudnia	-	4	4	-	8	8

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Udział Grupy (55%) w stracie netto z tego:	(767)	(525)
ujęty w stracie z wyceny wspólnych przedsięwzięć	(658)	(474)
nie ujęty w stracie z wyceny wspólnych przedsięwzięć	(109)	(51)

Informacje dotyczące jednostek wycenianych metodą praw własności

Jednostki współkontrolowane	Główne miejsce prowadzenia działalności	Udział Grupy w kapitale zakładowym	Udział posiadanych głosów	Wartość inwestycji w skonsolidowanym Sprawozdaniu z sytuacji finansowej	
				Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Sierra Gorda S.C.M.	Chile	55	50	-	-
Pozostałe	Polska	49	50	4	8
Razem				4	8

Skrócone dane finansowe dotyczące Sierra Gorda S.C.M. przedstawiono w tabeli poniżej

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Aktywa trwałe	14 649	13 524
Aktywa obrotowe, w tym:	1 444	1 228
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	364	358
Zobowiązania długoterminowe, w tym:	19 458	17 928
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek bankowych	1 128	1 915
Zobowiązania z tytułu pożyczek od podmiotów współkontrolujących	16 583	14 244
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	2 979	2 509
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek bankowych	552	533
Wartość godziwa aktywów netto	(6 344)	(5 685)
Udział Grupy Kapitałowej w wartości aktywów netto (55%)	(3 489)	(3 126)
Łączne skumulowane nieujęte straty w udziale Sierra Gorda S.C.M.	4 976	4 867
Saldo odpisu z tytułu utraty wartości udziałów Sierra Gorda S.C.M.	(671)	(671)
Korekta o wartość zysków niezrealizowanych	(110)	(110)
Różnice kursowe z przeliczenia zmian inwestycji w Sierra Gorda S.C.M. kursami z poprzednich okresów	(706)	(960)
Wartość inwestycji w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	-	-
	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Przychody ze sprzedaży	3 542	3 623
Amortyzacja	(993)	(845)
Koszty z tytułu odsetek	(1 441)	(1 419)
Pozostałe przychody/(koszty)	(2 393)	(2 579)
Strata brutto	(1 285)	(1 220)
Podatek dochodowy	(109)	265
Strata netto	(1 394)	(955)
Łączne całkowite dochody	(1 394)	(955)

Pozostałe informacje dot. udziału Grupy Kapitałowej w przedsięwzięciu Sierra Gorda S.C.M.

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Udział Grupy w umownych zobowiązaniach (inwestycyjnych i operacyjnych)	2 501	2 248
Udział Grupy w łącznej kwocie przyszłych minimalnych opłat z tytułu umów leasingu sprzętu górniczego	709	777
Nota 8.6 Gwarancje udzielone przez Grupę	1 815	1 740

Nota 6.2 Pożyczki udzielone wspólnym przedsięwzięciom (Sierra Gorda S.C.M.)

Zasady rachunkowości	Ważne oszacowania i założenia
Pożyczki udzielone Sierra Gorda S.C.M. zakwalifikowane zgodnie z MSSF 9 do kategorii „wyceniane w zamortyzowanym koszcie”, ujmuje się początkowo w wartości godziwej skorygowanej o koszty bezpośrednio związane z jej udzieleniem oraz wycenia na dzień kończący okres sprawozdawczy według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem utraty wartości. Do pożyczek wycenianych w zamortyzowanym koszcie zalicza się pożyczki, które spełniły dwa warunki: są utrzymywane w modelu biznesowym, którego celem jest uzyskanie umownych przepływów pieniężnych z tytułu posiadanych aktywów finansowych oraz zdały test umownych przepływów pieniężnych (SPPI).	Warunki spłaty pożyczek udzielonych na finansowanie operacji zagranicznych, w tym przewidywane terminy spłaty zostały określone w poszczególnych umowach. Zgodnie z harmonogramem, kwota główna i odsetki płatne są na żądanie, nie później jednak niż do 15 grudnia 2024 r. Rozpoczęcie spłaty zadłużenia przez Sierra Gorda S. C. M. uzależnione będzie od sytuacji finansowej spółki. W planach długoterminowych Sierra Gorda S.C.M. założono spłatę pożyczek wraz z odsetkami. Z uwagi na to, że rozliczenie pożyczki jest planowane i prawdopodobne w dającej się przewidzieć przyszłości, pożyczka ta nie stanowi inwestycji netto w rozumieniu MSR 21.15.

	2018	2017
Stan na 1 stycznia	3 889	4 313
Naliczone odsetki	257	319
Nota 4.4 Zysk z tytułu odwrócenia utraty wartości	733	-
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek zagranicznych o walucie funkcjonalnej innej niż PLN	320	(743)
Stan na 31 grudnia	5 199	3 889

Część 7 – Instrumenty finansowe i zarządzanie ryzykiem finansowym

Nota 7.1 Instrumenty finansowe

		Stan na 31.12.2018					Stan na 31.12.2017				
		W wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	W wartości godziwej przez wynik finansowy	Według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Razem	Dostępne do sprzedaży	W wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Instrumenty zabezpieczające	Razem
Aktywa finansowe:											
- stan na 31.12.2018 wg kategorii MSSF 9,											
- stan na 31.12.2017 wg kategorii MSR 39.											
Długoterminowe		526	27	5 915	308	6 776	614	11	4 651	99	5 375
Nota 6.2	Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	-	-	5 199	-	5 199	-	-	3 889	-	3 889
Nota 7.2	Pochodne instrumenty finansowe	-	12	-	308	320	-	11	-	99	110
Nota 7.3	Inne instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej	526	15	-	-	541	614	-	-	-	614
Nota 7.4	Inne instrumenty finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-	-	716	-	716	-	-	762	-	762
Krótkoterminowe		-	328	1 717	285	2 330	59	1	2 314	195	2 569
Nota 10.2	Należności od odbiorców	-	304	495	-	799	-	-	1 522	-	1 522
Nota 7.2	Pochodne instrumenty finansowe	-	16	-	285	301	-	1	-	195	196
Nota 8.5	Środki pieniężne i ekwiwalenty	-	-	957	-	957	-	-	586	-	586
Nota 12.3	Pozostałe aktywa finansowe	-	8	265	-	273	59	-	206	-	265
Razem		526	355	7 632	593	9 106	673	12	6 965	294	7 944

		Stan na 31.12.2018				Stan na 31.12.2017			
		W wartości godziwej przez wynik finansowy	Według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Razem	W wartości godziwej przez wynik finansowy	Według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Razem
Zobowiązania finansowe:									
- stan na 31.12.2018 wg kategorii MSSF 9,									
- stan na 31.12.2017 wg kategorii MSR 39.									
Długoterminowe		133	7 080	29	7 242	137	6 398	71	6 606
Nota 8.4.1	Zobowiązania z tytułu zadłużenia	-	6 878	-	6 878	-	6 191	-	6 191
Nota 7.2	Pochodne instrumenty finansowe	133	-	29	162	137	-	71	208
	Pozostałe zobowiązania finansowe	-	202	-	202	-	207	-	207
Krótkoterminowe		37	3 240	6	3 283	48	2 913	62	3 023
Nota 8.4.1	Zobowiązania z tytułu zadłużenia	-	1 071	-	1 071	-	965	-	965
Nota 7.2	Pochodne instrumenty finansowe	37	-	6	43	48	-	62	110
	Zobowiązania wobec dostawców	-	2 053	-	2 053	-	1 823	-	1 823
	Pozostałe zobowiązania finansowe	-	116	-	116	-	125	-	125
Razem		170	10 320	35	10 525	185	9 311	133	9 629

Zyski/(straty) z instrumentów finansowych

		od 01.01.2018 do 31.12.2018 wg kategorii MSSF 9		Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej do wyniku finansowego	Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty Zabezpieczające	Ogółem
				1	-	-	-	-	1
				-	-	265	-	-	265
Nota 6.2				-	-	733	-	-	733
Nota 4.3				-	-	-	(93)	-	(93)
Nota 4.2				-	93	753	(253)	-	593
Nota 4.3				-	-	-	(593)	-	(593)
Nota 4.4				-	-	(11)	-	-	(11)
Nota 7.2				(17)	-	-	-	125	108
Nota 4.2				-	216	-	-	-	216
Nota 4.2				-	(305)	-	-	-	(305)
Nota 4.3				-	11	-	-	-	11
Nota 4.3				-	-	-	(15)	-	(15)
				-	-	(13)	(9)	-	(22)
				(16)	15	1 727	(963)	125	888
Ogółem zysk/(strata) netto									
		od 01.01.2017 do 31.12.2017 wg kategorii MSR 39		Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej do wyniku finansowego	Pożyczki i należności finansowe	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty Zabezpieczające	Ogółem
				1	-	-	-	-	1
				-	-	331	-	-	331
Nota 4.3				-	-	-	(96)	-	(96)
Nota 4.2				-	-	(1 051)	(415)	-	(1 466)
Nota 4.3				-	-	-	1 251	-	1 251
Nota 4.4				-	-	(43)	-	-	(43)
Nota 7.2				-	-	-	-	16	16
Nota 4.2				-	231	-	-	-	231
Nota 4.2				-	(492)	-	-	-	(492)
Nota 4.3				-	(30)	-	-	-	(30)
Nota 4.3				-	-	-	(44)	-	(44)
				-	-	(20)	(9)	-	(29)
				1	(291)	(783)	687	16	(370)
Ogółem zysk/(strata) netto									

Hierarchia wartości godziwej instrumentów finansowych

Klasy instrumentów finansowych	Stan na 31.12.2018		Stan na 31.12.2017	
	poziom 1	poziom 2	poziom 1	poziom 2
Pożyczki udzielone	15	-	-	-
Akcje notowane	427	-	617	-
Akcje nienotowane	-	99	-	56
Należności od odbiorców	-	304	-	ND*
Pozostałe aktywa finansowe	-	8	-	1
Pochodne instrumenty finansowe, z tego:	-	416	-	(12)
Aktywa	-	621	-	306
Zobowiązania	-	(205)	-	(318)

*ND – nie dotyczy – pozycja, dla której w 2017 r. nie wystąpiła wycena według zasad wynikających z zastosowania od 1 stycznia 2018 r. MSSF 9.

Nota 7.2 Pochodne instrumenty finansowe**Zasady rachunkowości**

Pochodne instrumenty finansowe zalicza się do aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu, o ile nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające.

Standaryzowane transakcje kupna lub sprzedaży instrumentów pochodnych ujmuje się na dzień przeprowadzenia (zawarcia) transakcji.

Instrumenty pochodne ujmuje się początkowo w wartości godziwej i wycenia na dzień kończący okres sprawozdawczy w wartości godziwej. Instrumenty pochodne nie wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające na dzień kończący okres sprawozdawczy wycenia się w wartości godziwej z ujęciem zysków/strat z wyceny w wyniku finansowym.

W Grupie Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. Jednostka Dominująca stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Celem stosowania rachunkowości zabezpieczeń jest ograniczenie zmienności wyniku netto Jednostki Dominującej, wynikającej z okresowych zmian wyceny transakcji zabezpieczających poszczególne ryzyka rynkowe, na które narażona jest Jednostka Dominująca. Instrumentami zabezpieczającymi są instrumenty pochodne oraz kredyty w walucie obcej.

Wyznaczane zabezpieczenia dotyczą przyszłych prognozowanych transakcji sprzedaży przyjętych w Planie Sprzedaży na dany rok. Plany te sporządzane są w oparciu o możliwości produkcyjne na dany okres. Jednostka Dominująca ocenia prawdopodobieństwo wystąpienia transakcji ujętych w planie produkcji jako bardzo wysokie, ponieważ z historycznego punktu widzenia sprzedaż zawsze realizowana była na poziomach założonych w poszczególnych Planach Sprzedaży.

Jednostka Dominująca może korzystać z naturalnych zabezpieczeń ryzyka walutowego poprzez zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń w stosunku do kredytów denominowanych w USD, wyznaczając je jako pozycje zabezpieczające przed ryzykiem kursu walutowego związanego z przyszłymi przychodami Jednostki Dominującej ze sprzedaży miedzi, srebra i innych metali, denominowanych w USD.

Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego przepływy pieniężne ujemowane są w pozostałych całkowitych dochodach, w takiej części, w jakiej dany instrument stanowi skuteczne zabezpieczenie związanej z nim pozycji zabezpieczanej. Część nieskuteczną odnosi się do wyniku finansowego jako pozostałe przychody i koszty operacyjne. Zyski lub straty powstałe na instrumencie zabezpieczającym przepływy pieniężne odnoszone są do wyniku jako korekta z przeklasyfikowania w momencie, gdy dana pozycja zabezpieczana wpływa na wynik.

Zaprzestaje się ujmowania instrumentów pochodnych jako zabezpieczających, jeżeli instrument pochodny wygaśnie, zostanie sprzedany, wypowiedziany lub zrealizowany lub, zmianie uległ cel zarządzania ryzykiem dla danego powiązania.

Jednostka Dominująca może podjąć decyzję o ustanowieniu dla danego instrumentu pochodnego nowego powiązania zabezpieczającego, dokonać zmiany przeznaczenia instrumentu pochodnego bądź wyznaczyć go do zabezpieczenia innego rodzaju ryzyka. Wówczas, dla zabezpieczeń przepływów środków pieniężnych, zyski lub straty powstałe w okresach, w których zabezpieczenie było efektywne pozostają w pozostałych skumulowanych całkowitych dochodach aż do momentu, w którym zabezpieczana pozycja wpłynie na wynik.

Jeśli zabezpieczenie prognozowanej transakcji przestanie funkcjonować ze względu na zaistniałe prawdopodobieństwo, że planowana transakcja nie zostanie zawarta, wówczas zysk lub strata netto ujęta w pozostałych całkowitych dochodach zostaje natychmiast przeniesiona do wyniku finansowego jako korekta wynikająca z przeklasyfikowania.

Instrumenty pochodne zabezpieczające – pozycje otwarte na dzień kończący okres sprawozdawczy

Typ instrumentu pochodnego	Stan na 31.12.2018					Stan na 31.12.2017				
	Aktywa finansowe		Zobowiązania finansowe		Łączna pozycja netto	Aktywa finansowe		Zobowiązania finansowe		Łączna pozycja netto
	Długo-terminowe	Krótko-terminowe	Długo-terminowe	Krótko-terminowe		Długo-terminowe	Krótko-terminowe	Długo-terminowe	Krótko-terminowe	
Instrumenty pochodne - Metale - Miedź										
Strategie opcyjne – mewa	245	143	(10)	(1)	377	33	6	(71)	(62)	(94)
Strategie opcyjne – korytarz	11	104	-	(1)	114	-	-	-	-	-
Instrumenty pochodne – Walutowe										
Strategie opcyjne USD – korytarz	52	38	(19)	(4)	67	66	189	-	-	255
INSTRUMENTY ZABEZPIECZAJĄCE OGÓŁEM	308	285	(29)	(6)	558	99	195	(71)	(62)	161

Instrumenty pochodne handlowe – pozycje otwarte na dzień kończący okres sprawozdawczy

Typ instrumentu pochodnego	Stan na 31.12.2018					Stan na 31.12.2017				
	Aktywa finansowe		Zobowiązania finansowe		Łączna pozycja netto	Aktywa finansowe		Zobowiązania finansowe		Łączna pozycja netto
	Długo-terminowe	Krótko-terminowe	Długo-terminowe	Krótko-terminowe		Długo-terminowe	Krótko-terminowe	Długo-terminowe	Krótko-terminowe	
Instrumenty pochodne - Metale - Miedź										
Strategie opcyjne – mewa	-	-	(39)	(5)	(44)	-	-	(2)	-	(2)
Transakcje dostosowawcze - swap	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-
Instrumenty pochodne - Metale - Złoto										
Transakcje dostosowawcze - swap	-	2	-	(2)	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty – Walutowe										
Strategie korytarz oraz forward/swap EUR	1	1	(1)	(1)	-	1	1	-	-	2
Sprzedane opcje sprzedaży USD	-	-	-	-	-	-	-	(11)	(12)	(23)
Instrumenty pochodne – stopa procentowa										
Strategie opcyjne - Nabyte opcje CAP	11	9	-	-	20	10	-	-	-	10
Wbudowane instrumenty pochodne										
Kontrakty na dostawy kwasu i wody	-	-	(93)	(29)	(122)	-	-	(124)	(36)	(160)
INSTRUMENTY HANDLOWE OGÓŁEM	12	16	(133)	(37)	(142)	11	1	(137)	(48)	(173)

Na dzień 31 grudnia 2018 r. w wycenie instrumentów pochodnych (zabezpieczających i handlowych) nie uwzględniono ryzyka kredytowego kontrahenta (CVA - *credit value adjustment*, dla aktywów) oraz własnego (DVA - *debit value adjustment*, dla zobowiązań) ze względu na nieistotność.

w mln PLN, chyba że wskazano inaczej

Otwarte pochodne instrumenty zabezpieczające	Nominał transakcji	Średnioważona cena/ kurs	Zapadalność/ okres rozliczenia		Okres ujęcia wpływu na wynik finansowy	
			od	do	od	do
	miedź [t] waluty [mln USD]	[USD/t] [USD/PLN]				
Miedź – strategie opcyjne mewa	120 000	6 634 - 8 579	sty 19	gru 20	lut 19	sty 21
Miedź – strategie opcyjne korytarz	36 000	6 733 - 8 333	sty 19	gru 19	lut 19	sty 20
Walutowe – strategie opcyjne korytarz	1 260	3,54 - 4,33	sty 19	gru 20	sty 19	gru 20

Wycena instrumentów pochodnych do wartości godziwej zaklasyfikowana została do poziomu II hierarchii wartości godziwej (tj. wycena przy zastosowaniu obserwowalnych danych wejściowych innych niż ceny notowane):

- W przypadku transakcji terminowego kupna lub sprzedaży walut, w celu ustalenia ich wartości godziwej posłużono się cenami terminowymi na daty zapadalności poszczególnych transakcji. Cena terminowa dla kursów walutowych liczona jest na podstawie fixingu i odpowiednich stóp procentowych. Stopy procentowe dla walut oraz wskaźniki zmienności ich kursów są uzyskiwane z serwisu Reuters. Do wyceny opcji europejskich na rynkach walutowych służy standardowy model Garmana-Kohlhagena.
- W przypadku transakcji terminowego kupna lub sprzedaży towarów, w celu ustalenia ich wartości godziwej Jednostka Dominująca posługuje się cenami terminowymi na daty zapadalności poszczególnych transakcji. Na koniec okresu sprawozdawczego w przypadku miedzi używa się oficjalnej ceny zamknięcia London Metal Exchange, a w odniesieniu do srebra oraz złota - ceny fixing ustalonej na London Bullion Market Association. Wskaźniki zmienności oraz krzywe terminowe służące do wyceny instrumentów pochodnych, na koniec okresu sprawozdawczego, uzyskuje się z systemu Reuters. Do wyceny opcji azjatyckich na rynkach metali wykorzystuje się aproksymację Levy'ego do metodologii Blacka-Scholesa.

Wpływ instrumentów pochodnych i transakcji zabezpieczających na pozycje sprawozdania z wyniku oraz na sprawozdanie z całkowitych dochodów przedstawiono poniżej.

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Sprawozdanie z wyniku		
Przychody z klientami	125	16
Pozostałe przychody i koszty operacyjne i finansowe:	(78)	(291)
Z tytułu realizacji instrumentów pochodnych	(141)	(8)
Z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	63	(283)
Wpływ instrumentów pochodnych i zabezpieczających na wynik finansowy okresu	47	(275)
Sprawozdanie z pozostałych całkowitych dochodów		
Wpływ transakcji zabezpieczających	349	381
Nota 8.2.2 Wpływ wyceny transakcji zabezpieczających (część skuteczna)	318	397
Nota 8.2.2 Reklasyfikacja do przychodów ze sprzedaży w związku z realizacją pozycji zabezpieczanej	31	(16)
ŁĄCZNE CAŁKOWITE DOCHODY*	396	106

* Jednostka Dominująca podjęła decyzję o wdrożeniu standardu MSSF 9 (w tym zasad rachunkowości zabezpieczeń) z dniem 1 stycznia 2018 r. bez korygowania danych porównawczych, co oznacza iż dane dotyczące 2017 r., prezentowane w sprawozdaniach finansowych za rok 2018 nie są porównywalne.

Nota 7.3 Inne instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej**Zasady rachunkowości**

Pozycja „Inne instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej” obejmuje aktywa finansowe zaklasyfikowane zgodnie z MSSF 9:

- instrumenty kapitałowe stanowiące udziały i akcje nie nabyte z przeznaczeniem do obrotu, dla których dokonano wyboru opcji wyceny do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody,
- udzielone pożyczki wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe przez pozostałe całkowite dochody ujmowane są początkowo w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcyjne a na dzień kończący okres sprawozdawczy wyceniane w wartości godziwej z ujęciem zysków/strat z wyceny w pozostałych całkowitych dochodach.

W odniesieniu do instrumentów kapitałowych nieprzeznaczonych do obrotu, co do których w momencie początkowego ujęcia dokonano nieodwołalnego wyboru dotyczącego ujmowania wyceny w pozostałych całkowitych dochodach, kwot wyceny ujętych w pozostałych dochodach nie przenosi się później do wyniku finansowego. Dywidendy z takich inwestycji ujmują się w wyniku finansowym.

Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy ujmowane są początkowo w wartości godziwej a na dzień kończący okres sprawozdawczy wyceniane w wartości godziwej z ujęciem zysków/strat z wyceny w wyniku finansowym.

Akcje notowane na giełdzie wycenia się w oparciu o kurs zamknięcia na dzień kończący okres sprawozdawczy. Przeliczenie akcji wyrażonych w walucie obcej dokonuje się według zasad rachunkowości opisanych w Nocie 1.3.

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Akcje w spółkach notowanych na giełdzie (GPW w Warszawie oraz na TSX Venture Exchange)	427	617
Udziały/akcje w spółkach nienotowanych na giełdzie	99	56
Udzielone pożyczki	15	-
Inne instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej	541	673

Wycena akcji notowanych zaliczana jest do poziomu I hierarchii wartości godziwej (tj. wycena według kursów tych akcji z aktywnego rynku z dnia wyceny), wycena udziałów/akcji nienotowanych jest zaliczana do poziomu II (tj. wycena oparta o dane o charakterze nieobserwowalnym).

Z tytułu inwestycji w spółki notowane w obrocie publicznym Grupa narażona jest na ryzyko cenowe. Zgodnie z przyjętymi zasadami wynikającymi z wymagań standardu MSSF 9 od dnia 1 stycznia 2018 r., Grupa zaklasyfikowała wszystkie posiadane na dzień 1 stycznia 2018 r. instrumenty kapitałowe jako aktywa wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody i zgodnie z MSSF 9 zmiany wartości godziwej (w tym utrata wartości) są rozpoznawane w pozostałych całkowitych dochodach. W związku z powyższym Grupa nie jest narażona na ryzyko zmiany wyniku finansowego spowodowane zmianą kursu notowań akcji tych spółek. Szczegółowe informacje znajdują się w Nocie 1.4.1.4 (a) (iii).

Poniższa tabela przedstawia analizę wrażliwości akcji spółek notowanych w obrocie publicznym na zmiany cen.

	Stan na 31.12.2018	Zmiana procentowa ceny akcji		Stan na 31.12.2017	Zmiana procentowa ceny akcji	
	Wartość bilansowa	55%	-24%	Wartość bilansowa	34%	-10%
		Pozostałe całkowite dochody	Pozostałe całkowite dochody		Pozostałe całkowite dochody	Wynik finansowy
Akcje notowane w obrocie publicznym	427	237	(103)	617	211	(61)

Analiza wrażliwości dla istotnych rodzajów ryzyka rynkowego, na które Grupa Kapitałowa jest narażona, prezentuje szacunkowy wpływ jaki miałyby potencjalnie możliwe zmiany poszczególnych czynników ryzyka (na koniec okresu sprawozdawczego) na wynik finansowy oraz pozostałe całkowite dochody.

Potencjalne odchylenia kursów akcji na dzień kończący okres sprawozdawczy ustalono na poziomie maksymalnych odchyień w danym roku.

Nota 7.4 Inne instrumenty finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Zasady rachunkowości	Znaczące szacunki
<p>W pozycji inne instrumenty finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie wykazuje się aktywa finansowe przeznaczone na pokrycie kosztów likwidacji kopalń i rekultywację składowisk odpadów (polityka rachunkowości w zakresie obowiązku likwidacji kopalń i składowisk przedstawiona w Nocie 9.4) oraz inne aktywa finansowe nie zaklasyfikowane do pozostałych pozycji.</p> <p>Aktywa zaliczone zgodnie z MSSF 9 do kategorii „ wyceniane w zamortyzowanym koszcie” ujmuje się początkowo w wartości godziwej oraz wycenia na dzień bilansowy według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem utraty wartości.</p>	<p>Analiza wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych środków pieniężnych na rachunkach bankowych Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego i Funduszu Rekultywacji Składowisk Odpadów oraz inwestycji w dłużne papiery wartościowe zaprezentowana została w Nocie 7.5.1.4</p>

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Długoterminowe aktywa finansowe przeznaczone na likwidację kopalń i rekultywację składowisk odpadów	430	403
Środki pieniężne Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych i Funduszu Rekultywacji Składowisk Odpadów	364	342
Dłużne papiery wartościowe	66	61
Pozostałe długoterminowe należności finansowe w tym:	286	359
Opłata za zarządzanie Sierra Gorda S.C.M.	160	308
Pozostałe pożyczki udzielone	8	20
Razem	716	762

Nota 7.1

Na dzień 31 grudnia 2018 r. długoterminowe aktywa finansowe przeznaczone na likwidację zakładów górniczych i rekultywację składowisk odpadów stanowiły środki pieniężne oraz dłużne papiery wartościowe w kwocie 430 mln PLN (2017 r.: 403 mln PLN) zgromadzone przez Jednostkę Dominującą oraz Grupę KGHM INTERNATIONAL LTD. na podstawie obowiązków wynikających z przepisów prawa m.in. Ustawy Prawo Geologiczne i Górnicze, Ustawy o odpadach oraz zgodnie z prawem obowiązującym w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej i Kanadzie.

Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe przeznaczone na likwidację kopalń i rekultywację składowisk odpadów narażone są na ryzyko kredytowe opisane w Nocie 7.5.2.4

Szczegóły dotyczące aktualizacji rezerwy na koszty likwidacji kopalń i innych obiektów technologicznych opisane zostały w Nocie 9.4.

Nota 7.5 Zarządzanie ryzykiem finansowym

Główne ryzyka finansowe, na które Grupa Kapitałowa jest narażona w ramach prowadzonej działalności to:

- ryzyka rynkowe:
 - ryzyko zmian cen metali,
 - ryzyko zmian kursów walutowych,
 - ryzyko zmian stóp procentowych,
 - ryzyko cenowe związane z inwestycjami w dłużne papiery wartościowe,
 - ryzyko cenowe związane z inwestycjami w akcje spółek notowanych w obrocie publicznym (Nota 7.3),
- ryzyko kredytowe,
- ryzyko płynności (proces zarządzania płynnością finansową opisany jest w Nocie 8).

Grupa na bieżąco identyfikuje i dokonuje pomiarów ryzyka finansowego, a także podejmuje działania mające na celu minimalizację ich wpływu na sytuację finansową.

Jednostka Dominująca w oparciu o przyjętą Politykę Zarządzania Ryzykiem Rynkowym, Politykę Zarządzania Płynnością Finansową oraz Politykę Zarządzania Ryzykiem Kredytowym, w sposób świadomy i odpowiedzialny zarządza zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka finansowego. Proces zarządzania ryzykiem finansowym w Jednostce Dominującej wspomagany jest przez pracę Komitetu Ryzyka Rynkowego, Komitetu Płynności Finansowej oraz Komitetu Ryzyka Kredytowego.

Nota 7.5.1 Ryzyko rynkowe

Poprzez ryzyko rynkowe, na które narażona jest Grupa Kapitałowa, rozumie się możliwość wystąpienia negatywnego wpływu na wyniki Grupy wynikającego ze zmiany cen rynkowych towarów, kursów walutowych i stóp procentowych, dłużnych papierów wartościowych oraz cen akcji spółek notowanych w obrocie publicznym.

Nota 7.5.1.1 Zasady i techniki zarządzania ryzykiem rynkowym

W zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym (w szczególności ryzykiem zmian cen metali i walutowym) największe znaczenie oraz wpływ na wyniki Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. ma skala i profil działalności Jednostki Dominującej oraz spółek wydobywczych KGHM INTERNATIONAL LTD.

Jednostka Dominująca aktywnie zarządza ryzykiem rynkowym, podejmując działania i decyzje w tym zakresie w kontekście globalnej ekspozycji w całej Grupie Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A.

Zgodnie z przyjętą polityką, celami procesu zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie Kapitałowej są:

- ograniczenie zmienności wyniku finansowego,
- zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji założeń budżetowych,
- zmniejszenie prawdopodobieństwa utraty płynności finansowej,
- utrzymanie dobrej kondycji finansowej,
- wspieranie procesu podejmowania decyzji strategicznych w obszarze działalności inwestycyjnej, z uwzględnieniem źródeł finansowania inwestycji.

Wszystkie cele zarządzania ryzykiem rynkowym należy rozpatrywać łącznie, a ich realizacja jest zależna przede wszystkim od sytuacji wewnętrznej Grupy oraz warunków rynkowych.

Cele zarządzania ryzykiem rynkowym na poziomie Grupy Kapitałowej są osiągnane w wyniku ich realizacji w poszczególnych spółkach wydobywczych Grupy, przy koordynacji tych działań z poziomu Jednostki Dominującej, w której scentralizowane zostały kluczowe zadania związane z procesem zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie (m.in. koordynacja identyfikacji źródeł ekspozycji na ryzyko rynkowe, proponowanie strategii zabezpieczających, kontaktowanie się z instytucjami finansowymi w celu zawierania, potwierdzania i rozliczania transakcji pochodnych, kalkulowanie wyceny do wartości godziwej).

Główną techniką zarządzania ryzykiem rynkowym w Jednostce Dominującej są strategie zabezpieczające wykorzystujące instrumenty pochodne. Stosuje się także hedging naturalny. Niektóre krajowe spółki Grupy również wykorzystują instrumenty pochodne w swojej działalności. Jednakże jedynie Jednostka Dominująca stosuje transakcje zabezpieczające w rozumieniu rachunkowości zabezpieczeń.

Biorąc pod uwagę potencjalną skalę wpływu na wyniki Grupy Kapitałowej, czynniki ryzyka rynkowego zostały podzielone na grupy

Grupa	Ryzyko rynkowe	Podejście do zarządzania ryzykiem
Nota 7.2	Cena miedzi	W odniesieniu do tej grupy stosuje się podejście strategiczne polegające na systematycznym budowaniu pozycji zabezpieczającej, obejmującej produkcję oraz przychody ze sprzedaży na kolejne okresy, przy uwzględnieniu cykliczności poszczególnych rynków w dłuższym terminie. Pozycja zabezpieczająca może być restrukturyzowana przed jej wygaśnięciem.
Nota 7.2	Cena srebra	
Nota 7.2	Kurs USD/PLN	
Nota 7.2	Ceny pozostałych metali i towarów	Ta grupa to ryzyka mniej kluczowe z punktu widzenia Grupy Kapitałowej, choć czasem istotne z punktu widzenia poszczególnych jednostek, dlatego zarządzana jest w sposób taktyczny, nie mający charakteru systematycznego, często wykorzystując ponadprzeciętnie sprzyjające warunki rynkowe.
Nota 7.2	Pozostałe kursy walutowe	
Nota 7.2	Stopy procentowe	

W zarządzaniu ryzykiem rynkowym stosuje się odrębne podejścia dla poszczególnych, zidentyfikowanych grup ekspozycji. Przy wyborze wdrażanych strategii zabezpieczających lub restrukturyzacji pozycji zabezpieczającej Jednostka Dominująca uwzględnia następujące czynniki: aktualne i prognozowane warunki rynkowe, sytuację wewnętrzną Jednostki, efektywny poziom i koszt zabezpieczenia oraz wpływ podatku od niektórych kopalini.

Jednostka Dominująca stosuje zintegrowane podejście do zarządzania ryzykiem rynkowym, na które jest narażona. Oznacza to podejście całościowe do ryzyka rynkowego, a nie do jego poszczególnych elementów osobno. Przykład stanowią transakcje zabezpieczające na rynku walutowym, które są ściśle związane z kontraktami zawieranymi na rynku metali. Zabezpieczanie cen sprzedaży metali determinuje prawdopodobieństwo uzyskania określonych przychodów ze sprzedaży w USD, które to stanowią pozycję zabezpieczaną dla strategii na rynku walutowym.

Stosowane są tylko te instrumenty pochodne, które Jednostka Dominująca jest w stanie wycenić wewnętrznie z zastosowaniem standardowych modeli wyceny dla danego instrumentu, jak również może zbyć je bez znacznej utraty wartości u kontrahenta innego niż ten, z którym pierwotnie zawarła transakcję. Do wyceny rynkowej danych instrumentów Jednostka Dominująca wykorzystuje informacje uzyskane z wiodących serwisów informacyjnych, banków oraz firm brokerskich.

Polityka Zarządzania Ryzykiem Rynkowym w Grupie Kapitałowej dopuszcza stosowanie następujących rodzajów instrumentów:

- kontrakty swap,
- kontrakty forward, futures,
- kontrakty opcyjne,
- struktury złożone z wyżej wymienionych instrumentów.

Wykorzystywane instrumenty mogą mieć zatem zarówno charakter standaryzowany (instrumenty będące w obrocie giełdowym), jak również charakter niestandaryzowany (instrumenty będące w obrocie na rynku pozagiełdowym tzw. *over the counter*). Stosowane są przede wszystkim instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne spełniające wymogi skuteczności w rozumieniu rachunkowości zabezpieczeń. Skuteczność zabezpieczających instrumentów finansowych stosowanych przez Jednostkę Dominującą w okresie sprawozdawczym jest na bieżąco monitorowana i podlega ciągłej ocenie (szczegóły w Nocie 7.2 Pochodne instrumenty finansowe - zasady rachunkowości).

Powiązanie ekonomiczne pomiędzy instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną jest oparte o wrażliwość wartości pozycji na te same czynniki rynkowe (ceny metali, kursy walutowe lub stopy procentowe) oraz dopasowanie odpowiednich parametrów krytycznych instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej (wolumen/nominał, termin realizacji).

Wskaźnik zabezpieczenia ustanowionego powiązania zabezpieczającego ustalony jest w wysokości zapewniającej efektywność powiązania oraz jest spójny z rzeczywistym wolumenem zabezpieczanej pozycji i instrumentu zabezpieczającego. Źródła potencjalnej nieefektywności powiązania wynikają z niedopasowaniu parametrów instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej (np. nominał, termin, instrument bazowy, wpływ ryzyka kredytowego). Przy strukturyzacji transakcji zabezpieczającej Jednostka Dominująca dąży do maksymalnego dopasowania tych parametrów, aby zminimalizować źródła nieefektywności.

Jednostka Dominująca kwantyfikuje wielkość ryzyka rynkowego, na jakie jest narażona i stara się wyrazić je spójną i łączną miarą. Sporządzane symulacje (m.in. analizy scenariuszowe, analizy stress-testingu i backtestingu) oraz kalkulowane miary ryzyka stanowią wsparcie w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie Kapitałowej. Wykorzystywane miary ryzyka oparte są głównie na modelowaniu matematyczno-statystycznym bazującym na historycznych i bieżących danych rynkowych dotyczących czynników ryzyka oraz uwzględniają aktualną ekspozycję na ryzyko rynkowe.

Jedną z miar ryzyka wykorzystywanych jako narzędzie pomocnicze w podejmowaniu decyzji w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym w Jednostce Dominującej jest miara EaR - Earnings at Risk (zysk netto narażony na ryzyko). Miara ta dla zadanego prawdopodobieństwa wskazuje dolną progową wartość zysku netto (np. z 95% prawdopodobieństwem zysk netto w danym roku nie będzie niższy niż...). Metodologia EaR umożliwia kalkulację zysku netto z uwzględnieniem wpływu zmian rynkowych cen miedzi, srebra oraz kursu walutowego w kontekście planów budżetowych. Dla Grupy KGHM INTERNATIONAL LTD. oraz JV Sierra Gorda S.C.M. kalkulowana jest miara EBITDA-at-Risk.

W związku z ryzykiem ograniczenia produkcji (na przykład spowodowanym działaniem „siły wyższej”) lub niezrealizowania zakładanej wielkości przychodów walutowych, jak i zakupami metali zawartych we wsadach obcych, ustalono limity zaangażowania w instrumenty pochodne.

Dla Jednostki Dominującej limity na rynku metali i walutowym zostały ustalone:

- w wysokości do 85% wielkości planowanych miesięcznych wolumenów sprzedaży miedzi, srebra i złota z wsadów własnych. Przy czym w przypadku miedzi i srebra do 50% w odniesieniu do instrumentów stanowiących obowiązki Jednostki Dominującej (finansujące strategie zabezpieczające) i do 85% w odniesieniu do instrumentów stanowiących prawa Jednostki Dominującej.
- w wysokości do 85% wielkości planowanych miesięcznych przychodów ze sprzedaży produktów z wsadów własnych w USD lub wielkości zakontraktowanych miesięcznych przepływów walutowych netto w przypadku innych walut. Dla celów obliczania limitu wydatki z tytułu obsługi zadłużenia w USD pomniejszają nominał ekspozycji do zabezpieczenia.

Odnośnie ryzyka zmian stóp procentowych Jednostka Dominująca ustaliła limit zaangażowania w instrumenty pochodne do 100% wartości nominalnej zadłużenia w każdym okresie odsetkowym, wynikającego z podpisanych umów.

Dla wybranych spółek wydobywczych Grupy Kapitałowej limity zaangażowania w instrumenty pochodne na rynku miedzi oraz na rynku walutowym ustalono na poziomach jak w Jednostce Dominującej, natomiast dla transakcji na rynku niklu, srebra i złota limit wynosi do 60% planowanych miesięcznych wolumenów sprzedaży ze wsadów własnych.

Limity odnoszą się zarówno do transakcji zabezpieczających, jak i do instrumentów finansujących takie transakcje.

Maksymalny horyzont czasowy, w obrębie którego Grupa Kapitałowa podejmuje decyzje w zakresie ograniczania ryzyka rynkowego, jest zgodny z procesem planowania techniczno-ekonomicznego i wynosi 5 lat, natomiast w przypadku ryzyka stopy procentowej obejmuje okres długoterminowych zobowiązań finansowych Grupy.

Nota 7.5.1.2 Ryzyko zmian cen metali

Jednostka Dominująca narażona jest na ryzyko zmian cen sprzedawanych metali: miedzi, srebra, złota i ołowiu. Natomiast Grupa KGHM INTERNATIONAL LTD. jest narażona na ryzyko fluktuacji cen miedzi, złota, niklu, molibdenu, platyny i palladu.

W Jednostce Dominującej oraz Grupie KGHM INTERNATIONAL LTD. formuły ustalania cen zawarte w kontraktach fizycznej sprzedaży oparte są głównie na średnich miesięcznych notowaniach z Londyńskiej Giełdy Metali w przypadku miedzi i innych metali podstawowych oraz z Londyńskiego Rynku Kruszców w odniesieniu do metali szlachetnych. W ramach polityki handlowej, Jednostka Dominująca oraz KGHM INTERNATIONAL LTD. ustalają bazę cenową dla kontraktów fizycznych jako średnią cen z odpowiedniego miesiąca w przeszłości.

Trwałe i bezpośrednie powiązanie strumienia wpływów ze sprzedaży z cenami metali, przy jednoczesnym braku analogicznej relacji po stronie wydatków, prowadzi do powstania ekspozycji strategicznej. Z kolei ekspozycja operacyjna wynika z możliwych niedopasowań warunków cenowych kontraktów fizycznych względem profilu funkcjonującego w Grupie, w szczególności w zakresie referencyjnych cen i okresów kwotowania.

Na rynku metali Grupa posiada tzw. pozycję długą, to znaczy nadwyżkę sprzedaży nad zakupami. Analizując ekspozycję strategiczną Grupy na ryzyko rynkowe, należy pomniejszyć wolumen sprzedaży metali o ilość zakupionych metali we wsadach obcych.

W tabeli poniżej zaprezentowano ekspozycję strategiczną Grupy Kapitałowej na ryzyko zmian cen miedzi i srebra w latach 2017-2018.

	2018			2017		
	Netto	Sprzedaż	Zakup	Netto	Sprzedaż	Zakup
Miedź [t]	464 795	592 274	127 479	436 737	586 391	149 654
Srebro [t]	1 216	1 234	18	1 163	1 185	22

Nominał strategii zabezpieczających cenę miedzi rozliczonych w 2018 r. stanowił około 19% (w 2017 r. 23%) zrealizowanej przez Jednostkę Dominującą całkowitej sprzedaży tego metalu (stanowiło to około 25% sprzedaży netto w 2018 r. i 32% w 2017 r.). W 2018 r. przychody ze sprzedaży srebra nie były zabezpieczone instrumentami pochodnymi.

W ramach strategicznego zarządzania ryzykiem rynkowym w 2018 r. Jednostka Dominująca wdrożyła transakcje zabezpieczające na rynku miedzi o łącznym nominale 126 tys. ton i okresie zapadalności od lipca 2018 r. do grudnia 2020 r. (w tym: 114 tys. ton dotyczyło zabezpieczenia przychodów ze sprzedaży miedzi w latach 2019-2020). Zawarto złożone struktury opcyjne typu *korytarz* oraz *mewa* (opcje azjatyckie). W 2018 r. Spółka nie wdrożyła transakcji w instrumentach pochodnych na rynku srebra.

Ponadto w 2018 r. Jednostka Dominująca rozpoczęła zarządzanie pozycją handlową netto w celu reagowania na zmiany ustaleń kontraktowych klientów, występujące niestandardowe warunki cenowe przy sprzedaży metali oraz zakupy materiałów miedzionośnych. W czwartym kwartale 2018 r. zawarto tzw. dostosowawcze transakcje pochodne typu *swap* na rynku miedzi oraz złota z terminami zapadalności do czerwca 2019 r.

W efekcie, według stanu na 31 grudnia 2018 r. Jednostka Dominująca posiadała otwarte pozycje w instrumentach pochodnych na rynku miedzi dla 168 tys. ton (w tym: 156 tys. ton wynikało ze strategicznego zarządzania ryzykiem rynkowym, natomiast 12 tys. ton zawarto w ramach zarządzania pozycją handlową netto).

Poniższa tabela prezentuje skrócone zestawienie otwartych transakcji w instrumentach pochodnych posiadanych przez Jednostkę Dominującą na rynku miedzi na 31 grudnia 2018 r., zawartych w ramach strategicznego zarządzania ryzykiem rynkowym (zabezpieczony nominał w prezentowanych okresach jest rozłożony równomiernie w podziale miesięcznym).

Instrument	Nominał [tony]	Cena wykonania opcji			Średnioważony poziom premii [USD/t]	Efektywna cena zabezpieczenia [USD/t]	Ograniczenie zabezpieczenia [USD/t]	Ograniczenie partycypacji [USD/t]	
		sprzedaż opcji sprzedaży	zakup opcji sprzedaży	sprzedaż opcji kupna					
I półrocze 2019	Mewa	21 000	4 700	6 200	8 000	-226	5 974	4 700	8 000
	Mewa	12 000	5 000	6 900	9 000	-250	6 650	5 000	9 000
	Korytarz	6 000		6 800	8 400	-250	6 550		8 400
	Korytarz	12 000		6 700	8 300	-228	6 472		8 300
II półrocze 2019	Mewa	21 000	4 700	6 200	8 000	-226	5 974	4 700	8 000
	Mewa	12 000	5 000	6 900	9 000	-250	6 650	5 000	9 000
	Korytarz	6 000		6 800	8 400	-250	6 550		8 400
	Korytarz	12 000		6 700	8 300	-228	6 472		8 300

SUMA 2019 r.	102 000							
Mewa	24 000	5 000	6 900	9 000	-250	6 650	5 000	9 000
Mewa	4 920	5 000	6 900	8 800	-250	6 650	5 000	8 800
Mewa	25 080	5 000	6 800	8 700	-220	6 580	5 000	8 700
SUMA 2020 r.	54 000							

W 2018 r. KGHM INTERNATIONAL LTD. ani żadna ze spółek wydobywczych nie wdrożyły transakcji terminowych na rynku metali. Na 31 grudnia 2018 r. ryzyko zmian cen metali dotyczyło także instrumentów pochodnych wbudowanych w długoterminowych kontraktach dostawy kwasu siarkowego i wody.

Poniższa tabela prezentuje analizę wrażliwości Spółki na ryzyko zmian cen miedzi na 31 grudnia 2018 r.

Aktywa i zobowiązania finansowe	Wartość narażona na ryzyko [mln PLN]	Wartość bilansowa 31.12.2018 [mln PLN]	Zmiana ceny MIEDZI [USD/t]			
			7 352 (+24%)		4 573 (-23%)	
			wynik finansowy	pozostałe całkowite dochody	wynik finansowy	pozostałe całkowite dochody
Pochodne instrumenty finansowe – miedź	451	451	35	(456)	(148)	668
Pochodne instrumenty wbudowane	(122)	(122)	(45)	-	(44)	-
Wpływ na wynik finansowy			(10)		(192)	
Wpływ na pozostałe całkowite dochody					(456)	
					668	

Poniższa tabela prezentuje analizę wrażliwości Spółki na ryzyko zmian cen miedzi na 31 grudnia 2017 r.

Aktywa i zobowiązania finansowe	Wartość narażona na ryzyko [mln PLN]	Wartość bilansowa 31.12.2017 [mln PLN]	Zmiana ceny miedzi [USD/t]			
			9 064 (+26%)		5 380 (-25%)	
			wynik finansowy	pozostałe całkowite dochody	wynik finansowy	pozostałe całkowite dochody
Pochodne instrumenty finansowe – miedź	(96)	(96)	29	(523)	131	190
Pochodne instrumenty wbudowane	(160)	(160)	(64)	-	59	-
Wpływ na wynik finansowy			(35)		190	
Wpływ na pozostałe całkowite dochody					(523)	
					190	

Do wyznaczenia zakresu potencjalnych zmian cen metali dla celów analizy wrażliwości towarowych czynników ryzyka (miedź) wykorzystano powracający do średniej model Schwartza (geometryczny proces Ornsteina-Uhlenbecka).

Nota 7.5.1.3 Ryzyko zmian kursów walutowych

W odniesieniu do ryzyka zmian kursów walutowych w Grupie Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. identyfikowane są następujące rodzaje ekspozycji:

- ekspozycja transakcyjna dotycząca zmienności wartości przepływów pieniężnych w walucie bazowej,
- ekspozycja dotycząca zmienności wartości wybranych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej w walucie bazowej (funkcjonalnej),
- ekspozycja z tytułu inwestycji netto w jednostkach zagranicznych dotycząca zmienności wartości skonsolidowanego kapitału własnego w walucie bazowej (walucie prezentacji) Grupy Kapitałowej.

Źródłem ekspozycji transakcyjnej na ryzyko walutowe są kontrakty skutkujące przepływami pieniężnymi, których wartość w walucie bazowej (funkcjonalnej) jest uzależniona od przyszłych poziomów kursów walut obcych względem waluty bazowej. Przepływy pieniężne narażone na ryzyko walutowe mogą posiadać następujące charakterystyki:

- denominowanie w walutach obcych – przepływy realizowane są w walutach obcych innych niż waluta funkcjonalna,
- indeksowanie do kursu walut obcych – przepływy mogą być realizowane w walucie bazowej, lecz cena (np. metalu) jest ustalana w innej walucie obcej.

Kluczowym źródłem ekspozycji na ryzyko walutowe w działalności biznesowej Jednostki Dominującej są wpływy z tytułu sprzedaży produktów (w części dotyczącej cen metali, premii przerobowej i producenckiej).

Źródłem ekspozycji na ryzyko walutowe są również pozycje skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej w walutach obcych, które na gruncie obowiązujących zasad rachunkowości, podlegają przeliczeniu na bazie bieżącego kursu waluty obcej względem waluty bazowej (funkcjonalnej) w związku z rozliczeniem lub okresową wyceną, w tym także z tytułu przeliczenia sprawozdań jednostek zagranicznych. Zmiany wartości bilansowych takich pozycji pomiędzy momentami wyceny wpływają na zmienność zysku/straty netto lub pozostałych całkowitych dochodów.

Ekspozycja na ryzyko walutowe pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej dotyczy w szczególności:

- należności i zobowiązań handlowych z tytułu sprzedaży i zakupów denominowanych w walutach obcych,
- należności finansowych z tytułu pożyczek udzielonych w walutach obcych,
- zobowiązań finansowych z tytułu zadłużenia w walutach obcych,
- środków pieniężnych w walutach obcych,
- instrumentów pochodnych na rynku metali.

W przypadku rynku walutowego, nominalną rozliczonych transakcji zabezpieczających przychody ze sprzedaży metali stanowił około 32% (w 2017 r. 26%) całkowitych przychodów ze sprzedaży miedzi i srebra zrealizowanych przez Jednostkę Dominującą w 2018 r.

W 2018 r. Jednostka Dominująca wdrożyła transakcje zabezpieczające przed zmianą kursu USD/PLN o łącznym nominale 1 710 mln USD z terminem zapadalności od kwietnia 2018 r. do grudnia 2020 r. (w tym: transakcje zabezpieczające 1 080 mln USD przychodów na okres od stycznia 2019 r. do grudnia 2020 r.). Na rynku walutowym nabyto opcje sprzedaży (opcje europejskie) oraz zawarto złożone struktury opcyjne typu *korytarz* (opcje europejskie).

Według stanu na 31 grudnia 2018 r. Jednostka Dominująca posiadała otwartą pozycję zabezpieczającą w instrumentach pochodnych dla 1 260 mln USD planowanych przychodów ze sprzedaży metali.

W ramach zarządzania ryzykiem walutowym, którego źródłem mogą być kredyty, Jednostka Dominująca stosuje hedging naturalny polegający na zaciąganiu kredytów w walutach, w których osiąga przychody. Wartość kredytów i pożyczek inwestycyjnych na 31 grudnia 2018 r. zaciągniętych w walucie USD, po przeliczeniu na PLN wyniosła 7 655 mln PLN (na 31 grudnia 2017 r. 6 935 mln PLN).

Niektóre polskie spółki Grupy Kapitałowej zarządzały ryzykiem walutowym, związanym z ich podstawową działalnością (m.in. handlową), poprzez zawieranie transakcji w instrumentach pochodnych m.in. na rynku USD/PLN oraz EUR/PLN. Zestawienie otwartych transakcji na 31 grudnia 2018 r. nie jest prezentowane ze względu na małą istotność dla Grupy Kapitałowej.

Poniższa tabela prezentuje skrócone zestawienie otwartych transakcji w instrumentach pochodnych posiadanych przez Jednostkę Dominującą na rynku walutowym na 31 grudnia 2018 r. (zabezpieczony wolumen w prezentowanych okresach jest rozłożony równomiernie w podziale miesięcznym).

Instrument	Nominał [mln USD]	Kurs wykonania opcji			Średnioważony poziom premii [PLN za 1 USD]	Efektywny kurs zabezpieczenia [USD/PLN]	Ograniczenie zabezpieczenia [USD/PLN]	Ograniczenie partycypacji [USD/PLN]	
		sprzedaż opcji sprzedaży [USD/PLN]	zakup opcji sprzedaży [USD/PLN]	sprzedaż opcji kupna [USD/PLN]					
I pół.	Mewa	180	3,24	3,80	4,84	0,02	3,82	3,24	4,84
	Korytarz	180		3,50	4,25	-0,06	3,44		4,25
II pół.	Korytarz	360		3,50	4,25	-0,05	3,45		4,25
	SUMA 2019 r.	720							
I pół. pół.	Korytarz	360		3,50	4,25	-0,06	3,44		4,25
	Korytarz	180		3,50	4,25	-0,04	3,46		4,25
	SUMA 2020 r.	540							

Poniższe tabele prezentują strukturę walutową instrumentów finansowych narażonych na ryzyko walutowe (zmiany kursów USD/PLN, EUR/PLN, CAD/PLN oraz GBP/PLN) Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A.

Instrumenty finansowe	Wartość narażona na ryzyko na 31 grudnia 2018				
	razem mln PLN	mln USD	mln EUR	mln CAD	mln GBP
Udziały i akcje	4	-	-	1	-
Należności od odbiorców	690	144	28	10	1
Środki pieniężne i ekwiwalenty	819	157	24	6	23
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	5 199	1 383	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	429	92	1	23	3
Pochodne instrumenty finansowe*	416	93	-	-	-
Zobowiązania wobec dostawców	(649)	(105)	(50)	(13)	(1)
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	(7 830)	(2 037)	(39)	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	(56)	(6)	(1)	-	(6)

* W pozycji pochodne instrumenty finansowe w kolumnie „mln USD” zaprezentowane są transakcje na rynku metali oraz stóp procentowych, które są wyceniane w USD i przeliczane na PLN po kursie z dnia kończącego okres sprawozdawczy, natomiast kolumna „razem mln PLN” uwzględnia również wartość godziwą instrumentów pochodnych na rynku walutowym wycenianych wyłącznie w PLN.

Instrumenty finansowe	Wartość narażona na ryzyko na 31 grudnia 2017				
	razem mln PLN	mln USD	mln EUR	mln CAD	mln GBP
Udziały i akcje	6	-	-	2	-
Należności od odbiorców	1 110	264	28	16	7
Środki pieniężne i ekwiwalenty	478	95	22	14	3
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	3 889	1 117	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	547	119	-	22	2
Pochodne instrumenty finansowe*	(12)	(70)	-	-	-
Zobowiązania wobec dostawców	(604)	(105)	(45)	(18)	-
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	(7 043)	(1 992)	(26)	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	(8)	(1)	(1)	-	-

* W pozycji pochodne instrumenty finansowe w kolumnie „mln USD” zaprezentowane są transakcje na rynku metali oraz stóp procentowych, które są wyceniane w USD i przeliczane na PLN po kursie z dnia kończącego okres sprawozdawczy, natomiast kolumna „razem mln PLN” uwzględnia również wartość godziwą instrumentów pochodnych na rynku walutowym wycenianych wyłącznie w PLN.

Poniższe tabele prezentują analizę wrażliwości Grupy Kapitałowej na ryzyko walutowe na 31 grudnia danego roku.

2018	Wartość narażona na ryzyko [mln PLN]	Wartość bilansowa 31.12.2018 [mln PLN]	Zmiana kursu USD/PLN				Zmiana kursu EUR/PLN		Zmiana kursu CAD/PLN		Zmiana kursu GBP/PLN	
			4,27 (+13%)		3,24 (-14%)		4,68 (+9%)	3,99 (-7%)	3,15 (+14%)	2,42 (-12%)	5,47 (+14%)	4,23 (-12%)
			wynik finansowy	pozostałe całkowite dochody	wynik finansowy	pozostałe całkowite dochody	wynik finansowy	wynik finansowy	wynik finansowy	wynik finansowy	wynik finansowy	wynik finansowy
Udziały i akcje	4	526	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności od odbiorców	690	961	59	-	(61)	-	9	(7)	3	(3)	-	-
Środki pieniężne i ekwiwalenty	819	957	64	-	(67)	-	7	(6)	2	(2)	13	(10)
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	5 199	5 199	567	-	(589)	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	429	1 004	38	-	(39)	-	-	-	7	(6)	2	(2)
Pochodne instrumenty finansowe	416	416	(19)	(156)	7	327	(8)	7	-	-	-	-
Zobowiązania wobec dostawców	(649)	(2 224)	(43)	-	44	-	(16)	13	(4)	4	(1)	1
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	(7 830)	(7 949)	(835)	-	864	-	(12)	10	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	(56)	(147)	(3)	-	3	-	-	-	-	-	(3)	3
Wpływ na wynik finansowy			(172)		162		(20)	17	8	(7)	11	(8)
Wpływ na pozostałe całkowite dochody			(156)		327							

2017	Wartość narażona na ryzyko [mln PLN]	Wartość bilansowa 31.12.2017 [mln PLN]	Zmiana kursu USD/PLN				Zmiana kursu EUR/PLN		Zmiana kursu CAD/PLN		Zmiana kursu GBP/PLN	
			4,00 (+15%)		2,99 (-14%)		4,58 (+10%)	3,87 (-7%)	3,16 (+14%)	2,44 (-12%)	5,39 (+15%)	4,15 (-12%)
			wynik finansowy	pozostałe całkowite dochody	wynik finansowy	pozostałe całkowite dochody	wynik finansowy	wynik finansowy	wynik finansowy	wynik finansowy	wynik finansowy	wynik finansowy
Udziały i akcje	6	614	-	-	-	-	-	-	1	(1)	-	-
Należności od odbiorców	1 100	1 522	110	-	(104)	-	9	(7)	5	(4)	4	(3)
Środki pieniężne i ekwiwalenty	478	586	40	-	(38)	-	7	(5)	4	(4)	2	(1)
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	3 889	3 889	467	-	(442)	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	547	1 027	57	-	(54)	-	-	-	7	(6)	1	(1)
Pochodne instrumenty finansowe	(12)	(12)	50	(238)	(24)	181	(4)	4	-	-	-	-
Zobowiązania wobec dostawców	(604)	(1 995)	(44)	-	41	-	(15)	11	(6)	5	-	-
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	(7 043)	(7 156)	(833)	-	789	-	(9)	6	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	(8)	(160)	(1)	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Wpływ na wynik finansowy			(154)		169		(12)	9	11	(10)	7	(5)
Wpływ na pozostałe całkowite dochody			(238)		181							

Do wyznaczenia zakresu potencjalnych zmian kursów USD/PLN, EUR/PLN, CAD/PLN oraz GBP/PLN dla celów analizy wrażliwości wykorzystano model Blacka-Scholesa (geometryczny ruch Browna).

Nota 7.5.1.4 Ryzyko zmian stóp procentowych

Na ryzyko stóp procentowych Grupa w 2018 r. narażona była w związku z udzielonymi pożyczkami na rzecz wspólnych przedsięwzięć, lokowaniem środków pieniężnych oraz korzystaniem z zewnętrznych źródeł finansowania.

Pozycje oprocentowane według stopy zmiennej narażają Grupę na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych z danej pozycji w wyniku zmiany stóp procentowych (tj. wpływają na wysokość kosztów lub przychodów odsetkowych ujmowanych w wyniku finansowym). Pozycje oprocentowane według stopy stałej narażają Grupę na ryzyko zmiany wartości godziwej danej pozycji, z wyłączeniem pozycji wycenianych według zamortyzowanego kosztu, dla których zmiana wartości godziwej nie wpływa na ich wycenę oraz na wynik finansowy.

Poniżej przedstawiono główne pozycje, które narażone są na ryzyko stóp procentowych.

	Stan na 31.12.2018			Stan na 31.12.2017		
	Ryzyko przepływów pieniężnych	Ryzyko wartości godziwej	Razem	Ryzyko przepływów pieniężnych	Ryzyko wartości godziwej	Razem
Środki pieniężne	1 315*	-	1 315	923*	-	923
Pożyczki udzielone	-	15	15	-	3 909	3 909
Nota 7.1 Kredyty i pożyczki	(5 112)**	(2 810)	(7 922)	(5 179)**	(1 967)	(7 146)

* Wykazane z uwzględnieniem środków pieniężnych zgromadzonych w funduszach celowych: Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego, Funduszu Rekultywacji Składowisk Odpadów

** Wykazane z uwzględnieniem zapłaconej prowizji przygotowawczej pomniejszającej zobowiązania finansowe z tytułu otrzymanych kredytów.

W 2018 r. Jednostka Dominująca nie zawarła żadnych nowych transakcji w instrumentach pochodnych zabezpieczających przed wzrostem stopy procentowej (LIBOR USD). Jednakże w pierwszym półroczu 2018 r. Jednostka Dominująca zaciągnęła kredyt, w kwocie 150 mln USD, w oparciu o stałą stopę procentową oraz uruchomiła pierwszą transzę pożyczki, w kwocie 65 mln USD, udzielonej w grudniu 2017 r. przez Europejski Bank Inwestycyjny, również w oparciu o stałą stopę procentową, zabezpieczając się w ten sposób przed ryzykiem zmiany stopy procentowej (hedging naturalny).

Poniższa tabela prezentuje skrócone zestawienie otwartych transakcji w instrumentach pochodnych na rynku stopy procentowej na 31 grudnia 2018 r. (zapadalność opcji przypada na koniec kolejnych kwartałów).

Instrument	Nominał [mln USD]	Poziom wykonania opcji [LIBOR 3M]	Średnioważony poziom premii		Efektywny poziom zabezpieczenia
			[USD za 1 mln USD zabezpieczony]	[%]	[LIBOR 3M]
Zakup opcji CAP KWARTALNIE W 2019 r.	1 000	2,50%	381	0,15%	2,65%
Zakup opcji CAP KWARTALNIE W 2020 r.	1 000	2,50%	381	0,15%	2,65%

Poniższa tabela prezentuje analizę wrażliwości Grupy na ryzyko zmiany stóp procentowych w odniesieniu do pozycji oprocentowanych według stopy zmiennej.

	2018		2017	
	+1,25%	-0,5%	2,0%	-0,5%
Środki pieniężne	14	(5)	12	(3)
Zobowiązanie z tytułu zadłużenia	(77)	26	(104)	26
Pochodne instrumenty finansowe – stopa procentowa	95	(19)	150	(8)
Razem wpływ na wynik finansowy	32	2	58	15

Nota 7.5.1.5 Wpływ stosowania rachunkowości zabezpieczeń na sprawozdanie finansowe

Poniższa tabela zawiera informacje dotyczące zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych oraz pożyczek wyznaczonych na instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń oraz korespondujących z nimi zmian wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w okresie sprawozdawczym, będące podstawą do ujęcia części efektywnej i nieefektywnej zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających na 31 grudnia 2018 r.

typ powiązania typ ryzyka typ instrumentu – pozycji zabezpieczanej	Saldo pozostałych całkowitych dochodów z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych dla powiązań:		Zmiana wartości pozycji zabezpieczanej w okresie	Zmiana wartości instrumentu zabezpieczającego w okresie
	pozostających w rachunkowości zabezpieczeń	dla których zaprzestano stosować rachunkowość zabezpieczeń		
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych				
Ryzyko towarowe (miedź)				
Opcje – Przychody ze sprzedaży	322	-	(411)	411
Ryzyko walutowe (USD)				
Opcje – Przychody ze sprzedaży	13	-	53	(53)
Pożyczki – Przychody ze sprzedaży	-	(129)	-	-
Razem	335	(129)	(358)	358

Poniższa tabela zawiera informacje dotyczące wpływu stosowania rachunkowości zabezpieczeń na rachunek wyników oraz pozostałe całkowite dochody.

typ powiązania typ ryzyka typ instrumentu	Zyski lub (straty) z tytułu zabezpieczenia dla okresu sprawozdawczego ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	Kwota przeklasyfikowana z pozostałych całkowitych dochodów do sprawozdania z wyniku jako korekta z tytułu przeklasyfikowania, ze względu na realizację pozycji zabezpieczanej w okresie	Pozycja w sprawozdaniu z wyniku, która zawiera korektę z tytułu przeklasyfikowania
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych			
Ryzyko towarowe (miedź)			
Opcje	488	(78)	- przychody z umów z klientami - pozostałe przychody i (koszty) operacyjne
Ryzyko walutowe (USD)			
Opcje	(170)	63	- przychody z umów z klientami - pozostałe przychody i (koszty) operacyjne
Pożyczki	-	(16)	- przychody z umów z klientami
Razem	318	(31)	

Poniższa tabela zawiera informacje dotyczące zmian w ramach pozostałych całkowitych dochodów w okresie w związku ze stosowaniem rachunkowości zabezpieczeń.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Pozostałe całkowite dochody – transakcje zabezpieczające ryzyko cen towarów i walutowe – na 1 stycznia 2018 r.	Pozostałe całkowite dochody z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych		
	Kwoty efektywne Część efektywnej zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka - wartość wewnętrzna opcji	Koszt zabezpieczenia wartość czasowa opcji	Razem
Wpływ wyceny transakcji zabezpieczających (część skuteczna)	322	(4)	318
Reklasyfikacja do rachunku wyników w związku z realizacją pozycji zabezpieczanej	(125)	156	31
Reklasyfikacja do rachunku wyników w związku z brakiem oczekiwań wystąpienia zabezpieczanych przyszłych przepływów pieniężnych	-	-	-
Pozostałe całkowite dochody – transakcje zabezpieczające ryzyko cen towarów i walutowe – na 31 grudnia 2018 r.	278	(72)	206

Nota 7.5.2 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe rozumiane jest jako możliwość niewywiązania się dłużników Grupy Kapitałowej ze zobowiązań i jest związane z trzema głównymi obszarami:

- wiarygodnością kredytową klientów, z którymi zawiera się transakcje fizycznej sprzedaży produktów,
- wiarygodnością kredytową instytucji finansowych (banków/brokerów), z którymi zawiera się transakcje zabezpieczające lub które pośredniczą w ich zawieraniu, a także tych w których lokowane są wolne środki pieniężne,
- kondycją finansową spółek zależnych – pożyczkobiorców.

W ujęciu szczegółowym źródła ekspozycji na ryzyko kredytowe stanowią:

- środki pieniężne i lokaty bankowe,
- instrumenty pochodne,
- należności od odbiorców,
- udzielone pożyczki (Nota 6.2),
- udzielone gwarancje i poręczenia (Nota 8.6),
- pozostałe aktywa finansowe.

Zasady rachunkowości

Grupa ujmuje odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na składnikach aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz na składnikach aktywów wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody wynikających z instrumentów dłużnych. Oczekiwane straty kredytowe są to straty kredytowe ważone prawdopodobieństwem wystąpienia niewykonania zobowiązania. Grupa stosuje następujące modele wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości:

- model uproszczony – dla należności od odbiorców,

- model ogólny (podstawowy) – dla pozostałych aktywów finansowych (innych niż należności od odbiorców).

W modelu ogólnym Grupa monitoruje zmiany poziomu ryzyka kredytowego związanego z danym składnikiem aktywów finansowych oraz klasyfikuje aktywa finansowe do jednego z trzech etapów wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości – w oparciu o obserwację zmiany poziomu ryzyka kredytowego w stosunku do początkowego ujęcia instrumentu. W szczególności, monitorowaniu podlega: rating kredytowy oraz sytuacja finansowa kontrahenta, okres przeterminowania płatności. W zależności od zaklasyfikowania do poszczególnych etapów, odpis z tytułu utraty wartości jest szacowany w horyzoncie 12-miesięcy (etap 1) lub w horyzoncie życia instrumentu (etap 2 oraz etap 3). Bezwzględną przesłanką na określenie wystąpienia stanu niewypłacalności (default) jest przeterminowanie płatności o ponad 90 dni.

W modelu uproszczonym Grupa szacuje oczekiwaną stratę kredytową w horyzoncie do terminu zapadalności instrumentu w oparciu o historyczne dane dotyczące spłacalności należności od odbiorców.

Nota 7.5.2.1 Ryzyko kredytowe związane ze środkami pieniężnymi i lokatami bankowymi

Grupa Kapitałowa alokuje okresowo wolne środki pieniężne zgodnie z wymogami zachowania płynności finansowej i ograniczonego ryzyka oraz w celu ochrony kapitału i maksymalizacji przychodów odsetkowych. Według stanu na 31 grudnia 2018 r. łączna kwota środków pieniężnych w ramach wolnych środków oraz środków o ograniczonej możliwości dysponowania w wysokości 955 mln PLN utrzymywana była na rachunkach bankowych oraz lokatach krótkoterminowych. Wszystkie podmioty, którym Grupa powierza środki pieniężne, działają w sektorze finansowym. Analiza ekspozycji na ten rodzaj ryzyka wykazała, że są to wyłącznie banki posiadające rating na poziomie najwyższym, średniowysokim i średnim, a także dysponujące odpowiednim kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową. W Jednostce Dominującej oraz KGHM INTERNATIONAL LTD. ryzyko kredytowe z tego tytułu jest monitorowane poprzez bieżącą weryfikację kondycji finansowej oraz utrzymywanie odpowiednio niskiego poziomu koncentracji w poszczególnych instytucjach finansowych.

W tabeli poniżej zaprezentowano poziom koncentracji środków pieniężnych i lokat z uwzględnieniem oceny kredytowej instytucji finansowych*.

Poziom ratingu

Najwyższy	AAA do AA- wg S&P i Fitch oraz od Aaa do Aa3 wg Moody's
Średniowysoki	od A+ do A- wg S&P i Fitch oraz od A1 do A3 wg Moody's
Średni	od BBB+ do BBB- wg S&P i Fitch oraz od Baa1 do Baa3 wg Moody's

* Wazone kwotą depozytów.

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
	15%	27%
	77%	60%
	8%	13%

Na 31 grudnia 2018 r. maksymalny udział jednego banku w odniesieniu do wysokości środków ulokowanych przez Grupę wyniósł 24% (według stanu na 31 grudnia 2017 r. 36%).

Nota 7.5.2.2 Ryzyko kredytowe związane z transakcjami w instrumentach pochodnych

Wszystkie podmioty, z którymi Grupa Kapitałowa zawiera transakcje w instrumentach pochodnych (z wyjątkiem wbudowanych instrumentów pochodnych), działają w sektorze finansowym.

W tabeli poniżej zaprezentowano strukturę ratingów instytucji finansowych, z którymi Grupa Kapitałowa posiadała transakcje w instrumentach pochodnych, stanowiące ekspozycję na ryzyko kredytowe*.

Poziom ratingu		Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Średniowysoki	od A+ do A- wg S&P i Fitch oraz od A1 do A3 wg Moody's	99%	100%
Średni	od BBB+ do BBB- wg S&P i Fitch oraz od Baa1 do Baa3 wg Moody's	1%	-

* *Ważone dodatnią wartością godziwą otwartych i nierozliczonych instrumentów pochodnych.*

Biorąc pod uwagę wartość godziwą otwartych transakcji w instrumentach pochodnych zawartych przez Grupę Kapitałową oraz nierozliczonych instrumentów pochodnych, na 31 grudnia 2018 r. maksymalny udział jednego podmiotu w kwocie narażonej na ryzyko kredytowe wynikające z tych transakcji wyniósł 22%, tj. 121 mln PLN (według stanu na 31 grudnia 2017 r. 47%, tj. 124 mln PLN).

W celu ograniczenia przepływów pieniężnych i jednocześnie ograniczenia ryzyka kredytowego Jednostka Dominująca dokonuje rozliczeń netto (na podstawie zawartych z kontrahentami porozumień ramowych) do poziomu dodatniego salda wyceny transakcji w instrumentach pochodnych z danym kontrahentem. Ponadto ryzyko kredytowe z tego tytułu jest na bieżąco monitorowane poprzez analizę ratingów kredytowych oraz ograniczane poprzez dążenie do dywersyfikacji podmiotowej przy wdrażaniu strategii zabezpieczających.

Pomimo koncentracji ryzyka kredytowego związanego z transakcjami w instrumentach pochodnych Jednostka Dominująca ocenia, że ze względu na współpracę wyłącznie z renomowanymi instytucjami finansowymi, jak również bieżący monitoring ich ratingu, nie jest znacząco narażona na ryzyko kredytowe wynikające z zawartych z nimi transakcji.

Wartość godziwą otwartych instrumentów pochodnych Grupy Kapitałowej (z wyłączeniem wbudowanych instrumentów pochodnych) oraz należności z tytułu nierozliczonych instrumentów pochodnych z podziałem na kontrahentów prezentuje poniższa tabela.

	2018			2017		
	Należności finansowe	Zobowiązania finansowe	Netto	Należności finansowe	Zobowiązania finansowe	Netto
Kontrahent 1	141	(19)	122	77	-27	50
Kontrahent 2	109	(13)	96	5	-26	-21
Kontrahent 3	97	(11)	86	6	-27	-21
Kontrahent 4	80	(10)	70	3	-24	-21
Pozostali	201	(29)	172	216	-54	162
Razem	628	(82)	546	307	(158)	149
otwarte instrumenty pochodne	620	(82)	538	306	(158)	148
nierozliczone instrumenty pochodne	8	-	8	1	-	1

Nota 7.5.2.3 Ryzyko kredytowe związane z należnościami od odbiorców

Znaczące salda należności z tytułu dostaw i usług w Grupie Kapitałowej występują w spółkach: Grupa KGHM INTERNATIONAL LTD. 447 mln PLN, KGHM Polska Miedź S.A. 270 mln PLN, CENTROŻŁOM WROCLAW S.A. 84 mln PLN, NITROERG S.A. 34 mln PLN, WPEC w Legnicy S.A. 28 mln PLN, „MCZ” S.A. 20 mln PLN, KGHM Metraco S.A. 13 mln PLN.

Jednostka Dominująca ogranicza ekspozycję na ryzyko kredytowe związane z należnościami od odbiorców poprzez ocenę i monitoring kondycji finansowej kontrahentów, ustalanie limitów kredytowych oraz stosowanie zabezpieczeń wierzytelności. Nieodłącznym elementem procesu zarządzania ryzykiem kredytowym realizowanego w Jednostce Dominującej jest bieżący monitoring stanu należności oraz wewnętrzny system raportowania.

Kredyt kupiecki otrzymują sprawdzeni, długoletni kontrahenci, a sprzedaż produktów nowym klientom w większości przypadków dokonywana jest na podstawie przedpłat lub instrumentów finansowania handlu przenoszących w całości ryzyko kredytowe na instytucje finansowe.

Jednostka Dominująca posiada następujące formy zabezpieczenia należności:

- zastawy rejestrowe, gwarancje bankowe, weksle, akty notarialne poddania się egzekucji, gwarancje korporacyjne, cesje należności, hipoteki i inkasa dokumentowe;
- zastrzeżenie przeniesienia prawa własności wyrobów na kontrahenta dopiero po dokonaniu zapłaty;

- umowę ubezpieczenia należności, którą objęte są należności od jednostek z kredytem kupieckim, od których nie otrzymano twardych zabezpieczeń lub otrzymano zabezpieczenia niepokrywające całości salda należności.

Uwzględniając posiadane wyżej wymienione formy zabezpieczeń oraz limity kredytowe przyznane przez firmę ubezpieczeniową, według stanu na 31 grudnia 2018 r. Jednostka Dominująca posiada zabezpieczenia dla 75% należności handlowych (według stanu na 31 grudnia 2017 r. 95%).

Ponadto, Jednostka Dominująca zawiera porozumienia ramowe o rozliczeniach netto kiedy posiada zarówno należności, jak i zobowiązania z tym samym kontrahentem.

Ocena koncentracji ryzyka kredytowego w Grupie:

Koncentracja branżowa	Pomimo, że KGHM Polska Miedź S.A. oraz KGHM INTERNATIONAL LTD. funkcjonują w tej samej branży, spółki różnią się zarówno portfelem oferowanych produktów, jak i geograficzną oraz podmiotową strukturą portfela klientów, w związku z czym branżowa koncentracja ryzyka kredytowego oceniana jest jako akceptowalna. Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej działają w różnych sektorach gospodarki, m.in. transport, budownictwo, handel, produkcja przemysłowa, energetyka. W związku z tym w przypadku większości spółek Grupy Kapitałowej, pod względem branżowym, nie dochodzi do koncentracji ryzyka kredytowego.
Koncentracja odbiorców	Na 31 grudnia 2018 r. saldo należności od 7 największych odbiorców stanowi 28% salda należności od odbiorców (2017 r.: 63%). Pomimo koncentracji ryzyka z tego tytułu ocenia się, że ze względu na dostępne dane historyczne oraz wieloletnie doświadczenie we współpracy z klientami, jak również stosowane zabezpieczenia występuje niski stopień ryzyka kredytowego.
Koncentracja geograficzna	Spółki Grupy Kapitałowej od wielu lat współpracują z dużą liczbą klientów, co wpływa na geograficzną dywersyfikację należności od odbiorców. Stopień geograficznej koncentracji ryzyka kredytowego dla należności od odbiorców przedstawia poniższa tabela.

Należności od odbiorców (netto)

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Polska	35%	31%
Unia Europejska (z wył. Polski)	9%	10%
Azja	13%	40%
Inne kraje	43%	19%

Zasady rachunkowości

Grupa stosuje model uproszczonej kalkulacji odpisów z tytułu utraty wartości dla należności od odbiorców (bez względu na termin zapadalności). Oczekiwana strata kredytowa dla należności od odbiorców jest kalkulowana w momencie ujęcia należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz jest aktualizowana na każdy kolejny dzień kończący okres sprawozdawczy, w zależności od ilości dni przeterminowania danej należności. Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej dla należności od odbiorców Grupa wykorzystuje macierz rezerw (provision matrix) oszacowaną w oparciu o historyczne poziomy spłacalności należności od kontrahentów. Grupa uwzględnia segmentację kontrahentów ze względu na poziom ryzyka kredytowego poprzez oszacowanie oraz zastosowanie różnych macierzy rezerw dla poszczególnych spółek Grupy. Za zdarzenie niewypłacalności (default) Grupa uznaje brak wywiązania się ze zobowiązania przez kontrahenta po upływie 90 dni od dnia wymagalności należności. Grupa uwzględnia informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych, poprzez korektę bazowych współczynników prawdopodobieństwa niewypłacalności.

Poniższa tabela przedstawia zmianę stanu należności od odbiorców wycenianych w zamortyzowanym koszcie.

	Wartość brutto
Wartość brutto na 1 stycznia 2018	1 569
Zmiana stanu należności	(840)
Wykorzystanie odpisu w okresie	(15)
Nota 10.2 Wartość brutto na 31 grudnia 2018	714

Poniższa tabela przedstawia zmianę oszacowania oczekiwanej straty kredytowej z tytułu należności od odbiorców wycenianych w zamortyzowanym koszcie.

	Kwota odpisu
Odpis z tytułu oczekiwanej straty kredytowej na 1 stycznia 2018	64
Zmiana odpisu w okresie ujęta w rachunku wyników	8
Wykorzystanie odpisu w okresie	(15)
Nota 10.2 Odpis z tytułu oczekiwanej straty kredytowej na 31 grudnia 2018	57

Nota 7.5.2.4 Ryzyko kredytowe związane z pożyczkami udzielonymi wspólnemu przedsięwzięciu Sierra Gorda S.C.M.

Ryzyko kredytowe związane z udzielonymi pożyczkami uzależnione jest od ryzyka związanego z realizacją wspólnego przedsięwzięcia górniczego w Chile (Sierra Gorda S.C.M.). Pożyczki te, ze względu na rozpoznaną utratę wartości na moment początkowego ujęcia, zaklasyfikowane zostały jako POCl na potrzeby kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych. W związku z zaistniałymi przesłankami, Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości aktywów górniczych w roku 2018 i dokonała odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości udzielonych pożyczek w kwocie 733 mln PLN na dzień 31 grudnia 2018 r. Szczegóły wyników testu przedstawiono w części 3 niniejszego raportu.

Poniższa tabela przedstawia zmianę wartości brutto udzielonych pożyczek wycenianych w zamortyzowanym koszcie w okresie.

	Wartość brutto
Wartość brutto na 1 stycznia 2018	3 889
Naliczone odsetki wg efektywnej stopy procentowej	257
Zyski z tytułu odwrócenia utraty wartości	733
Różnice kursowe	320
Wartość brutto na 31 grudnia 2018	5 199

Podstawę naliczenia odsetek od pożyczek wycenianych w zamortyzowanym koszcie stanowi wartość brutto pomniejszona o kwotę odpisu z tytułu utraty wartości.

Nota 7.5.2.5 Ryzyko kredytowe związane z pozostałymi aktywami finansowymi

Najistotniejszą pozycję w pozostałych aktywach finansowych stanowią środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych w funduszach celowych Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego i Funduszu Rekultywacji Składowisk Odpadów w kwocie 366 mln PLN.

Wszystkie rachunki celowe Grupy, służące gromadzeniu środków pieniężnych w celu pokrycia przyszłych kosztów likwidacji kopalń i innych obiektów technologicznych oraz rekultywacji składowisk odpadów, są prowadzone przez banki posiadające rating na poziomie najwyższym lub średniowysokim, potwierdzający bezpieczeństwo ulokowanych środków.

W tabeli poniżej zaprezentowano poziom koncentracji środków pieniężnych w ramach funduszy celowych służących gromadzeniu przez Grupę środków pieniężnych w celu pokrycia przyszłych kosztów likwidacji kopalń i innych obiektów technologicznych oraz rekultywacji składowisk odpadów, według oceny kredytowej instytucji finansowych prowadzących rachunki celowe.

Poziom ratingu		Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Najwyższy	AAA do AA- wg S&P i Fitch oraz od Aaa do Aa3 wg Moody's	13%	94%
Średniowysoki	od A+ do A- wg S&P i Fitch oraz od A1 do A3 wg Moody's	87%	6%

Część 8 - Zadłużenie, zarządzanie płynnością i kapitałem

Nota 8.1 Polityka zarządzania kapitałem

Zarządzanie kapitałem w Grupie ma na celu zabezpieczenie środków na rozwój oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu płynności.

Zgodnie z przyjętą praktyką rynkową, Grupa monitoruje kapitał między innymi na podstawie wskaźników zaprezentowanych w tabeli poniżej:

Wskaźniki	Obliczenie	2018	2017
Dług netto/EBITDA	stosunek długu netto do EBITDA	1,6	1,3
Dług Netto	zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek i leasingu finansowego pomniejszone o wolne środki pieniężne oraz inwestycje krótkoterminowe o zapadalności do 1 roku	7 000	6 577
EBITDA*	zysk netto na sprzedaży powiększony o amortyzację ujętą w wyniku finansowym oraz odpisy z tytułu utraty wartości aktywów trwałych	4 339	5 144
Kapitału Własnego	stosunek kapitału własnego pomniejszonego o wartości niematerialne do sumy aktywów	0,5	0,5
Kapitał własny	udział w aktywach Grupy po odjęciu wszystkich jej zobowiązań	19 225	17 785
Wartości niematerialne	możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nieposiadające postaci fizycznej	1 881	1 656
Kapitał własny pomniejszony o wartości niematerialne		17 344	16 129
Aktywa ogółem	Suma aktywów trwałych i obrotowych	37 237	34 122

* skorygowana EBITDA za okres 12 miesięcy kończący się w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego, bez uwzględnienia EBITDA wspólnego przedsięwzięcia Sierra Gorda S.C.M.

W procesie zarządzania płynnością i kapitałem Grupa zwraca także uwagę na wartość skorygowanego zysku z działalności operacyjnej, stanowiącego podstawę do wyliczenia kowenantów finansowych, na którą składają się następujące pozycje:

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Zysk netto na sprzedaży	2 591	3 811
Przychody odsetkowe od pożyczek udzielonych wspólnym przedsięwzięciom	257	319
Pozostałe przychody i (koszty) operacyjne	308	(2 377)
Skorygowany zysk z działalności operacyjnej*	3 156	1 753

*wartość nie uwzględnia odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych wspólnym przedsięwzięciom

W celu utrzymania płynności finansowej i zdolności kredytowej pozwalającej na pozyskanie finansowania zewnętrznego przy optymalnym poziomie kosztów, Grupa w długim okresie dąży do utrzymania wskaźnika kapitału własnego na poziomie nie niższym niż 0,5, natomiast wskaźnika dług netto/EBITDA na poziomie do 2,0.

Nota 8.2 Kapitały

Zasady rachunkowości

Kapitał akcyjny wykazywany jest w wartości nominalnej.

Kapitał z tytułu wyceny instrumentów finansowych powstaje w wyniku wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne (Nota 7.2 zasady rachunkowości) oraz wyceny aktywów finansowych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (Nota 7.3 zasady rachunkowości) po pomniejszeniu o efekty podatku odroczonego.

Na zakumulowane pozostałe całkowite dochody składają się różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek o walucie funkcjonalnej innej niż PLN (Nota 1.2) oraz zyski i straty aktuarialne z wyceny świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia po pomniejszeniu o efekt podatku odroczonego (nota 11 zasady rachunkowości).

Zyski zatrzymane stanowią sumę zysku roku bieżącego oraz zakumulowanych zysków z lat poprzednich, które nie zostały wypłacone w formie dywidendy, ale zostały przekazane na powiększenie kapitału zapasowego lub są niepodzielone.

Nota 8.2.1 Kapitał akcyjny

Na dzień 31 grudnia 2018 r. i na dzień przyjęcia niniejszego sprawozdania kapitał zakładowy Jednostki Dominującej, zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego, wyniósł 2 000 mln PLN i dzielił się na 200 000 000 akcji serii A, w pełni opłaconych, o wartości nominalnej 10 PLN każda. Wszystkie akcje są akcjami na okaziciela. Jednostka Dominująca nie wyemitowała akcji uprzywilejowanych. Każda akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu. Jednostka Dominująca nie posiada akcji własnych. Spółki zależne i spółki będące wspólnymi przedsięwzięciami nie posiadają akcji KGHM Polska Miedź S.A.

W latach zakończonych 31 grudnia 2018 r. i 31 grudnia 2017 r. nie miały miejsca zmiany wysokości kapitału zakładowego zarejestrowanego i liczby akcji.

W 2018 roku próg 5% w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Jednostki Dominującej przekroczyły: Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK i Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”.

W 2017 roku nie wystąpiły zmiany własności znacznych pakietów akcji KGHM Polska Miedź S.A.

Zgodnie z wiedzą Jednostki Dominującej, na dzień 31 grudnia 2018 r. struktura akcjonariatu Jednostki Dominującej przedstawia się następująco:

akcjonariusz	liczba akcji/liczba głosów	łączna wartość nominalna akcji (PLN)	udział w kapitale zakładowym/ ogólnej liczbie głosów
Skarb Państwa	63 589 900	635 899 000	31,79%
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	10 104 354	101 043 540	5,05%
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	10 099 003	100 990 030	5,05%
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK	10 039 684	100 396 840	5,02%
Pozostali akcjonariusze	106 167 059	1 061 670 590	53,09%
Razem	200 000 000	2 000 000 000	100,00%

18 lutego 2019 r. Jednostka Dominująca została poinformowana o zmniejszeniu udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu KGHM Polska Miedź S.A. poniżej 5% przez Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”. Struktura akcjonariatu Jednostki Dominującej na dzień podpisania niniejszego sprawozdania przedstawia się następująco:

akcjonariusz	liczba akcji/liczba głosów	łączna wartość nominalna akcji (PLN)	udział w kapitale zakładowym/ ogólnej liczbie głosów
Skarb Państwa	63 589 900	635 899 000	31,79%
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	10 104 354	101 043 540	5,05%
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK	10 039 684	100 396 840	5,02%
Pozostali akcjonariusze	116 266 062	1 162 660 620	58,14%
Razem	200 000 000	2 000 000 000	100,00%

Nota 8.2.2 Zmiany pozostałych kapitałów

	Kapitał z tytułu wyceny instrumentów finansowych			Zakumulowane pozostałe całkowite dochody	Zyski zatrzymane
	Kapitał z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Kapitał z tytułu wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne	Razem kapitał z tytułu wyceny instrumentów finansowych		
Stan na 1 stycznia 2017	60	(243)	(183)	2 216	11 739
Dywidenda	-	-	-	-	(200)
Transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	-	-	-	-	2
Transakcje z właścicielami	-	-	-	-	(198)
Zysk netto	-	-	-	-	1 568
Zmiany z tytułu rozliczenie aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	(2)	-	(2)	-	-
Straty z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	5	-	5	-	-
Zysk z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży następującej po uprzednim rozpoznaniu utraty wartości	37	-	37	-	-
Nota 7.2 Wpływ zawartych skutecznych transakcji zabezpieczających przepływy pieniężne	-	397	397	-	-
Nota 7.2 Kwota przeniesiona do wyniku finansowego z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających	-	(16)	(16)	-	-
Nota 11.2 Straty aktuarialne z tytułu wyceny świadczeń po okresie zatrudnienia	-	-	-	(134)	-
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek o walucie funkcjonalnej innej niż PLN	-	-	-	320	-
Nota 5.1.1 Podatek odroczony	(7)	(73)	(80)	25	-
Pozostałe całkowite dochody	33	308	341	211	-
Łączne całkowite dochody	33	308	341	211	1 568
Stan na dzień 31 grudnia 2017	93	65	158	2 427	13 109

	Inwestycje w instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Kapitał z tytułu wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne	Razem kapitał z tytułu wyceny instrumentów finansowych	Zakumulowane pozostałe całkowite dochody	Zyski zatrzymane
Stan na dzień 31 grudnia 2017	93	65	158	2 427	13 109
Zmiana zasad rachunkowości - zastosowanie MSSF 9, MSSF 15	(545)	(181)	(726)	-	806
Stan na dzień 1 stycznia 2018	(452)	(116)	(568)	2 427	13 915
Zysk netto	-	-	-	-	1 657
Straty i z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	(189)	-	(189)	-	-
Nota 7.2 Wpływ zawartych skutecznych transakcji zabezpieczających przepływy pieniężne	-	318	318	-	-
Nota 7.2 Kwota przeniesiona do wyniku finansowego	-	31	31	-	-
Nota 11.2 Straty aktuarialne z tytułu wyceny świadczeń po okresie zatrudnienia	-	-	-	(322)	-
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek o walucie funkcjonalnej innej niż PLN	-	-	-	(161)	-
Nota 5.1.1 Podatek odroczony	30	(66)	(36)	61	-
Pozostałe całkowite dochody	(159)	283	124	(422)	-
Łączne całkowite dochody	(159)	283	124	(422)	1 657
Stan na dzień 31 grudnia 2018	(611)	167	(444)	2 005	15 572

Na podstawie Ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks Spółek Handlowych Jednostka Dominująca jest zobowiązana do tworzenia obowiązkowych odpisów z zysku na kapitał zapasowy w celu pokrycia ewentualnych (przyszłych) lub istniejących strat w wysokości co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, aż do czasu, gdy wartość kapitału zapasowego osiągnie poziom co najmniej 1/3 kapitału zakładowego zarejestrowanego. Tak utworzony kapitał zapasowy nie podlega podziałowi, może być wykorzystany wyłącznie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. kapitał zapasowy z tytułu obowiązkowego odpisu dokonane przez jednostki Grupy Kapitałowej wynosi 766 mln PLN z tego 660 mln PLN dotyczy Jednostki Dominującej.

Informacje dotyczące wypłaconej dywidendy zawarto w Nocie 12.2.

Nota 8.3 Polityka zarządzania płynnością

Za zarządzanie płynnością finansową w Grupie i przestrzeganie przyjętej w tym zakresie polityki odpowiada Zarząd Jednostki Dominującej. Podmiotem wspierającym Zarząd w tym zakresie jest Komitet Płynności Finansowej.

Zarządzanie płynnością finansową Grupy odbywa się zgodnie z Polityką Zarządzania Płynnością Finansową w Grupie KGHM. Dokument ten kompleksowo opisuje procesy zarządzania płynnością finansową w Grupie, które realizowane są przez spółki Grupy, natomiast organizacja i koordynacja oraz nadzór nad ich realizacją prowadzone są w Jednostce Dominującej, przy wykorzystaniu odpowiednich procedur i instrumentów. Podstawowymi zasadami wynikającymi z dokumentu są:

- zapewnienie stabilnego i efektywnego finansowania działalności Grupy,
- ciągłe monitorowanie poziomu zadłużenia Grupy,
- efektywne zarządzanie kapitałem obrotowym,
- koordynowanie przez Jednostkę Dominującą procesów zarządzania płynnością finansową w spółkach Grupy.

Realizując proces zarządzania płynnością, Grupa korzysta z narzędzi wspierających jego efektywność. Jednym z instrumentów wykorzystywanych przez Grupę jest usługa zarządzania środkami pieniężnymi w grupie rachunków - cash pooling lokalny w PLN, USD i EUR oraz międzynarodowy w USD. Cash pooling ma na celu optymalizację zarządzania posiadanymi środkami pieniężnymi, ograniczenie kosztów odsetkowych, efektywne finansowanie bieżących potrzeb w zakresie finansowania kapitału obrotowego oraz wspieranie krótkoterminowej płynności finansowej w Grupie Kapitałowej.

W IV kwartale 2018 r. Zarząd Jednostki Dominującej dokonał przeglądu Strategii KGHM, którego celem było zapewnienie spójności z aktualnym otoczeniem rynkowym oraz potrzebami Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. Efektem przyjętych założeń w obszarze zapewnienia długookresowej stabilności finansowej jest podjęcie działań polegających na wypracowaniu mechanizmów wspierających dalszy rozwój w tym zakresie:

- oparcie struktury finansowania Grupy na zdywersyfikowanych i długoterminowych źródłach finansowania,
- ograniczenie zapotrzebowania na kapitał obrotowy netto w Grupie,
- efektywne zarządzanie ryzykiem rynkowym i kredytowym w Grupie.

Nota 8.3.1 Umowne terminy wymagalności dla zobowiązań finansowych**Zobowiązania finansowe - stan na 31 grudnia 2018 r.**

Zobowiązania finansowe	Umowne terminy wymagalności od końca okresu sprawozdawczego			Razem (bez dyskonta)	Wartość bilansowa
	do 12 m-cy	1-3 lata	powyżej 3 lat		
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	1 071	4 755	2 405	8 231	7 949
Zobowiązania wobec dostawców	2 053	27	357	2 437	2 224
Pochodne instrumenty finansowe - Waluty*	1	1	-	2	25
Pochodne instrumenty finansowe - Metale*	-	-	-	-	58
Wbudowane instrumenty pochodne	34	74	30	138	122
Pozostałe zobowiązania finansowe	116	15	18	149	147
Razem zobowiązania finansowe w poszczególnych przedziałach wymagalności	3 275	4 872	2 810	10 957	

Zobowiązania finansowe - stan na 31 grudnia 2017 r.

Zobowiązania finansowe	Umowne terminy wymagalności od końca okresu sprawozdawczego			Razem (bez dyskonta)	Wartość bilansowa
	do 12 m-cy	1-3 lata	powyżej 3 lat		
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	1 012	1 275	5 181	7 468	7 156
Zobowiązania wobec dostawców	1 823	21	370	2 214	1 995
Pochodne instrumenty finansowe - Waluty*	-	1	-	1	25
Pochodne instrumenty finansowe - Metale*	4	-	-	4	134
Wbudowane instrumenty pochodne	42	85	57	184	160
Pozostałe zobowiązania finansowe	126	23	23	172	160
Razem zobowiązania finansowe w poszczególnych przedziałach wymagalności	3 007	1 405	5 631	10 043	

* Zobowiązania finansowe z tytułu instrumentów pochodnych stanowią wartość wewnętrzną tych instrumentów bez uwzględniania czynnika dyskontowego.

Nota 8.4 Zadłużenie**Zasady rachunkowości**

Zobowiązania z tytułu zadłużenia ujmuje się początkowo w wartości godziwej pomniejszonej o koszty transakcyjne i wycenia się na dzień kończący okres sprawozdawczy w wartości zamortyzowanego kosztu. Naliczone odsetki odnoszone są do kosztów finansowych, chyba że podlegają kapitalizacji w wartości rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych

Nota 8.4.1 Dług netto

	stan na 31.12.2018	stan na 31.12.2017
Kredyty bankowe *	4 766	4 341
Pożyczki	2 094	1 845
Pozostałe	18	5
Nota 7.1 Zobowiązania z tytułu zadłużenia długoterminowego	6 878	6 191
Kredyty bankowe	910	838
Pożyczki	152	122
Pozostałe	9	5
Nota 7.1 Zobowiązania z tytułu zadłużenia krótkoterminowego	1 071	965
Razem zadłużenie	7 949	7 156
Nota 8.5 Wolne środki pieniężne i ich ekwiwalenty	949	579
Dług netto	7 000	6 577

* Wykazane z uwzględnieniem zapłaconej prowizji przygotowawczej w wysokości 15 mln PLN pomniejszającej zobowiązania finansowe z tytułu otrzymanych kredytów (21 mln PLN w 2017 roku).

Zadłużenie z tytułu kredytów i pożyczki w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN) według rodzaju stopy procentowej

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
PLN/WIBOR	86	99
EUR/EURIBOR	169	110
USD/LIBOR*	4 874	5 016
PLN/stałe	28	2
USD/stałe	2 780	1 940
Razem	7 937	7 167

* Wykazane z uwzględnieniem zapłaconej prowizji przygotowawczej w wysokości 15 mln PLN pomniejszającej zobowiązania finansowe z tytułu otrzymanych kredytów (21 mln PLN w 2017 roku).

W 2018 r. nastąpił wzrost zadłużenia z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek wynikający przede wszystkim ze wzrostu kursu walutowego USD/PLN. W części krótkoterminowej, w ramach zawartych z bankami umów bilateralnych, Grupa ma stały i bieżący dostęp do kredytów w rachunku kredytowym oraz w rachunku bieżącym z okresami zapadalności do 2 lat. W związku z faktem, iż są one sukcesywnie przedłużane na kolejne okresy dostępności, ryzyko płynności związane z otrzymanymi kredytami krótkoterminowymi Grupa ocenia jako niskie.

Nota 8.4.2 Zmiana długu netto

Zobowiązania z tytułu zadłużenia	Stan na 31 grudnia 2017	Przepływy środków pieniężnych	Odsetki naliczone	Różnice kursowe	Inne zmiany	Stan na 31 grudnia 2018
Kredyty	5 179	(172)	217	452	-	5 676
Pożyczki	1 967	69	65	145	-	2 246
Pozostałe	10	(11)	1	-	27	27
Razem zadłużenie	7 156	(114)	283	597	27	7 949
Wolne środki pieniężne i ich ekwiwalenty	579	370				949
Dług netto	6 577					7 000

Zobowiązania z tytułu zadłużenia	Stan na 31 grudnia 2016	Przepływy środków pieniężnych	Odsetki naliczone	Różnice kursowe	Inne zmiany	Stan na 31 grudnia 2017
Kredyty	6 391	(374)	138	(983)	7	5 179
Pożyczki	1 684	565	56	(338)	-	1 967
Pozostałe	23	(14)	-	-	1	10
Razem zadłużenie	8 098	177	194	(1 321)	8	7 156
Wolne środki pieniężne i ich ekwiwalenty	836	(257)				579
Dług netto	7 262					6 577

Z istniejącym zadłużeniem wiąże się ryzyko kursowe oraz ryzyko stopy procentowej. Opis ekspozycji na ryzyka finansowe znajduje się w Nocie 7.5

Nota 8.4.3 Szczegóły dotyczące głównych źródeł zadłużenia zewnętrznego

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Grupa posiadała otwarte linie kredytowe oraz pożyczki z łącznym saldem udzielonego finansowania w równowartości 16 023 mln PLN, w ramach którego wykorzystano 7 937 mln PLN.

Poniższe zestawienie prezentuje strukturę źródeł finansowania.

Niezabezpieczony odnawialny kredyt konsorcjalny

Kredyt na kwotę 2 500 mln USD, uzyskany na podstawie umowy o finansowanie zawartej przez Jednostkę Dominującą z konsorcjum banków w 2014 r. z terminem zapadalności 9 lipca 2021 r. Środki pozyskane w ramach udzielonego kredytu przeznaczone są na finansowanie ogólnych celów korporacyjnych, w tym kontynuację realizacji projektów inwestycyjnych. Oprocentowanie oparte jest o stawkę LIBOR powiększoną o marżę, która uzależniona jest od wskaźnika finansowego dług netto/EBITDA. Umowa kredytowa nakłada na Grupę obowiązek utrzymania kowenantu finansowego oraz kowenantów niefinansowych standardowo stosowanych w tego typu umowach.

	2018	2018	2017
	Kwota udzielonego finansowania	Kwota wykorzystana	Kwota wykorzystana
	9 399	4 136*	3 483*

* Wykazane z uwzględnieniem zapłaconej prowizji przygotowawczej w wysokości 15 mln PLN pomniejszającej zobowiązania finansowe z tytułu otrzymanych kredytów (21 mln PLN w 2017 roku).

Pożyczki inwestycyjne

Pożyczki, w tym pożyczki udzielone Jednostce Dominującej przez Europejski Bank Inwestycyjny na łączną kwotę 2 900 mln PLN:

1. Pożyczka inwestycyjna w wysokości 2 000 mln PLN zaciągnięta w trzech transzach z terminami spłaty upływającymi dnia 30 października 2026 r., 30 sierpnia 2028 r. oraz 23 maja 2029 r. i wykorzystana w pełnym zakresie dostępnego limitu. Środki pozyskane w ramach pożyczki zostały przeznaczone na finansowanie realizowanych przez Spółkę projektów inwestycyjnych związanych z modernizacją hutnictwa oraz rozbudową obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Żelazny Most”.

2. Pożyczka inwestycyjna w wysokości 900 mln PLN udzielona przez Europejski Bank Inwestycyjny w grudniu 2017 r. z terminem finansowania 12 lat, z okresem dostępności transz 22 miesiące licząc od dnia zawarcia umowy. W I półroczu 2018 r. Jednostka Dominująca zaciągnęła transzę w wysokości 65 mln USD z terminem spłaty upływającym 28 czerwca 2030 r. Środki pozyskane w ramach udzielonej pożyczki są przeznaczone na finansowanie realizowanych przez Jednostkę Dominującą projektów o charakterze rozwojowym i odtworzeniowym na różnych etapach ciągu technologicznego. Pożyczka może zostać wykorzystana w formie nieodnawialnych transz w walucie PLN, EUR lub USD, dla których oprocentowanie może być liczone w oparciu o stałą stopę procentową lub zmienną stopę procentową.

Umowy pożyczek z Europejskiego Banku Inwestycyjnego nakładają na Spółkę obowiązek utrzymania kowenantów finansowych oraz niefinansowych standardowo stosowanych w tego typu umowach.

	2018	2018	2017
	Kwota udzielonego finansowania	Kwota wykorzystana	Kwota wykorzystana
	2 932	2 246	1 967

Pozostałe kredyty bankowe

Kredyty bilateralne udzielone spółkom Grupy do łącznej kwoty 3 692 mln PLN służące finansowaniu kapitału obrotowego, będące narzędziem wspierającym zarządzanie płynnością finansową oraz wspomagającym finansowanie realizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Środki finansowe w ramach otwartych linii kredytowych dostępne są w walutach: PLN, USD oraz EUR, a oprocentowanie oparte jest o zmienną stopę procentową WIBOR, LIBOR, EURIBOR powiększoną o marżę.

	2018	2018	2017
	Kwota udzielonego finansowania	Kwota wykorzystana	Kwota wykorzystana
	3 692	1 555	1 727

Razem kredyty i pożyczki

	16 023	7 937*	7 177
--	---------------	---------------	--------------

* Wykazane z uwzględnieniem zapłaconej prowizji przygotowawczej w wysokości 15 mln PLN pomniejszającej zobowiązania finansowe z tytułu otrzymanych kredytów (21 mln PLN w 2017 roku).

Powyższe źródła w pełni zabezpieczają bieżące, średnio jak i długoterminowe potrzeby płynnościowe Grupy Kapitałowej. Kredyt konsorcjalny na kwotę 2 500 mln USD, pożyczki inwestycyjne na kwotę 2 900 mln PLN, jak i kredyty bilateralne udzielone Jednostce Dominującej w kwocie 3 454 mln PLN są niezabezpieczone.

Spłaty pozostałych zobowiązań Grupy z tytułu kredytów bilateralnych oraz pożyczek w kwocie 270 mln PLN objęte są zabezpieczeniami w postaci m.in. pełnomocnictw do dysponowania rachunkami bankowymi kredytobiorców, oświadczeń o poddaniu się egzekucji, hipotek umownych, zastawów rejestrowych lub cesji wierzytelności.

Nota 8.5 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty**Zasady rachunkowości**

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują głównie środki pieniężne na rachunkach bankowych oraz depozyty bankowe o terminie wymagalności do trzech miesięcy od dnia ich założenia (również dla celów sprawozdania z przepływów pieniężnych). Środki pieniężne wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

	stan na 31.12.2018	stan na 31.12.2017
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	626	314
Inne aktywa finansowe o terminie płatności do 3 miesięcy od dnia nabycia - depozyty	329	263
Pozostałe środki pieniężne	2	9
Razem	957	586

Nota 8.6 Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń

Istotnym narzędziem zarządzania płynnością finansową w Grupie są gwarancje i akredytywy, dzięki którym spółki Grupy oraz wspólne przedsięwzięcie Sierra Gorda S.C.M. nie muszą angażować środków pieniężnych w celu zabezpieczenia swoich zobowiązań wobec innych podmiotów.

Informacje dotyczące zobowiązań warunkowych zawarto w Nocie 12.5.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Grupa posiadała zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i akredytów na łączną kwotę 2 878 mln PLN oraz z tytułu zobowiązań wekslowych na kwotę 178 mln PLN.

Najistotniejsze pozycje stanowią zobowiązania warunkowe Jednostki Dominującej mające na celu zabezpieczenie zobowiązań:

Sierra Gorda S.C.M. – zabezpieczenie realizacji zawartych umów w kwocie 1 815 mln PLN:

- 517 mln PLN (138 mln USD) akredytywa udzielona jako zabezpieczenie należytego wykonania długoterminowego kontraktu na odbiór energii (na dzień 31 grudnia 2017 r. w kwocie 479 mln PLN tj. 138 mln USD),
- 125 mln PLN (33 mln USD) gwarancje korporacyjne ustanowione jako zabezpieczenie płatności z tytułu zawartych umów leasingu (na dzień 31 grudnia 2017 r. w kwocie 174 mln PLN, tj. 50 mln USD),*
- 496 mln PLN (132 mln USD) gwarancje korporacyjne zabezpieczające spłatę krótkoterminowych kredytów obrotowych (na dzień 31 grudnia 2017 r. w kwocie 460 mln PLN, tj. 132 mln USD),*
- 677 mln PLN (180 mln USD) gwarancja korporacyjna zwrotu określonej części płatności do gwarancji wystawionej przez Sumitomo Metal Mining Co., Ltd. i Sumitomo Corporation, zabezpieczającej spłatę kredytu korporacyjnego zaciągniętego przez wspólne przedsięwzięcie Sierra Gorda S.C.M. (na dzień 31 grudnia 2017 r. w kwocie 627 mln PLN, tj. 180 mln USD),

Pozostałych podmiotów, w tym Jednostki Dominującej:

- 401 mln PLN (93 mln USD, 18 mln CAD i 3 mln PLN) zabezpieczenie kosztów rekultywacji kopalni Robinson, kopalni Podolsky i projektu Victoria oraz zobowiązań związanych z należywym wykonaniem zawartych umów (na dzień 31 grudnia 2017 r. w kwocie 380 mln PLN, tj. 93 mln USD, 20 mln CAD i 1 mln PLN),
- zabezpieczenie należytego wykonania przez Jednostkę Dominującą przyszłych zobowiązań środowiskowych związanych z obowiązkiem rekultywacji terenu po zakończeniu eksploatacji obiektu „Żelazny Most” – 160 mln PLN w formie gwarancji bankowej (na dzień 31 grudnia 2017 r. w kwocie 160 mln PLN) oraz 160 mln PLN w formie weksla własnego (na dzień 31 grudnia 2017 r. w kwocie 160 mln PLN),
- 188 mln PLN (50 mln USD) zabezpieczenie należytego wykonania przez DMC Mining Services (UK) Ltd. i DMC Mining Services Ltd. kontraktu na głębienie szybów w ramach projektu realizowanego w Wielkiej Brytanii (gwarancje udzielone w I półroczu 2018 r.),

W oparciu o posiadaną wiedzę, na koniec okresu sprawozdawczego Grupa określiła prawdopodobieństwo zapłaty kwot wynikających ze zobowiązań warunkowych dotyczących:

- Sierra Gorda S.C.M. jako umiarkowanie niskie,
- pozostałych podmiotów Grupy Kapitałowej jako niskie.

* W ramach analizy wpływu MSSF 9 na sprawozdanie finansowe Grupa, w zakresie gwarancji finansowych udzielonych Sierra Gorda S.C.M., oceniła iż występuje konieczność ujęcia w księgach rachunkowych ww. gwarancji zgodnie z par. 4.2.1 pkt c MSSF 9.

Część 9 – Aktywa trwałe i związane z nimi zobowiązania

Nota 9.1 Rzeczowe i niematerialne aktywa górnicze i hutnicze

Zasady rachunkowości - aktywa rzeczowe

Najistotniejsze rzeczowe aktywa trwałe Grupy Kapitałowej stanowią nieruchomości związane z działalnością górniczą i hutniczą, obejmujące grunty własne, budynki, obiekty inżynierii wodnej i lądowej takie jak: kapitalne wyrobiska górnicze (w tym, w kopalniach głębinowych: szyby, studnie, sztolnie, chodniki, komory główne), rurociągi podsadzkowe, odwadniające i przeciwpożarowe, otwory piezometryczne, linie kablowe elektroenergetyczne, sygnalizacyjne i światłowodowe. Do rzeczowych aktywów trwałych górniczych i hutniczych zalicza się również koszty usuwania nadkładu w kopalniach odkrywkowych oraz maszyny, urządzenia techniczne, środki transportu i inne ruchome środki trwałe.

Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się w cenie nabycia/koszcie wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację (umorzenie) oraz skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości (polityka dotycząca utraty wartości przedstawiona została w Części 3).

W wartości początkowej środków trwałych Grupa ujmuje zdyskontowane koszty likwidacji środków trwałych po działalności górniczej podziemnej i odkrywkowej oraz innych obiektów, które zgodnie z obowiązującym prawem podlegają likwidacji po zakończeniu działalności. Zasady ujmowania i wyceny kosztów likwidacji przedstawione są w nocie 9.4.

Cenę nabycia/koszt wytworzenia powiększają koszty finansowania zewnętrznego (tj. odsetki oraz różnice kursowe stanowiące korektę kosztu odsetek) zaciągniętego na nabycie lub wytworzenie dostosowywanego składnika rzeczowych aktywów trwałych.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych (z wyłączeniem gruntów) Grupa dokonuje, w zależności od wzorca konsumowania korzyści ekonomicznych z danego składnika rzeczowych aktywów trwałych:

- **metodą amortyzacji liniowej**, dla składników, które są wykorzystywane w procesie produkcji w równomiernym stopniu w całym okresie ich użytkowania, oraz
- **metodą amortyzacji naturalnej (metodą jednostek produkcji)**, dla składników w odniesieniu do których konsumpcja korzyści ekonomicznych jest bezpośrednio powiązana z ilością wydobytej kopaliny ze złoża lub z ilością wytworzonych jednostek produkcji i wydobyte to lub produkcja nie są równomierne w całym okresie ich użytkowania. W szczególności dotyczy to budynków i budowli kopalń, jak również maszyn i urządzeń górniczych z wyjątkiem składników aktywów eksploatowanych w hutach, gdzie okres użytkowania wynika z okresów ekonomicznej użyteczności poszczególnych składników aktywów.

Okresy eksploatacji i tym samym stawki amortyzacyjne środków trwałych funkcjonujących w ciągu technologicznym produkcji miedzi, dostosowane są do planów zakończenia działalności.

Dla poszczególnych grup środków trwałych przyjęto okresy użytkowania, oszacowane na podstawie oczekiwanego życia kopalni z uwzględnieniem zawartości złoża, w następujących przedziałach:

Grupa	Całkowity okres użytkowania
Budynki	25-90 lat
Kapitalne wyrobiska górnicze	22-90 lat
Rurociągi podsadzkowe, odwadniające i przeciwpożarowe	6-90 lat
Linie kablowe elektroenergetyczne, sygnalizacyjne i światłowodowe	10-70 lat
Koszt zdejmowania nadkładu	
Urządzenia techniczne i maszyny	4-15 lat
Środki transportu	3-14 lat
Inne środki trwałe, w tym narzędzia i przyrządy	5-10 lat

Poszczególne istotne części składowe środka trwałego (istotne komponenty), których okres użytkowania różni się od okresu użytkowania całego środka trwałego amortyzowane są odrębnie, przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania.

Zasady rachunkowości - aktywa niematerialne

Aktywa niematerialne górnicze i hutnicze obejmują przede wszystkim: aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych oraz prawa do wody w Chile.

Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych

W ramach aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych kwalifikowane są nakłady na:

- projekty robót geologicznych,
- uzyskanie decyzji środowiskowych,
- uzyskanie koncesji i użytkowania górniczego na poszukiwania geologiczne,
- realizację robót i prac wiertniczych (wiercenia, badania geofizyczne, hydrogeologiczne, obsługa geologiczna, analityka, geotechnika, itd.),
- zakup informacji geologicznych,
- wykonanie dokumentacji geologicznej i jej zatwierdzenie,
- wykonanie oceny ekonomiczno-technicznej zasobów dla potrzeb decyzji o wnioskowanie o koncesje na eksploatację górnictw,
- koszty zużycia urządzeń i sprzętu (rzeczowe aktywa trwałe) służącego do prowadzenia prac poszukiwawczych.

Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych wycenia się w wysokości kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości.

Testy na utratę wartości na pojedynczej jednostce (projekcie) Grupa przeprowadza obowiązkowo z chwilą:

- wykazania technicznej wykonalności i komercyjnej zasadności wydobywania zasobów mineralnych, oraz
- gdy fakty i okoliczności wskazują, że wartość bilansowa aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych może przewyższać ich wartość odzyskiwalną.

Ewentualne odpisy ujmuje się przed dokonaniem przeklasyfikowania wynikającego z wykazania technicznej wykonalności i ekonomicznej zasadności wydobywania zasobów mineralnych.

Ważne oszacowania i założenia

Ważne oszacowania i założenia dotyczące utraty wartości rzeczowych i niematerialnych aktywów górniczych i hutniczych zostały zaprezentowane w Nocie 3.

Wartość netto rzeczowych aktywów górniczych i hutniczych podlegających amortyzacji metodą naturalną wyniosła na dzień 31 grudnia 2018 r. 1 346 mln PLN (na dzień 31 grudnia 2017 r. 1 286 mln PLN).

Rzeczowe i niematerialne aktywa górnicze i hutnicze

	Rzeczowe aktywa trwałe			Wartości niematerialne			Razem
	Budynki, budowle i grunty	Urządzenia techniczne, maszyny, środki transportu i inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Prawa do wody	Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych	Pozostałe	
Stan na 01.01.2017							
Wartość brutto	15 669	12 422	4 447	260	3 001	698	36 497
Umorzenie	(7 550)	(5 974)	-	-	-	(251)	(13 775)
Odpisy z tytułu utraty wartości	(3 007)	(783)	(7)	(148)	(1 059)	(27)	(5 031)
Wartość księgowa netto	5 112	5 665	4 440	112	1 942	420	17 691
Zmiany w roku 2017 netto							
Rozliczenie środków trwałych w budowie	1 106	1 573	(2 679)	(1)	-	1	-
Zakup	-	-	1 252	1	70	43	1 366
Koszty usuwania nadkładu w kopalniach odkrywkowych	319	-	-	-	-	-	319
Wytworzenie we własnym zakresie	-	-	790	-	25	4	819
Nota 9.4 Zmiana stanu rezerwy na koszty likwidacji	41	-	-	-	-	-	41
Nota 4.1 Amortyzacja	(540)	(837)	-	-	-	(15)	(1 392)
Nota 4.4 Odpisy z tytułu utraty wartości	(85)	(76)	(1)	-	(695)	(3)	(860)
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek o walucie funkcjonalnej innej niż PLN	(102)	(46)	(15)	(14)	(298)	(3)	(478)
Inne zmiany	(1)	(8)	31	(68)	(73)	(1)	(120)
Stan na 31.12.2017							
Wartość brutto	15 711	13 014	3 824	50	2 574	700	35 873
Umorzenie	(7 452)	(6 090)	-	-	-	(232)	(13 774)
Odpisy z tytułu utraty wartości	(2 131)	(574)	(6)	(20)	(1 603)	(22)	(4 356)
Wartość księgowa netto	6 128	6 350	3 818	30	971	446	17 743
Zmiany w roku 2018 netto							
Rozliczenie środków trwałych w budowie	512	1 226	(1 738)	(2)	-	2	-
Zakup	-	-	1 300	2	45	29	1 376
Koszty usuwania nadkładu w kopalniach odkrywkowych	298	-	-	-	-	-	298
Wytworzenie we własnym zakresie	-	-	882	-	12	-	894
Nota 9.4 Zmiana stanu rezerwy na koszty likwidacji	173	-	-	-	-	-	173
Nota 4.1 Amortyzacja	(657)	(940)	-	-	-	(16)	(1 613)
Nota 4.4 (Utworzenie) / odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości	(22)	13	(7)	(37)	(12)	(5)	(70)
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek o walucie funkcjonalnej innej niż PLN	50	21	10	-	-	2	83
Inne zmiany	15	28	47	72	74	44	280
Stan na 31.12.2018							
Wartość brutto	17 186	14 041	4 318	237	2 736	785	39 303
Umorzenie	(8 284)	(6 700)	-	-	-	(259)	(15 243)
Odpisy z tytułu utraty wartości	(2 405)	(643)	(6)	(172)	(1 646)	(24)	(4 896)
Wartość księgowa netto	6 497	6 698	4 312	65	1 090	502	19 164

Nota 9.1.1 Rzeczowe aktywa trwałe górnicze i hutnicze – istotne środki trwałe w budowie

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Program Udostępnienie Złoże - Głogów Głęboki- Przemysłowy	1 650	1 012
Budowa szybu SW-4	582	554
Działalność inwestycyjna związana z rozbudową i eksploatacją Obiektu Unieszkodliwiania Odpadów Wydobywczych Żelazny Most	498	382
Program Rozwoju Hutnictwa	373	744
Inwestycje związane z rozbudową infrastruktury rejonów wydobywczych w kopalniach	206	197
Zmiana funkcji szybu L-VI na materiałowo - zjazdowy	203	110
Program Modernizacji Pirometalurgii	16	194

Nota 9.1.2 Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych

Istotne nakłady poniesione na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych przedstawiono w poniższej tabeli.

Segment operacyjny	Opis	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
KGHM INTERNATIONAL LTD.	Nakłady związane z pracami eksploracyjnymi, głównie w ramach projektu Victoria położonego w Zagłębiu Sudbury w Kanadzie	1 496	1 476
KGHM INTERNATIONAL LTD.	Nakłady związane z pracami eksploracyjnymi w ramach projektu Ajax	573	573

Nota 9.1.3 Wydatki związane z aktywami górniczymi i hutniczymi

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Zakup	(1 376)	(1 366)
Majątek trwały wytworzony we własnym zakresie	(894)	(819)
Koszty usuwania nadkładu w kopalniach odkrywkowych	(298)	(319)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu nabycia	84	19
Pozostałe	(125)	(42)
Razem	(2 609)	(2 527)

Nota 9.2 Pozostałe aktywa rzeczowe i niematerialne**Zasady rachunkowości**

Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne wycenia się w cenie nabycia/koszcie wytworzenia pomniejszonych o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości (polityka dotycząca utraty wartości przedstawiona została w Części 3). Odpisów amortyzacyjnych dokonuje się metodą liniową.

Dla poszczególnych grup środków trwałych przyjęto okresy użytkowania w następujących przedziałach:

Grupa	Całkowity okres użytkowania
Budynki i budowle	25-60 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	4-15 lat
Środki transportu	3-14 lat
Inne środki trwałe	5-10 lat

Dla głównych grup wartości niematerialnych okres użytkowania wynosi:

- nabyte prawa majątkowe niezwiązane z działalnością górniczą: 5-50 lat,
- oprogramowanie komputerowe: 2-5 lat,
- inne wartości niematerialne: 40-50 lat.

Pozostałe aktywa rzeczowe i niematerialne

		Rzeczowe aktywa trwałe			Wartości niematerialne	Razem
		Budynki, budowle i grunty	Urządzenia techniczne, maszyny, środki transportu i inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie		
Stan na 01.01.2017						
	Wartość brutto	2 252	2 187	60	504	5 003
	Umorzenie	(559)	(1 123)	-	(177)	(1 859)
	Odpisy z tytułu utraty wartości	(213)	(12)	(1)	(119)	(345)
	Wartość księgowa netto	1 480	1 052	59	208	2 799
Zmiany w roku 2017 netto						
	Rozliczenie środków trwałych w budowie	131	161	(292)	-	-
	Zakup	-	-	240	16	256
	Wytworzenie we własnym zakresie	-	-	46	-	46
Nota 4.1	Amortyzacja	(76)	(198)	-	(18)	(292)
Nota 4.4	(Utworzenie)/odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości	28	-	-	(5)	23
	Inne zmiany	(42)	1	89	8	56
Stan na 31.12.2017						
	Wartość brutto	2 292	2 287	141	522	5 242
	Umorzenie	(608)	(1 260)	-	(189)	(2 057)
	Odpisy z tytułu utraty wartości	(163)	(11)	1	(124)	(297)
	Wartość księgowa netto	1 521	1 016	142	209	2 888
Zmiany w roku 2018 netto						
	Rozliczenie środków trwałych w budowie	159	176	(335)	-	-
	Zakup	-	-	172	36	208
	Wytworzenie we własnym zakresie	-	-	112	-	112
Nota 4.1	Amortyzacja	(83)	(187)	-	(20)	(290)
Nota 4.4	(Utworzenie)/odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości	9	(8)	-	-	1
	Inne zmiany	(23)	14	104	(1)	94
Stan na 31.12.2018						
	Wartość brutto	2 440	2 331	194	555	5 520
	Umorzenie	(696)	(1 301)	-	(207)	(2 204)
	Odpisy z tytułu utraty wartości	(161)	(19)	1	(124)	(303)
	Wartość księgowa netto	1 583	1 011	195	224	3 013

Nota 9.3 Amortyzacja

	Rzeczowe aktywa trwałe		Wartości niematerialne	
	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Nota 4.1 Razem	1 867	1 651	36	33
rozliczona w wynik finansowy	1 762	1 578	34	31
koszty wytworzenia produktów	1 726	1 550	29	26
koszty ogólnego zarządu	26	18	5	5
koszty sprzedaży	10	10	-	-
stanowiąca część kosztu wytworzenia aktywów	105	73	2	2

Nota 9.4 Rezerwa na koszty likwidacji kopalń i innych obiektów

Zasady rachunkowości	Ważne oszacowania i założenia												
<p>Rezerwa na przyszłe koszty związane z likwidacją kopalń i innych obiektów technologicznych tworzona jest na bazie szacunków przewidywanych kosztów likwidacji obiektów i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu ich eksploatacji, wykonanego w oparciu o prognozy eksploatacji złoża (dla obiektów górniczych) oraz ekspertyzy technologiczno-ekonomiczne sporządzone przez specjalistyczne firmy bądź wykonane w Jednostce Dominującej.</p> <p>Zmiana stopy dyskonta lub szacowanego kosztu likwidacji koryguje wartość środka trwałego, którego dotyczy, chyba że przekracza wartość bilansową środka trwałego, wówczas nadwyżka ujmowana jest w pozostałych przychodach operacyjnych.</p>	<p>Wartość rezerwy stanowią zdyskontowane do wartości bieżącej oszacowane koszty przyszłej likwidacji kopalń i innych obiektów technologicznych. Na aktualizację rezerwy na dzień kończący okres sprawozdawczy mają wpływ poniższe wskaźniki:</p> <p>1) W Jednostce Dominującej:</p> <p>a) wskaźnik zmiany cen produkcji budowlano-montażowej publikowany przez GUS,</p> <p>b) prognozowana stopa dyskontowa skalkulowana w oparciu o rentowność obligacji skarbowych w terminach zapadalności najbardziej zbliżonych do terminów planowanych wypływów finansowych.</p> <p>2) W Grupie Kapitałowej KGHM INTERNATIONAL LTD.:</p> <p>a) stopa zwrotu z inwestycji w dziesięcio-, dwudziestoletnie bony skarbowe Federalnej Rezerwy Stanów Zjednoczonych Ameryki,</p> <p>b) stopa zwrotu z inwestycji w pięcioletnie obligacje rządowe emitowane przez rządy Kanady i Chile.</p> <p>Rentowność obligacji skarbowych oraz stopa inflacji ustalane są oddzielnie dla okresów przyszłych, tj. pierwszego, drugiego i trzeciego roku oraz łącznie dla okresów począwszy od czwartego roku.</p> <p>W Grupie Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. w celu oszacowania rezerw na koszty likwidacji kopalń i obiektów technologicznych położonych w poszczególnych krajach przyjęto następujące stopy dyskonta:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2018</th> <th>2017</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- w Polsce</td> <td>0,31 %</td> <td>1,03 %</td> </tr> <tr> <td>- w Stanach Zjednoczonych Ameryki</td> <td>0,69% - 0,87%</td> <td>0,33% - 0,58%</td> </tr> <tr> <td>- w Kanadzie</td> <td>0,00% - 0,18%</td> <td>0,04% - 0,26%</td> </tr> </tbody> </table>		2018	2017	- w Polsce	0,31 %	1,03 %	- w Stanach Zjednoczonych Ameryki	0,69% - 0,87%	0,33% - 0,58%	- w Kanadzie	0,00% - 0,18%	0,04% - 0,26%
	2018	2017											
- w Polsce	0,31 %	1,03 %											
- w Stanach Zjednoczonych Ameryki	0,69% - 0,87%	0,33% - 0,58%											
- w Kanadzie	0,00% - 0,18%	0,04% - 0,26%											

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Stan rezerw na początek okresu sprawozdawczego	1 360	1 500
Nota 9.1 Zmiany szacunków odniesione w środki trwałe	173	41
Pozostałe	43	(181)
Stan rezerw na koniec okresu sprawozdawczego w tym:	1 576	1 360
- rezerwy długoterminowe	1 564	1 351
- rezerwy krótkoterminowe	12	9

Nota 9.5 Aktywowane koszty finansowania zewnętrznego

W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. Grupa ujęła w aktywach rzeczowych i niematerialnych 177 mln PLN kosztów finansowania zewnętrznego (w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. 80 mln PLN). Zastosowana stopa kapitalizacji z tytułu pożyczki z Konsorcjum Banków oraz z tytułu pożyczek z innych banków wyniosła 100 %, z tytułu pożyczki z Europejskiego Banku Inwestycyjnego wyniosła 50,63%.

Część 10 – Kapitał obrotowy

Nota 10.1 Zapasy

Zasady rachunkowości	Ważne oszacowania i założenia
<p>Grupa dokonuje wyceny zapasów według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia nie wyższych niż cena sprzedaży pomniejszona o koszty dokończenia produkcji i doprowadzenia sprzedaży do skutku.</p> <p>Wyceny bilansowej rozchodu składnika zapasów dokonuje się według średniej ważonej ceny nabycia oraz średnioważonego rzeczywistego kosztu wytworzenia.</p>	<p>W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym ilość zapasów Grupy Kapitałowej KGHM INTERNATIONAL LTD. powstających w procesie ługowania, jest określana w oparciu o szacowany odzysk metalu z rudy. Natura procesu wyłukiwania miedzi z rudy ogranicza precyzyjne monitorowanie poziomu zapasów powstających w wyniku tego procesu. W kolejnych okresach sprawozdawczych, dokonuje się korekty szacowanego w danym okresie sprawozdawczym odzysku miedzi z ługowanej rudy do poziomu produkcji osiągniętej w kolejnym okresie.</p> <p>Na dzień 31 grudnia 2018 r. wartość zapasów ustalona prowizorycznie wyniosła 55 mln PLN (na 31 grudnia 2017 r. 47 mln PLN).</p>

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Materiały	727	722
Półprodukty i produkty w toku	3 239	3 104
Produkty gotowe	805	561
Towary	212	175
Razem wartość netto zapasów	4 983	4 562
Nota 4.4 Odpisy aktualizujące wartość zapasów w okresie obrotowym	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Utworzony odpis w koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	(28)	(37)
Odwrócony odpis w kosztach sprzedanych produktów, towarów i materiałów	30	5
Terminy realizacji zapasów	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
O okresie dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego	289	126
O okresie do 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego	4 694	4 436

Nota 10.2 Należności od odbiorców

Zasady rachunkowości
<p>Należności od odbiorców ujmuje się początkowo w cenie transakcyjnej. Po początkowym ujęciu należności wycenia się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - należności nieprzekazywane do faktoringu pełnego: w wysokości zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem odpisów z tytułu oczekiwanej straty kredytowej (przy czym należności od odbiorców z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania nie podlegają dyskontowaniu), - należności przekazywane do faktoringu pełnego: wg wartości godziwej przez wynik finansowy, przy czym ze względu na krótki termin pomiędzy ujęciem należności a przekazaniem do faktora oraz niskie ryzyko kredytowe kontrahenta (faktora) wartość godziwa tych należności jest zbliżona do wartości bilansowej, - należności oparte o formułę M+: wartość jest ustalana jako wartość nominalna (tj. po cenie z faktury sprzedaży) skorygowana o wpływ ryzyka rynkowego i kredytowego. Korekta z tytułu ryzyka rynkowego jest obliczana jako różnica pomiędzy aktualną ceną rynkową dla danego okresu kwotowania z przyszłości (dla okresu, w którym nastąpi ostateczne ustalenie ceny rozliczenia) a ceną, po jakiej należność została ujęta w księgach rachunkowych (przemnożona przez wolumen sprzedaży). Korekta z tytułu ryzyka kredytowego jest obliczana w sposób analogiczny do kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej dla należności handlowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu.

Grupa narażona jest na ryzyko kredytowe oraz ryzyko walutowe wynikające z należności od odbiorców. Zarządzanie ryzykiem kredytowym oraz ocenę jakości kredytowej należności przedstawiono w Nocie 7.5.2.3 Informacje na temat ryzyka walutowego przedstawiono w Nocie 7.5.1.3.

Poniższa tabela przedstawia wartość bilansową należności od odbiorców oraz kwotę oczekiwanej straty kredytowej:

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Należności wyceniane w zamortyzowanym koszcie - wartość brutto	714	1 569
Odpis na oczekiwaną stratę kredytową (w horyzoncie całego życia) - wg MSSF 9	(57)	-
Odpis z tytułu utraty wartości - wg MSR 39	-	(47)
Należności wyceniane w zamortyzowanym koszcie - wartość netto	657	1 522
Należności wyceniane do wartości godziwej, w tym:	304	-
przekazywane do faktoringu	70	-
oparte o formułę M+	234	-
Razem	961	1 522

Nota 10.3 Zobowiązania wobec dostawców

Zasady rachunkowości

Zobowiązania wobec dostawców ujmuje się początkowo w wartości godziwej i wycenia się na dzień kończący okres sprawozdawczy w wartości zamortyzowanego kosztu, przy czym zobowiązania z datą wymagalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania nie podlegają dyskontowaniu.

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Zobowiązania wobec dostawców długoterminowe	171	172
Zobowiązania wobec dostawców krótkoterminowe	2 053	1 823
Zobowiązania wobec dostawców	2 224	1 995

W pozycji zobowiązań wobec dostawców zawarte zostały zobowiązania z tytułu zakupu, budowy środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych wynoszące na 31 grudnia 2018 r. w części długoterminowej 163 mln PLN, a w części krótkoterminowej 565 mln PLN (na 31 grudnia 2017 r. odpowiednio 163 mln PLN i 398 mln PLN).

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe wynikające ze zobowiązań wobec dostawców oraz ryzyko płynności. Informacje na temat ryzyka walutowego przedstawiono w Nocie 7.5.1.3 oraz ryzyka płynności w Nocie 8.3.1.

Wartość godziwa zobowiązań wobec dostawców zbliżona jest do ich wartości bilansowej.

Nota 10.4 Zmiana stanu kapitału obrotowego

	Zapasy	Należności od odbiorców	Zobowiązania wobec dostawców	Kapitał obrotowy
Stan na 31.12.2017 r.	(4 562)	(1 522)	1 995	(4 089)
Zmiana zasad rachunkowości - zastosowanie MSSF 9	-	2	-	2
Stan na 01.01.2018 r. po zastosowaniu MSSF 9	(4 562)	(1 520)	1 995	(4 087)
Stan na 31.12.2018 r.	(4 983)	(961)	2 224	(3 720)
Zmiana stanu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	(421)	559	229	367
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek o walucie funkcjonalnej innej niż PLN	32	27	(13)	46
Amortyzacja rozliczona w zapasy	95	-	-	95
Zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	-	-	(141)	(141)
Pozostałe	-	-	-	-
Korekty	127	27	(154)	-
Zmiana stanu ujęta w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(294)	586	75	367

	Zapasy	Należności od odbiorców	Zobowiązania wobec dostawców	Kapitał obrotowy
Stan na 01.01.2017 r.	(3 497)	(1 292)	1 613	(3 176)
Stan na 31.12.2017 r.	(4 562)	(1 522)	1 995	(4 089)
Zmiana stanu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	(1 065)	(230)	382	(913)
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek o walucie funkcjonalnej innej niż PLN	(66)	(64)	30	(100)
Amortyzacja rozliczona w zapasy	64	-	-	64
Zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	-	-	(39)	(39)
Pozostałe	-	-	(8)	(8)
Korekty	(2)	(64)	(17)	(83)
Zmiana stanu ujęta w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(1 067)	(294)	365	(996)

Część 11 – Świadczenia pracownicze

Zasady rachunkowości

Grupa zobowiązana jest do wypłaty określonych świadczeń po okresie zatrudnienia (świadczeń emerytalnych z tytułu jednorazowych odpraw emerytalno-rentowych, odpraw pośmiertnych, ekwiwalentu węglowego) oraz innych długoterminowych świadczeń (w postaci nagród jubileuszowych), zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy.

Wysokość zobowiązań z tytułu obu rodzajów świadczeń szacowana jest na koniec okresu sprawozdawczego przez niezależnego aktuarium metodą prognozowanych świadczeń jednostkowych.

Wartość bieżąca zobowiązania z tytułu określonych świadczeń ustala się poprzez zdyskontowanie szacowanych przyszłych wypływów pieniężnych przy zastosowaniu stóp procentowych obligacji skarbowych wyrażonych w walucie przyszłej wypłaty świadczeń, o terminach zapadalności zbliżonych do terminów regulowania odnośnych zobowiązań. Zyski i straty aktuarialne z wyceny określonych świadczeń po okresie zatrudnienia ujmują się w pozostałych całkowitych dochodach w okresie w którym powstały. Zyski i straty aktuarialne z wyceny pozostałych świadczeń (świadczenia z tytułu nagród jubileuszowych) ujmowane są w wyniku finansowym.

Ważne oszacowania i założenia

Zobowiązanie bilansowe z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych równe jest wartości bieżącej zobowiązania z tytułu określonych świadczeń. Wysokość zobowiązania zależy od wielu czynników, które są wykorzystywane jako założenia w metodzie aktuarialnej. Wszelkie zmiany założeń mają wpływ na wartość bilansową zobowiązania. Jednym z podstawowych założeń dla ustalenia wysokości zobowiązania jest stopa procentowa. Na dzień kończący okres sprawozdawczy w oparciu o opinię niezależnego aktuarium przyjmuje się odpowiednią stopę dyskonta dla podmiotów Grupy Kapitałowej, przy użyciu której ustala się wartość bieżącą szacowanych przyszłych wypływów pieniężnych z tytułu tych świadczeń. Przy ustalaniu stopy dyskontowej dla okresu sprawozdawczego aktuarium ekstrapoluje wzdłuż krzywej rentowności bieżące stopy procentowe obligacji skarbowych wyrażonych w walucie przyszłej wypłaty świadczeń, aby uzyskać stopę dyskontową umożliwiającą dyskontowanie płatności o terminie realizacji dłuższym niż termin wykupu obligacji.

Pozostałe założenia makroekonomiczne wykorzystywane dla wyceny zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych, takie jak stopa inflacji czy najniższe wynagrodzenie, oparte są na obecnie panujących warunkach rynkowych. Założenia przyjęte do wyceny na 31 grudnia 2018 r. zostały ujawnione w nocie 11.2

Wrażliwość zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych na zmiany założeń została ustalona dla salda zobowiązań Jednostki Dominującej. W pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej, z uwagi na nieistotne salda zobowiązań z tego tytułu, wpływ zmian podstawowych parametrów przyjętych do kalkulacji rezerw na wysokość salda zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym byłby nieistotny.

Wpływ zmian wskaźników na saldo zobowiązań (Jednostki Dominującej)

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
wzrost stopy dyskonta o 1 punkt procentowy	(316)	(252)
obniżenie stopy dyskonta o 1 punkt procentowy	421	331
wzrost o 1 punkt procentowy wskaźnika wzrostu cen węgla i wskaźnika wzrostu wynagrodzeń	411	347
obniżenie o 1 punkt procentowy wskaźnika wzrostu cen węgla i wskaźnika wzrostu wynagrodzeń	(316)	(255)

Nota 11.1 Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych
Składniki pozycji zobowiązań z tyt. świadczeń pracowniczych

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Długoterminowe	2 447	2 063
Krótkoterminowe	171	141
Zobowiązania z tytułu programów przyszłych świadczeń pracowniczych	2 618	2 204
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	256	235
Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne (niewykorzystane urlopy, premie, inne)	381	466
Pozostałe krótkoterminowe zobowiązania pracownicze	637	701
Razem zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	3 255	2 905

Koszty świadczeń pracowniczych

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Koszty wynagrodzeń	3 723	3 568
Koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń	1 247	1 205
Koszty przyszłych świadczeń	232	183
Koszty świadczeń pracowniczych	5 202	4 956

Nota 11.2 Zmiana stanu zobowiązań z tytułu programów przyszłych świadczeń pracowniczych

		Ogółem zobowiązania	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno - rentowe	Ekwiwalent węglowy	Inne świadczenia
Stan na dzień 01.01. 2017		2 007	367	315	1 239	86
Nota 11.1	Łączna kwota kosztów ujęta w wyniku finansowym	183	79	29	70	5
	Koszty odsetek	71	13	11	45	2
	Koszty bieżącego zatrudnienia	74	28	18	25	3
	Straty aktuarialne ujmowane w wyniku finansowym	38	38	-	-	-
Nota 8.2.2	Straty / (zyski) aktuarialne ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach	134	-	27	126	(19)
	Wypłacone świadczenia	(120)	(46)	(30)	(41)	(3)
Stan na dzień 31.12.2017		2 204	400	341	1 394	69
Nota 11.1	Łączna kwota kosztów ujęta w wyniku finansowym	232	122	31	74	5
	Koszty odsetek	74	13	12	47	2
	Koszty bieżącego zatrudnienia	80	31	19	27	3
	Straty aktuarialne ujmowane w wyniku finansowym	78	78	-	-	-
Nota 8.2.2	Straty aktuarialne ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach	322	-	59	237	26
	Wypłacone świadczenia	(140)	(54)	(36)	(46)	(4)
Stan na dzień 31.12.2018		2 618	468	395	1 659	96
Stan na dzień 31 grudnia		2018	2017	2016	2015	2014
Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych		2 618	2 204	2 007	2 105	2 146

Główne przyjęte założenia aktuarialne na 31 grudnia 2018 r.:

	2019	2020	2021	2022	2023 i następne
- stopa dyskonta	2,82%	2,82%	2,82%	2,82%	2,82%
- stopa wzrostu cen węgla	8,70%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
- stopa wzrostu najniższego wynagrodzenia	7,14%	4,89%	5,08%	4,00%	4,00%
- przewidywana inflacja	3,20%	2,90%	2,50%	2,50%	2,50%
- przewidywany przyszły wzrost wynagrodzeń	5,60%	5,00%	4,80%	3,90%	3,90%

Główne przyjęte założenia aktuarialne na 31 grudnia 2017 r.:

	2018	2019	2020	2021	2022 i następne
- stopa dyskonta	3,35%	3,35%	3,35%	3,35%	3,35%
- stopa wzrostu cen węgla	5,00%	3,20%	3,00%	3,00%	3,00%
- stopa wzrostu najniższego wynagrodzenia	0,00%	4,20%	4,00%	4,00%	4,00%
- przewidywana inflacja	2,30%	2,70%	2,50%	2,50%	2,50%
- przewidywany przyszły wzrost wynagrodzeń	5,10%	2,70%	2,50%	2,50%	2,50%

Zmiana wartości zysków/strat aktuarialnych spowodowana jest zmianą założeń w zakresie spadku stopy dyskonta, wzrostu cen węgla oraz wzrostu najniższych wynagrodzeń.

Do aktualizacji zobowiązań na koniec bieżącego okresu przyjęto parametry na podstawie dostępnych prognoz inflacji, analizy wskaźników cen węgla i najniższego wynagrodzenia oraz przewidywanej rentowności długoterminowych obligacji skarbowych.

Podział (zysków) / strat aktuarialnych na dzień 31 grudnia 2018 r. w stosunku do założeń przyjętych na 31 grudnia 2017 r.

Zmiana założeń finansowych	296
Zmiana założeń demograficznych	(57)
Pozostałe zmiany	161
Razem straty aktuarialne	400

Podział (zysków) / strat aktuarialnych na dzień 31 grudnia 2017 r. w stosunku do założeń przyjętych na 31 grudnia 2016 r.

Zmiana założeń finansowych	53
Zmiana założeń demograficznych	86
Pozostałe zmiany	33
Razem straty / (zyski) aktuarialne	172

Profil zapadalności zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych

Rok zapadalności:	Ogółem zobowiązania	nagrody jubileuszowe	odprawy emerytalno - rentowe	ekwiwalent węglowy	Inne świadczenia
2019	170	51	61	53	5
2020	167	43	58	63	3
2021	114	33	16	61	4
2022	108	31	13	60	4
2023	109	31	16	58	4
Pozostałe lata	1 950	279	231	1 364	76
Wartość zobowiązań w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31.12.2018	2 618	468	395	1 659	96

Rok zapadalności:	Ogółem zobowiązania	nagrody jubileuszowe	odprawy emerytalno - rentowe	ekwiwalent węglowy	Inne świadczenia
2018	130	48	34	45	3
2019	175	41	80	52	2
2020	98	30	15	51	2
2021	93	27	14	50	2
2022	105	33	20	48	4
Pozostałe lata	1 603	221	178	1 148	56
Wartość zobowiązań w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31.12.2017	2 204	400	341	1 394	69

Część 12 – Inne noty

Nota 12.1 Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Zasady rachunkowości oraz ważne oszacowania i założenia zaprezentowane w Części 10 mają zastosowanie do transakcji przeprowadzanych z podmiotami powiązаныmi.

Transakcje Grupy z jednostkami powiązаныmi obejmują transakcje z:

- wspólnym przedsięwzięciem Sierra Gorda,
- jednostkami, nad którymi Skarb Państwa sprawuje kontrolę, współkontrolę lub wywiera na nie znaczący wpływ, zarządem oraz organem nadzorującym (wynagrodzenia) – Nota 12.11.

Przychody operacyjne od jednostek powiązanych

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów od wspólnego przedsięwzięcia	16	33
Przychody odsetkowe od pożyczki dla wspólnego przedsięwzięcia	257	319
Przychody z innych transakcji od wspólnego przedsięwzięcia	33	43
Przychody z innych transakcji od pozostałych podmiotów powiązanych	9	16
Razem	315	411

Zakup od jednostek powiązanych

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Zakup usług, towarów i materiałów od pozostałych podmiotów powiązanych	18	17
Inne transakcje zakupu od pozostałych podmiotów powiązanych	2	2
Razem	20	19

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności od podmiotów powiązanych

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Od wspólnego przedsięwzięcia Sierra Gorda S.C.M. (pożyczki)	5 199	3 889
Od wspólnego przedsięwzięcia Sierra Gorda S.C.M. (pozostałe)	447	461
Od pozostałych podmiotów powiązanych	3	3
Razem	5 649	4 353

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania wobec podmiotów powiązanych

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Wobec wspólnych przedsięwzięć	24	13
Wobec pozostałych podmiotów powiązanych	2	1
Razem	26	14

Zgodnie z MSR 24 Grupa Kapitałowa zobowiązana jest do ujawnienia nierozliczonych sald, w tym zobowiązań wobec rządu oraz jednostek, nad którymi ten rząd sprawuje kontrolę, współkontrolę lub wywiera na nie znaczący wpływ.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. wystąpiły salda zobowiązań z tytułu zawartych umów niezbędnych do prowadzenia podstawowej działalności operacyjnej Jednostki Dominującej w kwocie 200 mln PLN (na dzień 31 grudnia 2017 r. 202 mln PLN) z tytułu:

- ustanowienia użytkowania górniczego za wydobycie kopalin – opłaty stałe oraz ustanowienia użytkowania górniczego za poszukiwanie i rozpoznanie kopalin - razem w wysokości 170 mln PLN (na dzień 31 grudnia 2017 r. 171 mln PLN),
- ustanowienia użytkowania górniczego za wydobycie kopalin - opłata zmienna (rozpoznana w kosztach) w wysokości 30 mln PLN (na dzień 31 grudnia 2017 r. 31 mln PLN).

W okresie bieżącym i porównywalnym nie zidentyfikowano innych indywidualnych transakcji, które byłyby znaczące ze względu na nietypowy zakres i kwotę.

Pozostałe transakcje zawarte przez Grupę Kapitałową z rządem oraz jednostkami, nad którymi ten rząd sprawuje kontrolę lub współkontrolę lub ma na nie znaczący wpływ, które były znaczące zbiorowo, wchodziły w zakres normalnych, codziennych operacji gospodarczych, przeprowadzonych na zasadach rynkowych. Transakcje te dotyczyły:

- zakupu produktów na potrzeby bieżącej działalności operacyjnej. Obroty z tytułu tych transakcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. wyniosły 1 217 mln PLN (od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. 991 mln PLN), nierozliczone salda zobowiązań z tytułu tych transakcji na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosły 158 mln PLN (na dzień 31 grudnia 2017 r. 107 mln PLN),
- sprzedaży do Spółek Skarbu Państwa. Obroty z tej sprzedaży w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. wyniosły 57 mln PLN (od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. 82 mln PLN), nierozliczone salda należności z tytułu tych transakcji na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosły 8 mln PLN (na dzień 31 grudnia 2017 r. 7 mln PLN).

Nota 12.2 Dywidendy wypłacone

Zgodnie z Uchwałą Nr 10/2018 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia KGHM Polska Miedź S.A. z dnia 6 lipca 2018 r. w sprawie podziału zysku za rok obrotowy 2017, postanowiono zysk w całości przekazać na kapitał zapasowy Jednostki Dominującej.

W okresie porównywalnym, zgodnie z Uchwałą Nr 7/2017 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia KGHM Polska Miedź S.A. z dnia 21 czerwca 2017 r. w sprawie wypłaty dywidendy z zysków lat ubiegłych i ustalenia dnia dywidendy oraz terminu wypłaty dywidendy, na dywidendę dla akcjonariuszy przeznaczono kwotę 200 mln PLN, co stanowi 1,00 PLN na jedną akcję. Dzień dywidendy (dzień nabycia praw do dywidendy) ustalono na 14 lipca 2017 r., a wypłatę dywidendy w dwóch ratach: 17 sierpnia 2017 r. – kwota 100 mln PLN (co stanowi 0,50 PLN na akcję) i 16 listopada 2017 r. – kwota 100 mln PLN (co stanowi 0,50 PLN na akcję).

Wszystkie akcje Jednostki Dominującej są akcjami zwykłymi.

Nota 12.3 Pozostałe aktywa

Zasady rachunkowości	
Należności niestanowiące aktywów finansowych ujmuje się początkowo w wartości nominalnej i wycenia na dzień kończący okres sprawozdawczy w kwocie wymaganej zapłaty.	
Zasady rachunkowości dotyczące aktywów finansowych zostały opisane w Części 7.	

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Pozostałe aktywa niefinansowe długoterminowe	109	112
Nieruchomości inwestycyjne	78	79
Rozliczenia międzyokresowe czynne	16	19
Pozostałe	15	14
Pozostałe aktywa krótkoterminowe, z tego:	405	464
Finansowe	273	265
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	59
Kwoty zatrzymane (kaucje) z tytułu umów długoterminowych o budowę	43	42
Pozostałe	230	164
Niefinansowe	132	199
Zaliczki niefinansowe	44	47
Pozostałe	88	152
Razem długoterminowe i krótkoterminowe	514	576

Nota 12.4 Pozostałe zobowiązania**Zasady rachunkowości**

Pozostałe zobowiązania finansowe ujmuje się początkowo w wartości godziwej pomniejszonej o koszty transakcyjne i wycenia się na dzień kończący okres sprawozdawczy w wartości zamortyzowanego kosztu.

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Zobowiązania z tytułu umowy na dostawę metali przez Franco Nevada - rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów	289	410
Zobowiązania wobec dostawców	171	172
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów	97	91
Inne zobowiązania	41	45
Pozostałe zobowiązania - długoterminowe	598	718
Fundusze specjalne	337	310
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	116	113
Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów *	355	312
Inne zobowiązania finansowe	116	125
Inne zobowiązania niefinansowe	110	115
Pozostałe zobowiązania - krótkoterminowe	1 034	975
Razem długoterminowe i krótkoterminowe	1 632	1 693

*Rozliczenia te dotyczą kosztów zakupu praw majątkowych z tytułu kogeneracji zużytej energii elektrycznej, opłaty za wprowadzenie gazów i pyłów do powietrza oraz innych zarachowanych kosztów działalności operacyjnej.

Nota 12.5 Aktywa, zobowiązania nieujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

Wartości pozycji aktywów, zobowiązań warunkowych oraz innych zobowiązań nieujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej ustalone zostały na podstawie szacunków.

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Aktywa warunkowe	565	529
Otrzymane gwarancje	250	215
Należności wekslowe	121	121
Pozostałe tytuły	194	193
Zobowiązania warunkowe	3 240	2 798
Nota 8.6 Zlecenia udzielenia gwarancji i akredytyw	2 878	2 325
Nota 8.6 Zobowiązanie wekslowe	178	173
Zobowiązania z tytułu umów wdrożeniowych i racjonalizatorskich	17	117
Pozostałe tytuły	167	183
Inne zobowiązania nieujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	470	488
Zobowiązania wobec jednostek samorządu terytorialnego w związku z rozbudową zbiornika odpadów produkcyjnych	113	117
Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	357	371

Nota 12.6 Umowne zobowiązania inwestycyjne związane z aktywami rzeczowymi i niematerialnymi

Umowne zobowiązania inwestycyjne zaciągnięte w okresie sprawozdawczym, ale nieujęte jeszcze w sprawozdaniu z sytuacji finansowej miały następującą wartość (stan na 31 grudnia danego roku):

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Umowne zobowiązania z tytułu nabycia:		
rzeczowych aktywów trwałych	2 818	2 478
wartości niematerialnych	45	60
Umowne zobowiązania inwestycyjne, razem:	2 863	2 538

Udział Grupy Kapitałowej w umownych zobowiązaniach inwestycyjnych wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności (Sierra Gorda S.C.M.) został przedstawiony w Nocie 6.1 [Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności].

Nota 12.7 Prawo wieczystego użytkowania gruntów

Jednostka Dominująca oraz polskie jednostki zależne Grupy Kapitałowej otrzymały prawa wieczystego użytkowania gruntów w większości nieodpłatnie z mocy obowiązujących przepisów prawnych. Grunty będące przedmiotem prawa wieczystego użytkowania stanowią tereny przemysłowe związane z podstawową działalnością produkcyjną, w tym również tereny stref ochronnych, na których przekroczone zostały standardy jakości środowiska na skutek prowadzonej działalności gospodarczej.

W związku z charakterem użytkowania powyższych gruntów, na dzień 31 grudnia 2018 r. Grupa Kapitałowa nie dysponowała wartościami godziwymi praw wieczystego użytkowania.

W tabeli poniżej umieszczono informację na temat przyszłych opłat z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów.

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Poniżej jednego roku	16	14
Od jednego roku do pięciu lat	78	59
Powyżej pięciu lat	909	793
Łączna wartość przyszłych warunkowych opłat z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów	1 003	866

Zobowiązania Grupy Kapitałowej z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów nieujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zostały oszacowane na podstawie rocznych stawek opłat wynikających z ostatnich decyzji administracyjnych oraz okresu użytkowania gruntów objętych tym prawem.

Nota 12.8 Struktura zatrudnienia

	stan na 31.12.2018	stan na 31.12.2017
Pracownicy na stanowiskach nierobotniczych	10 450	10 369
Pracownicy na stanowiskach robotniczych	23 118	22 997
Razem (w przeliczeniu na pełne etaty)	33 568	33 366

Nota 12.9 Pozostałe korekty w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Zmiana stanu pozostałych należności i zobowiązań	20	(78)
Przekwalifikowanie innych całkowitych dochodów do wyniku w związku z realizacją instrumentów pochodnych zabezpieczających	31	(16)
Strata ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	10	28
Pozostałe	1	(2)
Razem	62	(68)

Nota 12.10 Wynagrodzenie członków kluczowego personelu kierowniczego

Wynagrodzenie członków Zarządu (w tys. PLN)	od 01.01.2018 do 31.12.2018				Łączne dochody
	Okres pełnienia funkcji	Wynagrodzenia w okresie pełnienia funkcji członka Zarządu	Wynagrodzenia po okresie pełnienia funkcji członka Zarządu	Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	
Członkowie Zarządu pełniący funkcję na 31 grudnia 2018					
Marcin Chludziński	06.07-31.12	405	-	-	405
Radosław Stach	06.07-31.12	362	-	-	362
Katarzyna Kreczmańska-Gigol	06.07-31.12	380	-	-	380
Adam Bugajczuk	24.08-31.12	263	-	-	263
Paweł Gruza	10.09-31.12	230	-	-	230
Członkowie Zarządu nie pełniący funkcji na 31 grudnia 2018					
Stefan Świątkowski	01.01-06.07	456	-	421	877
Rafał Pawełczak	01.01-06.07	456	-	421	877
Ryszard Jaśkowski	01.01-06.07	441	-	101	542
Radosław Domagalski - Łabędzki	01.01-10.03	171	-	427	598
Michał Jezioro	01.01-10.03	165	-	427	592
Piotr Walczak	-	-	-	124	124
RAZEM		3 329	-	1 921	5 250

Wynagrodzenie członków Zarządu (w tys. PLN)	od 01.01.2017 do 31.12.2017				Łączne dochody
	Okres pełnienia funkcji	Wynagrodzenia w okresie pełnienia funkcji członka Zarządu	Wynagrodzenia po okresie pełnienia funkcji członka Zarządu	Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	
Członkowie Zarządu pełniący funkcję na 31 grudnia 2017					
Radosław Domagalski - Łabędzki	01.01-31.12	1 353	-	-	1 353
Michał Jezioro	01.01-31.12	1 223	-	-	1 223
Stefan Świątkowski	01.01-31.12	1 695	-	-	1 695
Rafał Pawełczak	03.02-31.12	1 167	-	-	1 167
Ryszard Jaśkowski	24.07-31.12	348	-	-	348
Członkowie Zarządu nie pełniący funkcji na 31 grudnia 2017					
Jacek Rawecki	01.01-03.02	136	420	528	1 084
Piotr Walczak	01.01-31.05	703	559	391	1 653
Krzysztof Skóra	-	-	316	386	702
Mirosław Biliński	-	-	185	256	441
Herbert Wirth	-	-	-	411	411
Jarosław Romanowski	-	-	-	46	46
Marcin Chmielewski	-	-	-	329	329
Mirosław Laskowski	-	-	92	-	92
Adam Sawicki	-	-	107	-	107
Jacek Kardela	-	-	-	329	329
RAZEM		6 625	1 679	2 676	10 980

Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej (w tys. PLN)	od 01.01.2018 do 31.12.2018			
	Okres pełnienia funkcji	Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	Krótkoterminowe świadczenia z tytułu pełnienia funkcji	Łączne dochody
Członkowie Rady Nadzorczej pełniący funkcję na 31 grudnia 2018				
Andrzej Kisielewicz	06.07-31.12	-	60	60
Leszek Banaszak	06.07-31.12	-	55	55
Bogusław Szarek	01.01-31.12	221	114	335
Jarosław Janas	06.07-31.12	-	55	55
Marek Pietrzak	01.01-31.12	-	114	114
Agnieszka Winnik -Kalemba	01.01-31.12	-	114	114
Ireneusz Pasis	06.07-31.12	122	55	177
Józef Czyczerski	01.01-31.12	135	114	249
Bartosz Piechota	06.07-31.12	-	55	55
Janusz Marcin Kowalski	01.01-31.12	-	114	114
Członkowie Rady Nadzorczej nie pełniący funkcji na 31 grudnia 2018				
Leszek Hajdacki	01.01-06.07	109	59	168
Dominik Hunek	01.01-06.07	-	65	65
Michał Czarnik	01.01-06.07	-	59	59
Jarosław Witkowski	01.01-06.07	-	59	59
Wojciech Andrzej Myślecki	01.01-03.04	-	30	30
RAZEM		587	1 122	1 709

Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej (w tys. PLN)	od 01.01.2017 do 31.12.2017			
	Okres pełnienia funkcji	Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	Krótkoterminowe świadczenia z tytułu pełnienia funkcji	Łączne dochody
Członkowie Rady Nadzorczej pełniący funkcję na 31 grudnia 2017				
Dominik Hunek	01.01-31.12	-	138	138
Józef Czyczerski	01.01-31.12	129	125	254
Leszek Hajdacki	01.01-31.12	237	125	362
Bogusław Szarek	01.01-31.12	254	168	422
Michał Czarnik	01.01-31.12	-	131	131
Jarosław Witkowski	01.01-31.12	-	131	131
Wojciech Andrzej Myślecki	01.01-31.12	-	129	129
Marek Pietrzak	01.01-31.12	-	129	129
Agnieszka Winnik-Kalemba	01.01-31.12	-	126	126
Janusz Marcin Kowalski	21.06-31.12	-	56	56
RAZEM		620	1 258	1 878

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze członków pozostałego kluczowego personelu kierowniczego (w tys. PLN)	3 773	4 397

Na podstawie definicji kluczowego personelu kierowniczego zgodnie z MSR 24 oraz analizy uprawnień i zakresu odpowiedzialności członków organów zarządczych Grupy Kapitałowej wynikających z dokumentów korporacyjnych oraz umów o zarządzanie, za pozostały kluczowy personel kierowniczy Grupy Kapitałowej uznano członków Rady Dyrektorów KGHM INTERNATIONAL LTD. oraz Prezesa Zarządu KGHM INTERNATIONAL LTD.

Nota 12.11 Wynagrodzenie podmiotu badającego sprawozdanie finansowe i podmiotów z nim powiązanych w tys. PLN

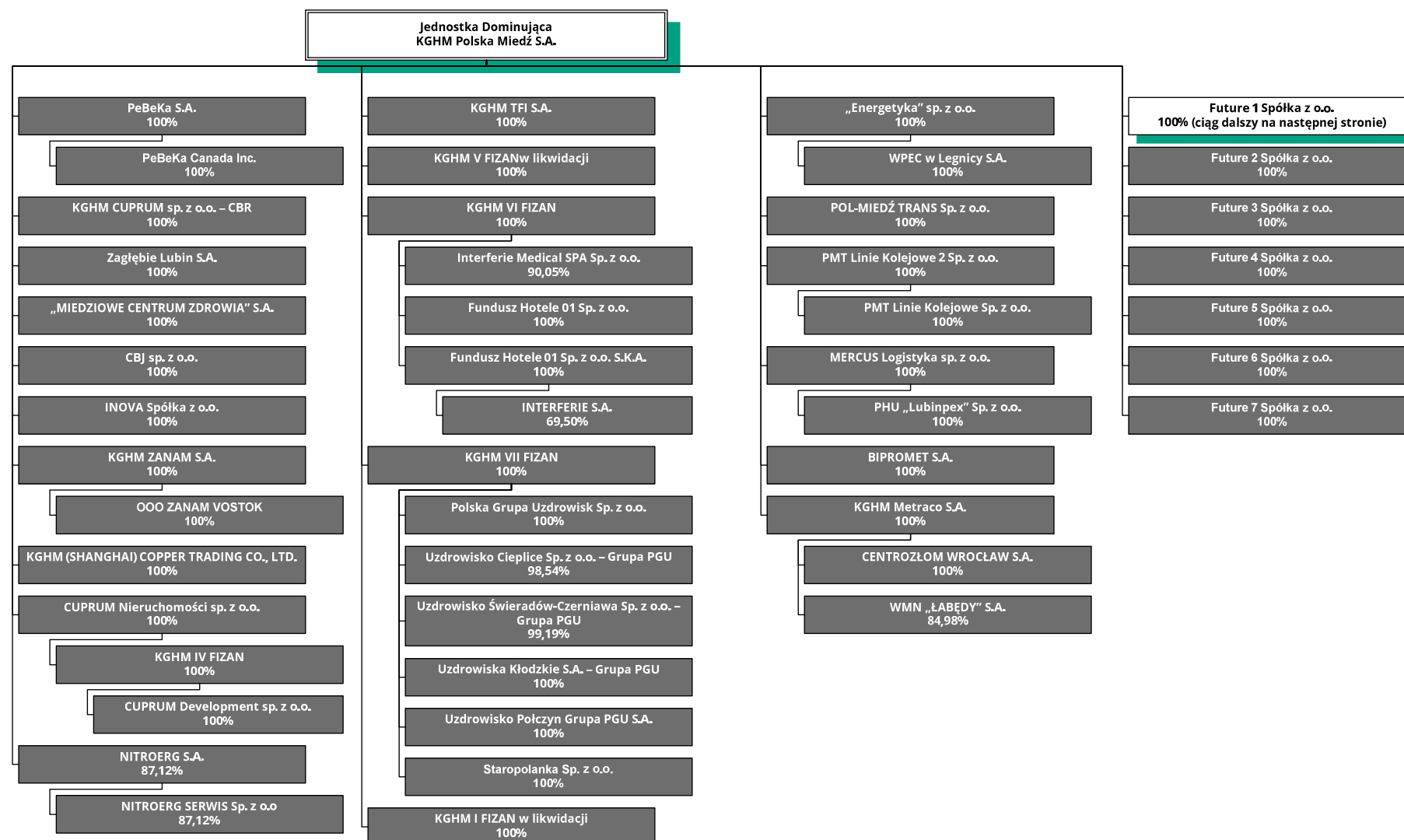
	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Spółki grupy Deloitte	4 338	5 000
Z tytułu umowy o przeprowadzenie przeglądu i badania sprawozdań finansowych, z tego:	4 321	3 809
badanie rocznych sprawozdań finansowych	3 768	3 098
usługi atestacyjne, z tego:	553	711
przeгляд sprawozdań finansowych	502	668
inne usługi atestacyjne	51	43
Z realizacji innych umów	17	1 191

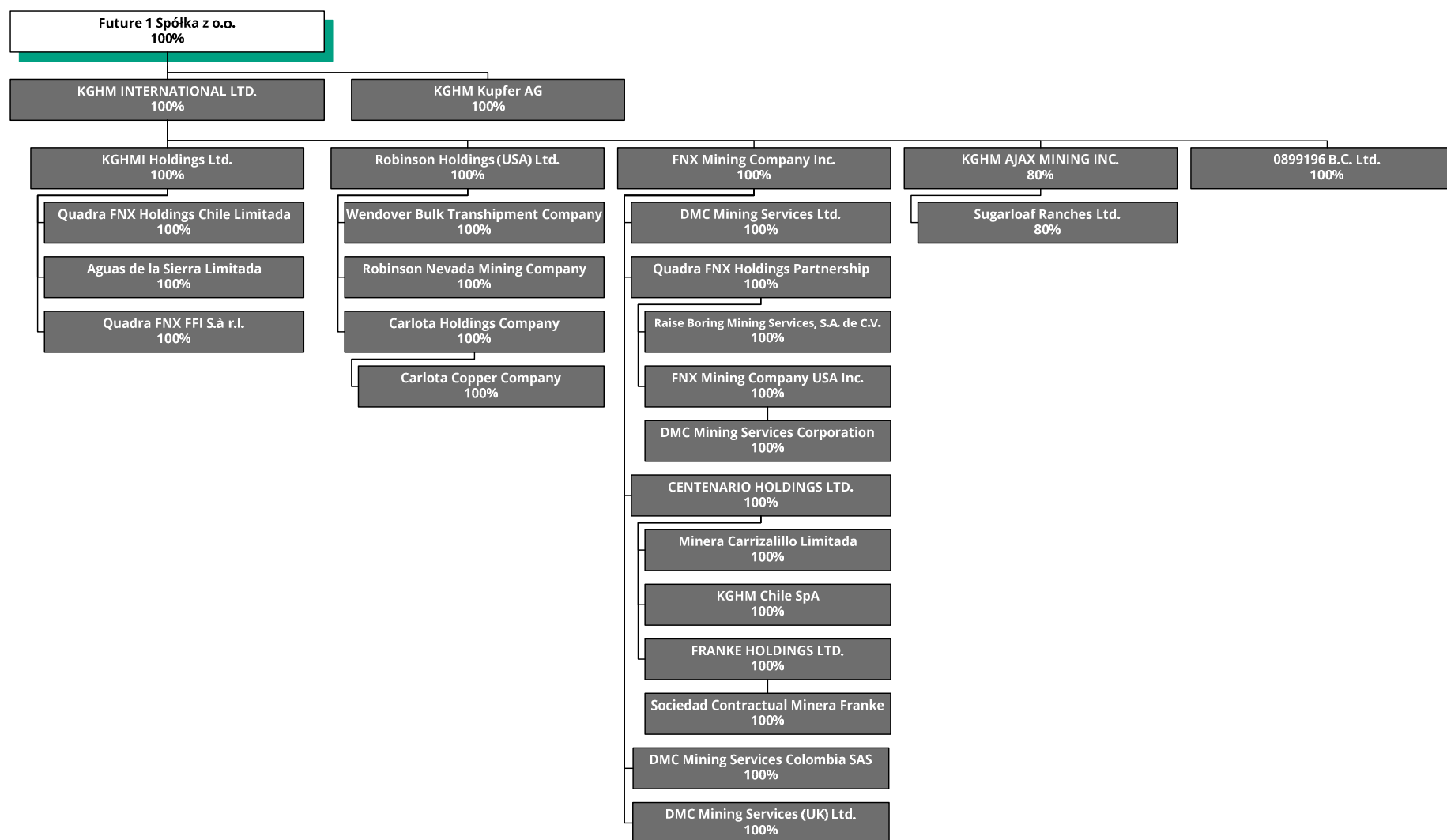
Nota 12.12 Skład Grupy Kapitałowej

Nazwa jednostki	Siedziba	Procentowy udział Grupy	
		stan na 31.12.2018	stan na 31.12.2017
BIPROMET S.A.	Katowice	100	100
CBJ sp. z o.o.	Lubin	100	100
CENTROZŁOM WROCŁAW S.A.	Wrocław	100	100
CUPRUM Nieruchomości sp. z o.o.	Wrocław	100	100
"Energetyka" sp. z o.o.	Lubin	100	100
Fundusz Hotele 01 Sp. z o.o.	Wrocław	100	100
Fundusz Hotele 01 Sp. z o.o. S.K.A.	Wrocław	100	100
INOVA Spółka z o.o.	Lubin	100	100
INTERFERIE S.A.	Legnica	69,5	69,5
Interferie Medical SPA Sp. z o.o.	Legnica	90,05	90,05
KGHM CUPRUM sp. z o.o. - CBR	Wrocław	100	100
CUPRUM DEVELOPMENT sp. z o.o.	Wrocław	100	100
KGHM Kupfer AG	Berlin	100	100
KGHM I FIZAN w likwidacji	Wrocław	100	100
KGHM IV FIZAN	Wrocław	100	100
KGHM V FIZAN w likwidacji	Wrocław	100	100
KGHM VI FIZAN	Wrocław	100	-
KGHM VII FIZAN	Wrocław	100	-
KGHM Metraco S.A.	Legnica	100	100
KGHM (SHANGHAI) COPPER TRADING CO., LTD.	Shanghai	100	100
KGHM TFI S.A.	Wrocław	100	100
KGHM ZANAM S.A.	Polkowice	100	100
"MIEDZIOWE CENTRUM ZDROWIA" S.A.	Lubin	100	100
NITROERG S.A.	Bieruń	87,12	87,12
NITROERG SERWIS Sp. z o.o.	Wilków	87,12	87,12
PeBeKa S.A.	Lubin	100	100
PeBeKa Canada Inc.	Vancouver	100	100
MERCUS Logistyka sp. z o.o.	Polkowice	100	100
PHU "Lubinpex" Sp. z o.o.	Lubin	100	100
Staropolanka Sp. z o.o.	Polanica Zdrój	100	100
PMT Linie Kolejowe 2 Sp. z o.o.	Owczary	100	100
Future 1 Sp. z o.o.	Lubin	100	100
Future 2 Sp. z o.o.	Lubin	100	100
Future 3 Sp. z o.o.	Lubin	100	100
Future 4 Sp. z o.o.	Lubin	100	100
Future 5 Sp. z o.o.	Lubin	100	100
Future 6 Sp. z o.o.	Lubin	100	100
Future 7 Sp. z o.o.	Lubin	100	100
PMT Linie Kolejowe Sp. z o.o.	Owczary	100	100
POL-MIEDŹ TRANS Sp. z o.o.	Lubin	100	100
Polska Grupa Uzdrowisk Sp. z o.o.	Wrocław	100	100
"Uzdrowisko Cieplice" Sp. z o.o.-Grupa PGU	Jelenia Góra	98,53	98,53
Uzdrowiska Kłodzkie S.A. - Grupa PGU	Polanica Zdrój	100	100
Uzdrowisko Połczyn Grupa PGU S.A.	Połczyn Zdrój	100	100
Uzdrowisko "Świeradów-Czerniawa" Sp. z o.o.-Grupa PGU	Świeradów Zdrój	99,12	99,12
WMN "ŁABĘDY" S.A.	Gliwice	84,98	84,98
WPEC w Legnicy S.A.	Legnica	100	100
Zagłębie Lubin S.A.	Lubin	100	100
OOO ZANAM VOSTOK	Gaj (Rosja)	100	100

Nazwa jednostki	Siedziba	Procentowy udział Grupy	
		stan na 31.12.2018	stan na 31.12.2017
Grupa Kapitałowa KGHM INTERNATIONAL LTD.			
KGHM INTERNATIONAL LTD.	Vancouver, Kanada	100	100
KGHM AJAX MINING INC.	Vancouver, Kanada	80	80
Sugarloaf Ranches Ltd.	Vancouver, Kanada	80	80
Malmbjerg Molybdenum A/S in liquidation	Grenlandia	-	100
KGHMI Holdings LTD.	Vancouver, Kanada	100	100
Quadra FNX Holdings Chile Limitada	Chile	100	100
Aguas de la Sierra Limitada	Chile	100	100
Quadra FNX FFI S.à r.l.	Luksemburg	100	100
Robinson Holdings (USA) Ltd.	Nevada, USA	100	100
Wendover Bulk Transshipment Company	Nevada, USA	100	100
Robinson Nevada Mining Company	Nevada, USA	100	100
Carlota Holdings Company	Nevada, USA	100	100
Carlota Copper Company	Nevada, USA	100	100
FNX Mining Company Inc.	Ontario, Kanada	100	100
DMC Mining Services Ltd.	Vancouver, Kanada	100	100
Quadra FNX Holdings Partnership	Vancouver, Kanada	100	100
Raise Boring Mining Services, S.A. de C.V.	Meksyk	100	100
FNX Mining Company USA Inc.	Nevada, USA	100	100
DMC Mining Services Corporation	Nevada, USA	100	100
CENTENARIO HOLDINGS LTD.	Vancouver, Kanada	100	100
Minera Carrizalillo Limitada	Chile	100	100
KGHM Chile SpA	Chile	100	100
FRANKE HOLDINGS LTD.	Vancouver, Kanada	100	100
Sociedad Contractual Minera Franke	Chile	100	100
0899196 B.C. Ltd.	Vancouver, Kanada	100	100
DMC Mining Services (UK) Ltd.	Wielka Brytania	100	100
DMC Mining Service Colombia SAS	Kolumbia	100	100

Schemat Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. na dzień 31 grudnia 2018 r.

Nota 12.13 Zdarzenia po dniu kończącym okres sprawozdawczy

Wydłużenie terminu spłaty kredytu

Dnia 1 lutego 2019 r. Jednostka Dominująca wydłużyła termin dostępności linii kredytowej w wysokości 100 mln USD w Banku Gospodarstwa Krajowego do dnia 2 lutego 2020 r. Oprocentowanie kredytu oparte jest o stawkę LIBOR powiększoną o marżę.

Podpisanie umów o finansowanie

Dnia 13 lutego 2019 r. Jednostka Dominująca podpisała umowę o kredyt w rachunku bieżącym z Bankiem Pekao S.A. w Warszawie na kwotę 100 mln PLN. Oprocentowanie kredytu oparte jest o stawkę WIBOR powiększoną o marżę. Okres dostępności kredytu upływa dnia 13 lutego 2020 r.

Dnia 27 lutego 2019 r. Jednostka Dominująca zawarła z Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowę niezabezpieczonego kredytu obrotowego na okres finansowania do 84 miesięcy, w formie odnawialnej linii kredytowej w kwocie 450 mln USD na okres 60 miesięcy, z opcją przekształcenia w kredyt nieodnawialny po upływie 60 miesięcy. Oprocentowanie kredytu oparte jest o stawkę LIBOR powiększoną o marżę.

Część 13 – Kwartalna informacja finansowa Grupy Kapitałowej

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z WYNIKU

		od 01.10.2018 do 31.12.2018	od 01.10.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Nota 2.3	Przychody z umów z klientami, w tym:	5 739	5 871	20 526	20 358
	z transakcji sprzedaży, dla których wartość przychodów nie została ostatecznie ustalona na koniec okresu sprawozdawczego (MSSF 15.114)	341	ND*	1 423	ND*
Nota 4.1	Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	(4 753)	(4 415)	(16 555)	(15 204)
	Zysk brutto ze sprzedaży	986	1 456	3 971	5 154
Nota 4.1	Koszty sprzedaży i koszty ogólnego zarządu	(394)	(386)	(1 380)	(1 343)
	Zysk netto ze sprzedaży	592	1 070	2 591	3 811
Nota 6.1	Strata z wyceny wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności	(404)	(259)	(662)	(474)
Nota 6.2	Zysk z odwrócenia tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych wspólnym przedsięwzięciom	733	-	733	-
Nota 6.2	Przychody odsetkowe od pożyczek udzielonych wspólnym przedsięwzięciom z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej	65	79	257	319
	Wynik z zaangażowania we wspólne przedsięwzięcia	394	(180)	328	(155)
Nota 4.2	Pozostałe przychody i (koszty) operacyjne, w tym:	129	(1 315)	308	(2 377)
	Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej	2	ND*	8	ND*
Nota 4.3	Przychody i (koszty) finansowe	(241)	288	(761)	1 020
	Zysk przed opodatkowaniem	874	(137)	2 466	2 299
Nota 5.1	Podatek dochodowy	(192)	3	(808)	(774)
	ZYSK NETTO	682	(134)	1 658	1 525
	Zysk / (strata) netto przypadająca:				
	Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	684	(87)	1 657	1 568
	Na udziały niekontrolujące	(2)	(47)	1	(43)
	Średnia ważona liczba akcji zwykłych (mln szt.)	200	200	200	200
	Zysk/ (strata) na akcję podstawowy i rozwodniony (w PLN)	3,42	(0,44)	8,29	7,84

*ND – nie dotyczy – pozycje, dla których nie wystąpiły: wycena według zasad wynikających z zastosowania od 1 stycznia 2018 r. MSSF 9 oraz obowiązek ujawnienia z MSSF 15.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z wyniku

Nota 13.1 Koszty według rodzaju

	od 01.10.2018 do 31.12.2018	od 01.10.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	478	447	1 903	1 684
Koszty świadczeń pracowniczych	1 332	1 338	5 202	4 956
Zużycie materiałów i energii	2 007	1 874	7 097	7 460
Usługi obce	683	626	2 404	2 156
Podatek od kopalini	374	456	1 671	1 765
Pozostałe podatki i opłaty	130	118	535	506
Odwrocenie strat z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(26)	(344)	(26)	(344)
Koszty reklamy i wydatki reprezentacyjne	24	19	62	57
Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	14	9	54	34
Odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	35	92	35	92
Pozostałe koszty	16	58	103	157
Razem koszty rodzajowe	5 067	4 693	19 040	18 523
Wartość sprzedanych towarów i materiałów (+)	131	134	653	571
Zmiana stanu produktów, produkcji w toku (+/-)	395	379	(375)	(1 079)
Koszty wytworzenia produktów na własne potrzeby Grupy Kapitałowej (-) (głównie koszty usuwania nadkładu w kopalniach odkrywkowych)	(446)	(405)	(1 383)	(1 468)
Łączne koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, sprzedaży i ogólnego zarządu w tym:	5 147	4 801	17 935	16 547
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	4 753	4 415	16 555	15 204
Koszty sprzedaży	102	104	374	371
Koszty ogólnego zarządu	292	282	1 006	972

Nota 13.2 Pozostałe przychody i (koszty) operacyjne

	od 01.10.2018 do 31.12.2018	od 01.10.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Wycena i realizacja instrumentów pochodnych	69	1	216	231
Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej	2	ND*	8	ND*
Różnice kursowe z wyceny aktywów i zobowiązań innych niż zadłużenie	215	-	593	-
Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw	22	82	51	132
Pozostałe	39	89	166	199
Pozostałe przychody ogółem	347	172	1 034	562
Wycena i realizacja instrumentów pochodnych	(105)	(216)	(305)	(492)
Różnice kursowe z wyceny aktywów i zobowiązań innych niż zadłużenie	-	(390)	-	(1 466)
Straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(18)	ND*	(24)	ND*
Straty z tytułu utraty wartości środków trwałych w budowie oraz wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania	(46)	(772)	(60)	(773)
Utworzenie rezerw	(18)	(31)	(183)	(52)
Pozostałe	(31)	(78)	(154)	(156)
Pozostałe koszty ogółem	(218)	(1 487)	(726)	(2 939)
Pozostałe przychody i (koszty) operacyjne	129	(1 315)	308	(2 377)

*ND – nie dotyczy – pozycje, dla których nie wystąpiła wycena według zasad wynikających z zastosowania od 1 stycznia 2018 r. MSSF 9.

Nota 13.3 Przychody i (koszty) finansowe

	od 01.10.2018 do 31.12.2018	od 01.10.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Różnice kursowe z wyceny zobowiązań z tytułu zadłużenia	-	336	-	1 251
Wycena instrumentów pochodnych	(17)	-	11	-
Przychody ogółem	(17)	336	11	1 251
Odsetki od zadłużenia	(1)	(21)	(93)	(96)
Skutek odwracania dyskonta rezerw	(44)	(43)	(50)	(50)
Oplaty i prowizje bankowe od zaciągniętych kredytów i pożyczek	9	(12)	(15)	(44)
Wycena instrumentów pochodnych	-	-	-	(30)
Różnice kursowe z wyceny zobowiązań z tytułu zadłużenia	(206)	-	(593)	-
Pozostałe	18	28	(21)	(11)
Koszty ogółem	(224)	(48)	(772)	(231)
Przychody i (koszty) finansowe	(241)	288	(761)	1 020

PODPISY WSZYSTKICH CZŁONKÓW ZARZĄDU JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ

Niniejsze sprawozdanie zostało zatwierdzone do publikacji dnia 13 marca 2019 r.

Prezes Zarządu

Marcin Chludziński

Wiceprezes Zarządu

Adam Bugajczuk

Wiceprezes Zarządu

Paweł Gruza

Wiceprezes Zarządu

Katarzyna Kreczmańska-Gigol

Wiceprezes Zarządu

Radosław Stach

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

Dyrektor Naczelny
Centrum Usług Księgowych
Główny Księgowy

Łukasz Stelmach